

საქართველო

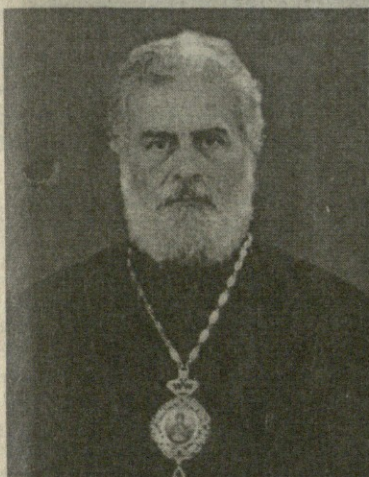
საზოგადოებრივ-პოლიტიკური გაზეთი. გამოდის სამშაბათობით

№14 (1715)

6 — 12 აპრილი, 1999 წ.

● ფასი 50 თეთრი

როგორი
შედეგია იყო
ქვეყნის ინტერესების

ინგერვიუ
მთავარ-
ეპისკოპოს
ანანია
ჯაფარიძესთან

მესამე გვერდი

გაყიდვების პათოლოგიური ღირებულება?

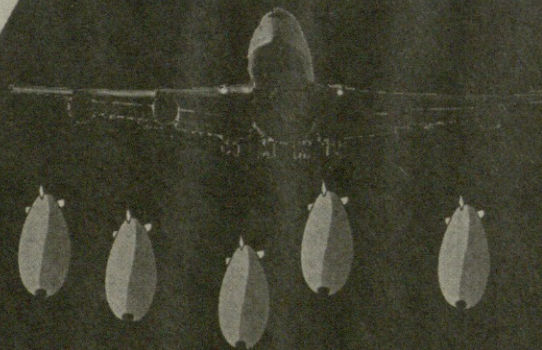
მოსალოდნელი
დაბრკოლებები
აბრეშუბის გზაზე

9

საბჭოთა „ლაგერებში“
განჯული კაცის
თავგადასავალი...

ზონასთან მისულა
გამოგვიცხადეს, რომ
ვიდრე შიგნით შემო-
ვება არ მოგვბოძა,
მანამდე
პატიმრის მიღება არ
შეიძლებოდა...

10

2 რაში ცდება ნაპო?

6

რა გახდა
„TBC-ბანკი“?!...

ანუ „გამუკა ხაზარაძის
კონია“...

7

= 9 აპრილი =
აქ აღიზარ-
თება?..

სერბია ისტორიულად ჯერ არავის დაუმარცხებია
ანუ

რა არის იუგოსლავიის კონფლიქტის მთავარი მიზეზი?

ქილევ ღაღიან ქილევები საქართველოში?

პირველი აპრილი, მიახლოებით ღამის სამ საათზე ჩემი ბინის კარზე გაბმული ზარის ხმა გაისმა. ნასვამი არ ჩანდა, არც იმას ამბობდა, ვინ იყო, ან რა უნდოდა. კარგად შევუკურთხე და თუ არ ნათქვამი, გამოვალ და წესს აგებებ-მეთუ. მუტარამ არც ერთხელ გაჭრა, არც მეორედ, არც მესამედ... საეჭვოდ მომეჩვენა ღამის სატელეფონო საუბრის, გამომწვევი საუბრის საუბრის, გამომწვევი საუბრის. რობოტის მონოტონურობით სულ ერთსა და იმავეს იმეორებდა, ყურრუშადა, კარი გაღეო, თან გამეტებით ურტყამდა წიხლებს კარებს და გამუდმებით აჭერდა თითს ზარის ღილაკს. ეს კომპლექსი საათზე მეტ ხანს გაგრძელდა. ტერორიზებული მეზობლობა კინკლაში არ იღებდა. კარი თითქოს მოირყა კიდევ, ფინური კლიტის სახელური ამოვარდნაზე იყო. პოლიციაში დაგვკეო.

პოლიცია რომ მოვიდა, კარს

მზის შავი სათვალე არ მომიშორებია, ახლა კი ეს ღამის სატელეფონო მოგვადგა, იმ დღეს მე და ჩემი მეუღლე ოპერაში ვიყავით, ბედნიერება გვქონდა პირველი პრემიის ბატონ ზვიად გამსახურდიას დაბადებიდან 60 წლისთავის აღსანიშნავ საიუბილეო საღამოს დაესწრებოდით. როგორც ჩანს, გაფრთხილებამ არ გაჭრა, ჭკუა ვერ ვისწავლე, ისევ ზვიად გამსახურდიას ნათელ ხსოვნას ვეცით თავიანთი.

სვეცამსახურმა ჩემი ფიზიკური განადგურება გადამწყვიტა, მომიგზავნა მკვლელობა, ეგონა იუბილეს შემდეგ ნასვამი ვიქნებოდი, კარს გაველხედი, სასკდომი ტყვიით გულმუცელს შემინგრევდა. ლეგენდა მზად ჰქონდათ: კარბელაშვილი მთვრალი იყო, იმავე სახლში ცხოვრობს, სხვის ბინას მიადგა. კარი რომ გაიღო, უცნობი მამაკაცი დაინახა, თავზარი დაეცა, თვალები დაუბნელდა: ეჭვიანობა, აფექტი,

ფრთხილად, საშიშია! დაუპირით, ჩას ყიდულობთ!

გაერთიანებული ერების ორგანიზაციის სასურსათო კომისია იუწყება, რომ გერმანიაში, ფილიპინებზე, მალტაზე და თურქეთში მკვეთრად გაიზარდა კონტრაბანდული წესით დამზადებული სასურსათო პროდუქციის რაოდენობა. ეს პროდუქცია სალდება საბჭოთა კავშირის ყოფილ რესპუბლიკებში, მათ შორის, ძალზე ინტენსიურად საქართველოში, რაც თურქეთის სახლოვით არის განპირობებული. ემულგატორები, რომლებიც გამოიყენება ამ საკვებ პროდუქტებში, ინვესტენ გენეტიკურ, კანცეროგენულ, ემბრიოტოქსიკურ და ა. შ. დავადავებებს.

საკვები პროდუქტების მარკირებაში მითითებულია სხვადასხვა ციფრობრივი მონაცემები, რომლებიც პრაქტიკულად არანაირ ინფორმაციას არ აწვდიან მომხმარებელს. თუ მყიდველი ვერ ერკვევა ამ მონაცემების მნიშვნელობაში, ხშირად ეს მონაცემები დაბეჭდილია მიკროსკოპური შრიფტით.

ნიშანი „ე“ მითითებს ემულ-

გატორების არსებობაზე სასურსათო პროდუქტში. ნიშანი „E“-ს შემდეგ მითითებული ციფრი აღნიშნავს კონკრეტული ემულგატორის არსებობას და იმ საფრთხეს, რაც

ამ ნივთიერების ორგანიზმში შესვლით არის მოსალოდნელი. ელტარულ ქვეყნებში ასეთი პროდუქტების გასაღება-მოხმარება აკრძალულია.

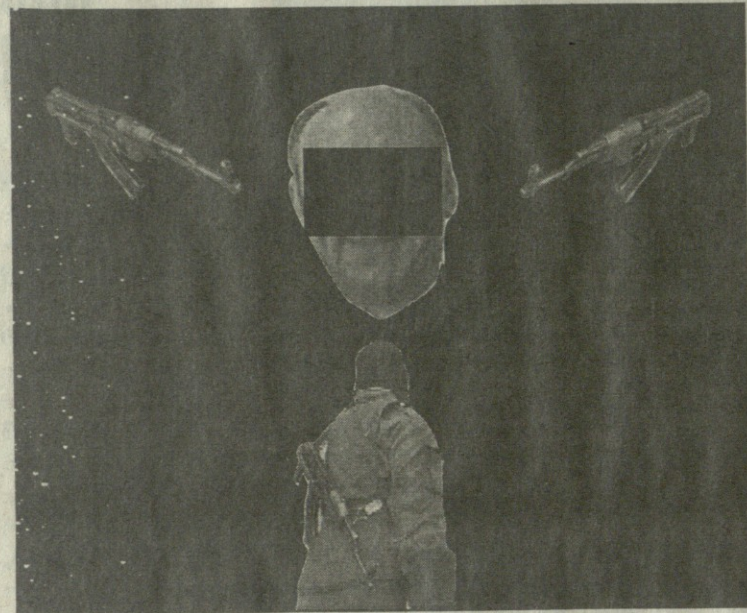
გთავაზობთ ამ ემულგატორების ჩვენს ხელთ არსებულ ჩამონათვალს:

1. საშიში — E-102; E-110; E-120; E-124; E-127.
2. ძალზე საშიში — E-23;
3. აკრძალული — E-103; E-105; E-111; E-121; E-125; E-126; E-130; E-152.
4. საეჭვო — E-104; E-171; E-122; E-141; E-150; E-173; E-180; E-241; E-467.
5. კანცეროგენული (კიბოს გამომწვევი) — E-131; E-142; E-210; E-211; E-212; E-213; E-215; E-217; E-330.
6. კოლესტერინი — E-320; E-321; E-322.
7. გამონაყარი — E-311; E-312; E-313.
8. კუჭ-ნაწლავის აშლილობა — E-221; E-222; E-223; E-224; E-225; E-230; E-338; E-339; E-340; E-341; E-407; E-450; E-461; E-463; E-251.
9. წნევის გამომწვევი — E-250; E-251.

იმპორტული პროდუქციის ყიდვის დროს შეამოწმეთ პროდუქტის შემადგენლობა ზემოთ მოყვანილი მონაცემების მიხედვით. იმ შემთხვევაში, თუ მარკირებაში „E“-ს მიხედვით მონაცემები მითითებული არ არის და შეუძლებელია გაარკვეოთ რა ხარისხის პროდუქციას იძენთ, ნუ დახარბდებით ღამაზე შეფუთვას.

გელა დლიფაშვილი

ს/მ მეცნიერებათა აკადემიის აგროეკოლოგიური ცენტრის დირექტორის მოადგილე

მიღმა ჩოჩოლი, მერე კი ახალგაზრდა კაცის სასონარმკვეთი ყვირილი გაისმა, „დააგდე იარაღი, ბიჭო, დააგდე იარაღი, თორემ გესერი!“ ისმოდა კარს მიღმა ნახევარ საათზე მეტ ხანს. მერე ისევ ნამიერი ჩოჩოლი, ჭიდაობა, დაცემის ხმა. ღამის სატელეფონო პოლიციაში პოლიციელებმა წაიყვანეს, მე და ჩემი ორი მეზობელი ჩვენი მანქანით გავეყვეთ.

განცხადებას თუ ახსნა-განმარტებას რომ ვერადი, ახალგაზრდა პოლიციელმა, რომლის იმიჯი ჩემს თვალში უსაშველოდ გაიზარდა, ასეთი პასტოლეტი ჩვენც კი არ გვაქვსო, რკინა-ბეტონის ამტრევეს, რომ ესროლა, რკინის კარსაც გაიტანდა, შენცაო. აი, ეს პირველი ტყვია სასკდომი, სხეულში სკდება და მუშტისებლა ნახვრეტს ტოვებს იქ, საიდანაც გამოდისო. დანარჩენი ტყვიები ჩვეულებრივიაო. იარაღის ტარებისთვის ხუთ წელს აიკიდებს, ბანდიტობისა თუ მკვლელობის მცდელობისათვის მეტსაყო. უცნაურად, უშიშრად, მიზანსწრაფი თავგანწირვით იმიტომ ირჯებოდა, ან წამალი აქვს გაკეთებული, ან რაღაც ტაბლეტები გადაყლაპული.

ანაზღად ჩემი მეზობელი, სვეცამსახურის რომელიღაც განყოფილების უფროსი ფრიდო ჩურულუა გამოწინა. ეს ბიჭი უადრესად კეთილი და წესიერიყო. ჩვენი სვეცამსახურის თანამშრომელიაო — სახელად გივი კარბელაშვილი. სამ საათზე მეტ ხანს იარაღით იმიტომ ლაპობდა შენთან შეხედრას, რომ დათვარაო, გზავალი აებნა და შენი სახლი თუ ბინა თავისად მოეჩვენაო. მაშინვე გონება გამინათდა.

ცხრა, ათ და თეთმეტ მარტს თბილისის ივანე ჯავახიშვილის სახელობის უნივერსიტეტში საქართველოს რესპუბლიკის პრეზიდენტის ზვიად გამსახურდიას დაბადების 60 წლისთავისადმი მიძღვნილი საიუბილეო-სამეცნიერო სესიის სხდომებს ვთავაზდებოდა. ათ მარტს საღამოს სახლში რომ ვბრუნდებოდი, ვიღაცამ უკნიდან ისე დამარტყა, გონება დაგვარგავს რომ მოვედი, სახე ერთიანად დანგრეული მქონდა. ორი კვირა

ხომ იცით. მამაკაცმა კი, იმის მაგონ, რომ ბოდიში მოეხადა და პრობა მიეცა გივისთვის, ამის შემდეგ შენი ნებართვის გარეშე შენს სახლში აღარ დაგიძინებო, აიღო და ძალიან, ძალიან სცემა იგი. იცით, მოკვლაც კი დაუპირა. რა უნდა ექნა ახალგაზრდა, პატივმოყვარე და პატივყრილ კაცს? აწონდა-წონა მშვიდად ვითარება და გადაწყვიტა მსუბუქად დაეჭრა მოძალადე, მაგრამ დაავინწყდა, რომ პასტოლეტში გაჩხერილი პირველი ტყვია სასკდომი იყო და აუქტში მყოფმა შემთხვევით წვივის ნაცვლად გულში ესროლა.

რატომ გადაწყვიტეს სულხან ჟორდანიას ლიკვიდირება? იმიტომ, რომ პუტჩის შემდეგ საქართველოში სისტემატურად ხორციელდება ზენოლა იმ ხალხის მიმართ, არსებულ რეჟიმს, ქაოსს, ანარქიას, კორუფციას, მიმტაცებლობას, ერთი კაცის ერთპიროვნულ დიქტატს, დიქტატურას, ქართველი ერის ფიზიკურსა და სულიერ გენოციდს რომ არ ეგუებინა.

მეგობრები მეუბნებიან, სულხან, გაჩერდი, ნულა ნერ, ნუ აქევენებ. მოგინწყობენ, მკვლელობა მოგიგზავნიან, მოგვლავენ, არ გეშინია? მე კი ვპასუხობ: სიკვდილის არა, მონობის — კი.

სულხან ჟორდანიას პროფესორი, მწერალი 2.IV.99

რადიკალიზაცია:

ეს წერილი შემოთავაზებულია ნაწილობრივ. ამ ხელისუფლების ერთადერთ მიდევად მივიჩნევთ აზრის თავისუფლად და უშიშრად გამოთქმის შესაძლებლობის არსებობას, თუ ესეც დაირღვა ამ ქვეყანაში, მაშინ იგი კლასიკური პოლიციური, ავტორიტარული რეჟიმის მქონე ქვეყნად იქცევა, რომელსაც არანაირი პერსპექტივა არ ექნება და სრული ისტორიული პასუხისმგებლობა ამის გამო ხელისუფლებას დაეკისრება. იმედს ვიტოვებ, რომ შესაბამისი სამართლებრივი საფუძვლები ობიექტურად გამოიკვლევენ აღნიშნულ ინციდენტს და საზოგადოებას სრულყოფილ ინფორმაციას მიანვდიან.

რაში ცდება ნატო

I. „ქირურგიული ომით“ ანუ ისეთი სამხედრო მოქმედებით, როცა ერთი მხარე თვითმფრინავში ზის მეორისთვის მიუწვდომელ სიმაღლეზე, მეორეს კი ბომბები აცვივს, კონფლიქტი მოიგება მხოლოდ ერთ შემთხვევაში: თუ ქვემოთ მყოფმა მხარემ დათმო ანუ თუ მან ჩათვალა, რომ მიზანი, რომლისთვისაც იბრძვის, შემდგომ მსხვერპლად არ ღირს. წინააღმდეგ შემთხვევაში, ანუ ისეთ შემთხვევაში, როცა მონიწილადმდე მზადაა მსხვერპლი აიტანოს, მაგრამ იურიდიულად (ანუ კაპიტულაციის გარეშე) პოზიცია არ დათმოს, ომი გრძელდება. ამგვარად, „ქირურგიული ომი“ მხარეთა მორალური მდგომარეობის და მათი მორალური რესურსების შეფიქრება, და არა მარტო მატერიალურისა, მით უმეტეს, რომ „ქირურგიული ომზე“ ორიენტირებული მხარის მოსახლეობაში გარდაუვალად იწვევს მღელვარებას იმის პერსპექტივა (თუკი გაჩნდა), რომ მასაც მსხვერპლის გაღება მოუხდეს.

II. ნატოს სტრატეგიაში ოუგოსლავიის კონფლიქტთან დაკავშირებით უგულებელყოფილია ან ადექვატურად შეფასებული არაა ეროვნული ფაქტორის წონა მოსახლეობის სახელმწიფოებრივი ურთიერთსოლიდარობის და, შესაბამისად, სახელმწიფოს ქმედუნარიანობის განსაზღვრაში, ხოლო ამ ფაქტორის შიგნით — ეროვნული ისტორიული მესიერების ფაქტორი, რომელიც შეუძლებელს ხდის ან ძლიერ აძნელებს ერის და მისი სახელმწიფოს მიერ ხელის აღებას ისეთ ტერიტორიებზე ან თავისი უფლებების რაღაც ნაწილზე ისეთი ტერიტორიების მიმართ, რომელიც მას ისტორიულად თავისად მიაჩნია.

III. მესამე და მთავარი. თვით პრინციპი, — რომ ამა თუ იმ ტერიტორიის პოლიტიკური სტატუსი შესაძლებელია დამოკიდებული იყოს დემოგრაფიულ დინამიკაზე ანუ შეიძლება ცვლას განიცდიდეს იმის მიხედვით, თუ რომელი ეთნიკური ჯგუფი მოსახლეობის რა პროცენტს აღწევს, — თუკი იგი გატარდა და დამკვიდრდა, — მსოფლიოსათვის ფეთქებადსაშიში ფაქტორია.

იგი განაპირობებს ყოველი ეთნიკური ერთეულის (როგორც უმრავლესობის, ისე უმცირესობის) შიშს სხვა ეთნიკურ ერთეულთა პოტენციური დემოგრაფიული წარმატების, ანუ მოცემულ ტერიტორიაზე ამ ერთეულთა გავრავლების წინაშე, რაც, ერთის მხრივ, გარდუვალად იწვევს ეთნიკურ წმენდის და მისი ძირითადი იარაღის — გენოციდის ცდუნებას და საშიშროებას დაინტერესებულ ჯგუფთა მხრიდან, მეორეს მხრივ, ამ შედეგთა შიშით განპირობებულ შეზღუდვების აუცილებლობას ადამიანთა თავისუფალი მიგრაციისათვის ქვეყნებს შორის და ქვეყნებს შიგნით. ამგვარი მიდგომის ტიპური და სახ-

ტეგირება მოისურვა. იმ შემთხვევაში, თუ ამ ქვეყნის მოსახლეობაში ამ კონტრასტის ცნობიერება გაქრება, რუსეთში ნაყოფიერი ნიადაგი ექნება მრავალწლიანი ვადით ჩაკეტილი საზოგადოების აღდგენის მცდელობას, რომელიც (ეს საზოგადოება) ცხოვრების კომფორტის შემცირების ხარჯზე სახელმწიფოს მილიტარული თვითმობილიზაციის შესაძლებლობა გაზრდას გულისხმობს.

ამ ვითარების გამოყენებით, რომელსაც ამდღურებს და ამკვეთრებს რუსეთის ფართო წრეების უკმაყოფილება ეკონომიკური რეფორმების და, მაშასადამე, მოსახლეობის მზარდი ქონებრივი განპირობების პროცესით, რუსეთის

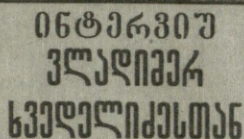
ხელისუფლებას ადვილად შეუძლია პოპულარული გახადოს სამხედრო ავანტიურაზე წასვლის იდეა და — რაც უფრო მოსალოდნელია — მოახდინოს ამგვარი ავანტიურისათვის მზაობის სიმულაცია დასავლეთის თვალში. თუ დასავლეთმა ეს სიმულირებული მზაობა რეალობად მიიღო, იგი თავის დათმობაში რუსეთის მიმართ ძალიან შორს წავა — შესაძლოა, იმდენად შორს, რომ უკანასკნელი ათი და მეტი წლის ყველა მონაპოვარი დათმოს, რასაც თავისი გავლენის აღმოსავლეთისაკენ გაფართოების გზაზე მიადგინა, და ერთ-ერთ დასათმობ ობიექტად ამერიკავკასიის ინტერესები და ამერიკავკასიაში თავისი ინტერესები ჩათვალოს. ჩვენი ქვეყნისათვის ეს განსაკუთრებით სახიფათო პერსპექტივაა, ვინაიდან ევროპაში არაპოპულარული და პერსპექტივით პრობლემატური იმის არსებობა რუსეთის ხელს უხსნის უკანონო მოქმედებებისათვის თავისი მეზობლების მიმართ, მსგავსად იმისა, როგორც ეს არაერთხელ მოხდა და დასავლეთის უფლებრივად პრობლემატური აქციების დროს მსოფლიოს სხვადასხვა რეგიონში.

ამ სახიფათო ვითარებაში უფრო მეტად ერთგული ხელისუფლების ანუ უცხო სახელმწიფოთა და ძალთაგან პიროვნულად თავისუფალი ხელისუფლების ყოლა საქართველოსთვის სასიცოცხლო აუცილებლობას წარმოადგენს.

6. ნათაძე

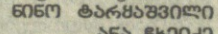
563

რე არის იუბოსლავიის კონფლიქტის მთავარი მიზეზი

გაგრძელება მე-4 გვერდზე

გამყიდველის პათოლოგიური ლობიკა?!“

სატირისა და იუმორის კუთხე

ჩონგური
ჩონგურს სიმები უწყდება „პოლოსო ვერსიები დელო“, ჩონგური საქართველოა, სიმები ჩვენ ვართ ყველაო. მთავრობასა და პარლამენტს ხალხისთვის არა სცხელაო, რა გენა, მე ასე მგონია, მუქთაზორაა ყველაო. კეთილდღეობის ლოდინი ძალიან გაიწვიაო, თვალნათლივ ვხედავთ რაც ხდება, ზოგს კი ჰგონია, ბნელაო. უსაქმურობით, შიშშილით, გაყვანებით ნელა-ნელაო, ვინც დღეს ცოცხლები დავდივართ, სასწრაფოდ გვინდა შევლაო!

ნაკიპრტ-პანდურები

ვინ შენ, ჩემო საქართველო, გაცვლილო სკამში, შენს უსაშველო გაჭირვებას მიხედება ბავშვი, ინვესტიციას უნაგაროდ ვინ მოგვცემს, რაში? ვინ ჩაყო ხელი, შემახსენეთ, ცარიელ ჯამში?

დღეს ყველა ჩალიჩობს — რაღაც ნავთობის და ვითომ გვფარველობს, „ყვავი ჩხიკვს მამიდობს“. ქართველი თუ ცდილობს მამული გაყიდოს ცხრაუცხო ტომელი რატომღა დავგინდობს?

ორდენს ან მედალს რომ აძლევენ ზოგ-ზოგ ქართველებს, ნეტავ თუ ვინმეს, უფიქრია, რისთვის, ან რაში, რომ ნავაგეთ, გავნადგურდით, დაგვენეს, გაგვთელეს, და ვერ გავიგე, ეს ჯილდოა, თუ სილა ყაზში?

ნეტავი ამ ჩვენს ხელისუფლებას, თუ აქვს ხაზინის „ნველის“ უფლება? და თუ არა აქვს, სად გაქრა მამინი, ერთი თუორი რომ არა დეცს მასში?

ნიკოლოზ იოსებიაძე

ნარილი რედაქციას

რატომ არ შემოუშვეს გაერთიანების მიკროავტოგუსები ხაზზე?

ძვირფასო რედაქცია! ამ გაჭირვებულ ცხოვრებაში კიდევ ერთი ჭირვეული თხოვნით მინდა მოგმართო. თითქმის ორი წელია, რაც გაიხსნა მარშრუტი №141-ა, რომელიც დადის მუხიანდან საბურთალოს რაიონში, ყოველდღიურად მიწევს ამ მარშრუტით მგზავრობა. თემის III მ-ში მცხოვრებლებს, და საერ-თოდ, ვისაც უნევს ამ მარშრუტით მგზავრობა, დამეთანხმებინ, რომ არ ყოფილა დღე როდესაც ნორ-მალურად გვისარგებლია ამ ტრანსპორტით, რამეთუ ე. წ. მიკროავტოგუსები ან საერთოდ არ დადიან ანდა დადიან 30წთ. ინ-ტერვალთ. ზოგჯერ ინტერვალი თითქმის 1სთ-ს აღწევს. ამის მიზეზად მძღოლები ასახელებენ ხაზზე მიკროავტოგუსების ნაკლე-

ბობას. ძალიან გთხოვთ დაგვენებ-როთ და თქვენი გაზეთის საშუ-ალებით გვაცნობოთ, რატომ არ შემოყავს „გაერთიანებას“ მიკროავტოგუსები ხაზზე. მარტო ჩვენს სამეზობლოში არის სამი, ე. წ. ხაზის გარეშე დარჩენილი მან-ქანა. თუ „გაერთიანებას“ არ შეუ-ძლია მანქანების მომართვა, იქნებ ჩვენ გვანდოს ეს საკითხი. ან საერ-თოდ გააუქმონ ეს მარშრუტი და აღარ მოგვინევს ლოდინი 1 საათი. წინასწარ გისდით მადლობას, თემის III მ/რ 22კ. მცხოვრებლები.

თ. ალადაშვილი
ბ. გამაყალიძე
ს. თივაშაძე
ლ. გაბაშვილი
ო. ძვლიშაძე
ბ. გაბაშვილი
ბ. ჩილაჩაძე

საჩინა ისტორიულად ჯერ არავის დაუპაჩხვინია

აწუ

რა არის იუმორის პოტენციალის მთავარი მიზანი

მე-3 გვერდიდან

მიანია, 1389 წელს თურქეთის სულ-თან სელიმ II შეიჭრა ამ ტერიტორი-აზე. ამ დროს კონსტანტინეპოლი ჯერ კიდევ დაცემული არ არის. აი, ამ დროს კოსოვოს ტერიტორიაზე მოხ-და დიდი საშხედრო შეტაკება კოსო-ვოს სერბთა რაზმებსა და თურქეთის ჯარებს შორის. სერბებმა, მართალია, ნააგეს ეს ბრძოლა, მაგრამ საერთო ჯამში მათ მაინც შეინარჩუნეს დამოუკიდებლობა.

ესე იგი სერბთა თურქეთის მიერ დაპყრობილ ბალკანეთში მთელი 400 წლის მანძილზე, კერძოდ, 1389 წლიდან 1900-იან წლებამდე იყო ერთადერთი ქვეყანა, რომელიც ბოლომდე არ ემორჩილებოდა თურქებს. ეს ისტორიული ფაქტი გვიჩვენებს, რომ სერბები ძლიერი მეომარი ხალხი და ომს არასოდეს გაურბიან. ამჟამად დროს, თურქებთან ომებში შეითვისეს ის სისასტიკე, რომლითაც გამოირჩევი-ან. ისინი იმავით მეთოდებით უს-ნორდებოდნენ თურქებს, როგორც თურქები მათ. სადაც გაივლიდა სერბ-თა მებრძოლი რაზმი, იქ ცოცხალი არაფერი რჩებოდა. ქალებს, ბავშვებს, მოხუცებს, არავის ინდობდნენ, ძნე-ლია ეს გაამართლო, მაგრამ ეს იყო დაუნდობელი ბრძოლა გადარჩე-ნათვის, საარსებო სივრცის შენარ-ჩუნებისათვის. სხვათაშორის, საქართველოს ისტორიაშიც მოიპო-ვება ამგვარი ანალოგიები, არც ქართველები ერიდებოდნენ მტრის დედან-უღიანად ამოხოცვას, რადგან ეს მაშინ იყო პოლიტიკური აუცილე-ბლობა მინანქლის შენარჩუნები-სათვის.

არის მე-20 საუკუნეში სერბთა მებრძოლი ბუნების გამოვლინების მაგალითიც. 1941 წლის აპრილში, როცა ჰიტლერმა დაძრა თავისი ჯარე-ბი ბალკანეთისკენ, ხორვატია, ბოს-ნია, შერცოგოვინა, მაკედონია დაიბე-და. მთელ ბალკანეთში მხოლოდ სერ-ბებმა გააგრძელეს ბრძოლა გერმანელ ოკუპანტთა წინააღმდეგ. მათ შეინ-არჩუნეს შეიარაღებული ძალები, ავიდნენ მთებში და ჰიტლერი იძუ-ლებული გახდა დამატებითი დივი-ზიები ეგზავნა სერბიაში, მაგრამ უკან ცოცხალი ძალების გაყვანა უკვე ჰიტლერმა ვერ შეძლო, რადგან სერ-ბები გერმანიის სრულ დამარცხებამ-დე განაგრძობდნენ ბრძოლას. ეს ისტორიული ექსკურსი იმისთვის დაგვიჩოდა, რომ ნათელი გახდეს, სერბების დამორჩილება ძალისმიერ მეთოდებით შეუძლებელია. ისინი იბრძოდნენ ბოლომდე. ამიტომ, მე ვფიქრობ, რომ როცა ამერიკელები დაუპირისპირდნენ სერბებს, მათ მიზნად ჰქონდათ არა სერბების დამ-არცხება, არამედ მათ სულ სხვა ფარ-თო გეგმები გააჩნიათ. ეს გეგმა კი ჩემი აზრით მდგომარეობს შემდეგ-ში:

თუ გეოპოლიტიკური თვალ-თახედვით შევხედავთ იმას, რაც მოხ-და მსოფლიოში, გამოჩნდება შემდე-გი მეტამორფოზა. არსებული ორი ურთიერთმონაწილედვე სისტემიდან ერთი დაიშალა და დაირღვა წონას-სიბრუნა. დარჩა ერთპოლუსიანი მსოფლიო, სადაც დომინირებს აშშ, მაგრამ ეს ერთპოლუსიანობა, ერთი მხრივ, თუ პოლიტიკური შედეგია, მე-ორე მხრივ, მინუსის მატარებელია, რადგან მსოფლიო გარკვეული თვალ-საზრისით ქაოსში მოიცვა, პოლი-ტიკურმა, იდეოლოგიურმა და სხვა. თუ ადრე მსოფლიო გაყოფილი იყო ორ ნაწილად და რიგი ქვეყნები უჭერდნენ ერთ ნაწილს, რიგი ქვეყ-ნებისა, მეორე ნაწილს, ხოლო ზოგი-ერთი ქვეყანა ნეიტრალიტეტს ეწე-ოდა, ამჟამად დომინანტი გახდა ერთი ქვეყანა ამერიკის შეერთებული შტატე-ბის სახით, რომლის შენარჩუნებაც სურს გარკვეულ ძალებს ამ ქვეყანა-ში. გასაგებია, რა მიზეზებით. ეს არის უკონტროლოდ განაგებდნენ მსოფ-ლიოს რესურსებს და ფლობდნენ მსოფ-ლიო მასშტაბის ხელისუფლებას. პოლიტიკური რეალობა ხდება ევრო-პის გაერთიანება. ევროპა ქმნის ერ-თიან ეკონომიკურ-იდეოლოგიურ პო-ლუსს. მე ფიქრობ, 20-30 წლის გან-მავლობაში ის ერთიან ევროპულ სახ-ელმწიფოდ ჩამოყალიბდება. ამ შემთ-

ვევაში აშშ დაკარგავს თავის დო-მინირებულ მდგომარეობას მსოფლიო-ში. ევროპას გააჩნია კოლოსალური პოტენცია ყველა ასპექტში, ვიდრე ამერიკას. პირველ ყოვლისა, ევროპის სახელმწიფოთა ერთად აღებული ეკონომიკა ბევრად უფრო ძლიერია, ვიდრე ამერიკის ეკონომიკა. აქედან გამომდინარე, გაერთიანებული ევრო-პა თვითონ იქცევა დომინირებულ ძა-ლად მსოფლიოში, რაშიც, რა თქმა უნდა, ამერიკა არ არის დაინტერესე-ბული. ამიტომ მე ვა-კეთებ დასკვნას:

ამერიკა ყვე-ლაფერს ეცდება, რომ ევროპას არ მისცეს ინტეგრაციის საშუალება. როგორ უნდა მიანია იმას ამერიკამ? პოლი-ტიკური და ეკონო-მიკური მოტივებით ამას ვერ გააკეთებს, მაგრამ ევროპის სერ-ბიასთან დაპირი-სპირების გამოწვევით ამერიკა მრავალ ათეულ წლიან კონ-ფლიქტს გააღვივებს ევროპაში, რადგან კიდევ ვიმეორებ, რომ სერბები არ დანებდუ-ბიან.

— თქვენ ფიქ-რობთ, რომ ამერიკის მიზანია დაასუსტოს ევროპა მის მიერვე გამოწვეულ კონფ-ლიქტში ევროპის ქვეყნების ჩარევით?

— დიახ, სრულიად ცალსახაა ეს მიზანი. როგორც ხედავთ, ინგლისის შეიარაღებული ძალებიც მონაწილე-ობენ სერბთა წინააღმდეგ, გერმანია-ში საკუთარი კონსტიტუციის მიხედ-ვით სხვა ქვეყანაში ჯარების გამოყ-ენების უფლება არა აქვს, მაგრამ, სა-მაგიეროდ ნატოს ჯარების სამხედრო მომსახურებაზე უარს არ ამბობს, ასე-ვე იტალია, თუმცა იტალიის პარ-ლამენტში არიან ამ კონფლიქტში ჩარევის მონაწილედვე სერიოზული ძალები. საფრანგეთი, მართალია არ შედის ამ სამხედრო ბლოკში, მაგრამ ამერიკასთან და ევროპასთან პოლი-ტიკურად დაახლოებული ქვეყანაა. კონფლიქტი კი ამერიკის მცდელო-ბით უფრო და უფრო ფართოვდება. ამ ცოტა ხნის წინ გვაცნობეს, რომ ნატოს გადამწყვეტილი აქვს ბელგრად-ის ცენტრის დაბომბვა. დაბომბვა სამხედრო ობიექტებში, ერთ-ერთი ისტორიული ხიდი დაანგრის. სანამ სამხედრო ობიექტებს ბომბავენ, ეს კიდევ შეიძლება ასატანი იყოს, მა-გრამ, როცა მშვიდობიანი მოსახლე-ობის დაბომბვა დაიწყება, მაშინ სერ-ბებიც განახორციელებენ საპასუხო დარტყმებს. შეიძლება საავიაციო დარტყმები არა, მაგრამ ტერორის-ტული აქტები მოეწყობა პარიზში, რომში, ლონდონში.

— თუ ეს მოსალოდნელია, ევრო-პაში არ იციან ამის შესახებ? და თუ იციან, რატომ მოქმედებენ ამერიკუ-ლი გეგმით?

— ძალიან კარგადაც ესმით, მა-გრამ აქ მოქმედებს პოლიტიკო-ლოგიური ასპექტი.

ერთიც უნდა ითქვას, ამერიკაში არიან ძალები, რომლებიც ორპოლუ-სიანი მსოფლიოს მომხრე არიან. ასეთ დროს აღარ არის შესაქმნელი ახალი სისტემები, ახალი იდეოლოგია, რაც უკვე არსებობს სურთ იმის შენარ-ჩუნება. ესეიგი, რუსეთი სურთ დარჩეს მეორე პოლუსად, არა კომუნისტური, მაგრამ მაინც რუსეთი.

— კი მაგრამ, რუსეთი ამ როლი-სათვის გამოადგება? ის ხომ საკმაოდ დასუსტებულია.

— ამას მნიშვნელობა არა აქვს. მთავარია იყოს მსოფლიოს მშვი-დობისა და სტაბილურობის მტრის სახე. ბუეფისკიმ, რომელიც არის მთა-ვარი იდეოლოგი ყოველივე იმისა, რასაც ამერიკა ანხორციელებს, 30 წლის წინ გამოუშვა წიგნი, სადაც მსოფლიოს სამშრობეად მიიჩნედა ისლამი, მაგრამ ახლა მისმა შეხედ-ულებებმა ტრანსფორმაცია განიცა-და სხვა მიმართულებით. კერძოდ, მან

იცის, რომ სერბიისა და რუსეთის ურთიერთობა ისტორიულად ამგვარ-ად ვითარდება, თუ სერბია ვინმესთან აღმოჩნდება კონფლიქტში, რუსეთი სულ ერთია, მზად არის თუ არა, კონფლიქტში ჩასაბმელად, სერბიის მხარეს ერევა კონფლიქტში. ეს ხდება მე-17 საუკუნიდან. ყველა კონფლიქ-ტი, რომელიც რუსეთს ჰქონდა თურქეთთან და ავსტრია-უნგრეთთან, ინწყებოდა სერბების გამო. ეს ხდებო-და იმიტომ, რომ რუსეთი სერბიას

1983 წელი. ვლადიმერ ხვედელიძე ბანაკში მარცხნიდან მესამე

თვლიდა ცენტრალურ ევროპაში თავის ფორფოსტად.

რაც შეეხება კოსოვოს პრობლე-მას, მე ვკითხულობ ჩვენი პოლი-ტიკური მიმოხილვების წერილებს და ისეთი შთაბეჭდილება მრჩება, რომ მათ არ იციან სერბებისა და ალ-ბანელების ისტორიული ურთიერთო-ბის შესახებ არაფერი.

ამიტომ მე მინდა მოვიყვანო ამ ურთიერთობის ზოგიერთი მომენტი. ალბანეთი, როგორც სახელმწიფო, ჩამოყალიბდა ბალკანეთის მეორე ომის შედეგად 1912 წელს. აქამდე ალ-ბანეთი არც ტერიტორიულად, არც ეთნიკურად და არც სახელმწიფო-ბრივად არ არსებობდა. საქმე იმაშია, რომ სერბიამ, ჩერნოგორიამ და სა-ბერძნეთმა თურქეთის განადგურე-ბის შემდეგ, დღევანდელი ალბანეთის ტერიტორიის ოკუპაცია მოახდინეს, მაგრამ ავსტრია-უნგრეთი და გერმა-ნია ყოველთვის მტრობდნენ სერბიას და იმისათვის, რომ სერბიას ზღვაზე გასასვლელი არ მოეპოვებინა, ამიტომ მათ შექმნეს სახელმწიფო სახ-ელმწიფო წარმონაქმნი ალბანეთი, ჯერ ალბანეთის სათავადოს, ხოლო შემდეგ სამეფოს სახით, თუ შევხე-დავთ პოლიტიკურ რუკას, კარგად ჩანს, რომ ადრიატიკის ზღვაზე გასას-ვლელი აქვს ხორვატას, პატარა გასას-ვლელი ჩერნოგორიას, ხოლო სერბე-ბი ზღვას მონყვეტილი არიან. ისინი სწორედ ალბანეთით არიან ბლოკირე-ბულნი, რომელიც კოსოვოს გაგრ-ძელებას წარმოადგენს. იმავე 1912 წელს იქმნება სერბიის ძლიერი სახ-ელმწიფო, ჩერნოგორიასთან ფაქტუ-ბრივ კავშირში. რაც შეეხება ბოს-ნიას, იქაც სერბები ცხოვრობენ, მა-გრამ გამუსულმანებული არიან და ქრისტიან სერბებთან დიდი მტრობა აქვთ. შეიძლება მსგავსება გაავსოთ აჭარელ ქართველებსა და სხვა ქრის-ტიან ქართველებს შორის, მაგრამ იქ, ბალკანეთში რელიგიას ხალხებს შორის ურთიერთობაში გადამწყვე-ტი მნიშვნელობა ენიჭება. საქმე იმა-შია, რომ თურქეთი მთელი 400 წლის მანძილზე ბალკანეთში ეწეოდა რე-ლიგიურ და დემოგრაფიულ ექსპან-სიას, ასახლებდა რა ამ მიწებზე თურქული ტომის ხალხებს და იმ ხალხებს, ვინც ალიარება ისლამს. სხვათაშორის, ჩრდილო კავკასიის ხალხთა ბევრი წარმომადგენელია გა-დასახლებული თავის დროზე ბალკა-ნეთში — ჩერქეზები, ბალყარელები და სხვა. რაც შეეხება ალბანეთის

აკადემიკოსი ლენდრუხ სურგულიანი „დიდი სომხეთის“ ეპაპოზრივი აღგების შესახებ

... სომხეთის პირობებში მისი თანხის იმასთან და გინას იქამდე იქ. ს. ადამს არ კომიანო...
სწავლით ქვეყანა დაჯერონ. პითოხს ისტორიული უფლება მიუძღვის ამ აღგ-
ილებაში გინის დაღებისა.

ილია ქავჭავაძე

გაზეთმა „კავკასიონმა“ კარგი საქმე გააკეთა, თავის ან. 17-23 თებერვლის ნომერში სომხეთის რუსულენოვან გაზეთ „გოლოს არმენიდან“ გადმოიბეჭდა სომხეთის რესპუბლიკის მეცნიერებათა აკადემიის ნამდვილი წევრის ბატონ ლენდრუხ სურგულიანის სტატია „სომხეთის ეროვნული იდეოლოგია: არსი და შინაარსი“, რომელიც 10 „თეზისისაგან“ შედგება. ეს „თეზისები“: ხალხის იდეა; სამშობლოს იდეა; დამოუკიდებელი და ერთიანი სომხეთის იდეა; ეროვნული დამოუკიდებელი რესპუბლიკის ისტორიული როლის იდეა; ეროვნული კულტურის, მეცნიერების, განათლების სისტემისა და აღზრდის იდეა; ერთი ერი — ერთი სამშობლო. სომხეთი — სპირიტი (დიასპორა) ერთი სისტემა; ეროვნული სიამაყის იდეა; ეროვნული თანხების იდეა; ეკლესიის იდეა და ეროვნული მტრის სახე.

თეზისები სომხური შოვინიზმის (დაშნაკური) პოზიციებიდანაა დაწერილი, არ ითვალისწინებს დღევანდელ რეალურ გეოპოლიტიკურ მდგომარეობას, ფაქტობრივად მეზობელი სახელმწიფოებისადმი ტერიტორიული პრეტენზიები წაყენებული, აქეზებს და ავანტურისაკენ უბიძგებს სომხეთის დიასპორას და სხვ. ყველაზე მეტად ამაყობს რედაქცია ის, რომ სომხეთის რესპუბლიკის მეცნიერებათა აკადემიის ნამდვილი წევრის ეროვნული ცნობიერება თუ ამ დღეებში, მაშინ რაღა უნდა ვიფიქროთ დაშნაკურ ორგანიზაციათა ლიდერების მსგავს გაუთვითცნობიერებელ რიგით სომხებზე?

მკითხველის ყურადღებას გაგამახვილებთ ბატონ ლენდრუხის მხოლოდ რამდენიმე „თეზისზე“. „თეზისი“ — სამშობლოს იდეა იგი ერთიანობის, რომ „სომხი ხალხს მითითი სამშობლო აქვს, სომხეთის მთიანეთი, რომლის სხვადასხვა ნაწილები სხვა სახელმწიფოებს აქვთ მიტაცებული... (აქ და შემდეგში ხაზგასმა ჩვენი — შ.თ.). აქედან გამომდინარე, სომხეთის ეროვნული იდეოლოგიის ძირითადი მიზანი ისტორიული სამშობლოს განთავისუფლება“. და შემდეგ „სომხეთის ეროვნული იდეოლოგიის ძირითადი მიზანი... დამოუკიდებელი, თავისუფალი და ერთიანი სომხეთის დაარსება. ეს მიზანი ისტორიაში შევიდა სომხური საკითხის სახელწოდებით (არდატი, ისტორიული პრეტენზიები)“.

ბატონ აკადემიკოსის ასეთი უპასუხისმგებლო განცხადება იმას ნიშნავს, რომ ახალქალაქი, ბოლნისი, მარნეული, მდ. ალგეთის მარჯვენა სანაპირომდე თურმე ძველთაგანვე სომხეთის ტერიტორია ყოფილა და არის; რომ მდ. ჭოროხი და მისი შენაკადების 80-90 პროცენტის სომხეთის მთიანეთზეა, ანუ სომხეთის ტერიტორია იყო და არის; რომ ძველთაგანვე ქართული კულტურის ძეგლები — ხახული, ოშკი, იშხანი, ტბეთი, კუმურდო, ვარძია სომხეთის მთიანეთზე ანუ სომხეთის ტერიტორიაზე ყოფილა განლაგებული.

„დიდი სომხეთის“ აღდგენის უპერსპექტივო და უტოპური იდეით შეპყრობილი ზოგიერთ სომხს მეცნიერთა საყურადღებოდ უნდა ითქვას, რომ „სომხეთის მთიანეთი“ ახალია და ეკუთვნის გერმანელ გეოლოგს გ. აბისს (1806-1886წ.). ეს გამოგონილი სახელწოდება ვერ ასახავს ამ მთიანი მხარის უძველეს და ახლადმოქმედ მოსახლეობას. „სომხეთის მთიან-

თის“ სახელწოდების უხერხულუბის შესახებ ცნობილი აღმოსავლეთმცოდნე ბ. პოტკოვსკი წერდა: „ვინც სამეფოს ეჭირა წინა აზრის მალაღობიანეთის მასივები ენ. სომხეთის მთიანეთი... რომელიც მდებარეობს ორი სხვა ანატოლიისა და „ირანის“ მთიანეთს შორის“. მეცნიერულად უფრო გამართლებული და სწორი იქნებოდა იგი მოგვესახებინა „სამხრეთ კავკასიის მთიანეთი“, „ამიერკავკასიის მთიანეთი“ ან „წინააზიის მთიანეთი“.

ბატონი ლენდრუხის აგრესიული დაშნაკური მიზნები და იდეოლოგიური დივერსია უფრო შორს მიდის, როცა წერს: „დღეს სომხი ხალხი დიადი იდეის რეალიზების პირველ ეტაპზე იმყოფება — გამოცხადებულია სომხეთის დამოუკიდებელი რესპუბლიკა, განთავისუფლებულია მთიანი ყარაბაღი. დიადი იდეა განხორციელებული იქნება ეტაპობრივად“. უნდა ვივარაუდოთ, რომ ამ ეტაპობრივი განთავისუფლების იდეას ისახავს მიზნად „გაქორციელებული“ დაშნაკური ნაციონალისტური ორგანიზაციის „ჯავახკის“ ნაცვლად ახალქალაქში მეტად საეჭვო ორიენტაციის ახალი ორგანიზაციის „ვირქი“-ს შექმნა.

ბატონი აკადემიკოსი მიუთითებს, რომ დასავლელი სომხების გენოციდის გადარჩენილი მნიშვნელოვანი ნაწილი მსოფლიოს მრავალ ქვეყანაში დამკვიდრდა. სომხი ხალხი გაითმა და სომხები ასომილაციის საფრთხის ქვეშ აღმოჩნდნენ. „ამ ვითარებაში, — განაგრძობს იგი, — სომხეთ-სპირის (დიასპორის) ერთიანი სისტემის შექმნა ასომილაციის საფრთხისაგან იხსნის დასავლელ სომხებს. ამგვარად, ეროვნული იდეოლოგიის უმნიშვნელოვანესი ელემენტი იქნება სომხური საკითხის ღირსეულად გადაჭრა“.

უნდა ვიფიქროთ, რომ აკადემიკოსი სომხური საკითხის ღირსეულ გადაჭრაში გულისხმობს დასავლელი სომხების ასომილაციის საფრთხისაგან გადარჩენის მიზნით „სომხეთის მთიანეთში“ (მათ შორის, რა თქმა უნდა, სამცხე-ჯავახეთში) დასახლებას.

ბატონი ლენდრუხი დარწმუნებულია, რომ „ეროვნული იდეოლოგიის მოთხოვნებიდან გამომდინარე, აუცილებელია უწყვეტად მიმდინარეობდეს „ერთი ერი — ერთი სამშობლოს“ პოლიტიკის გატარება“. ამ ამოცანიდან გამომდინარე, სომხურ დიასპორას იგი მცდარ პოლიტიკურ მოვალეობას აკისრებს: „ამ ეროვნული პოლიტიკის გატარებისას თავისი როლი, თავისი ისტორიული მისია უნდა შეასრულოს სომხეთის რესპუბლიკამაც და სპირიტი (დიასპორამაც)“. მას მიაჩნია, რომ „ეროვნული სიამაყის იდეის პროპაგანდა სომხეთის ეროვნული იდეოლოგიის მოთხოვნაა. იგი სომხი ხალხის ისტორიული თავისებურებიდან გამომდინარეობს“.

სომხეთის ეროვნული იდეოლოგიის ხურმუდიანულ ამ მოთხოვნებს „მთლიანად პასუხობს“ მოსკოვში 1993 წელს რუსულ ენაზე 20 ათასიანი ტირაჟით გამოცემული ვილაც ს. მამულაშვილის ანტიმეცნიერული „პატრიოტული“ ნიგნი „Удивительный народ из страны чудес (Армения и армяне — уникальный феномен цивилизованного мира)“.

რამდენიმე სიტყვა ს. მამულაშვილის ამ ანტიმეცნიერული „ნაშრომზე“. მასში ასეთი თავები:

სომხეთი და სომხი ხალხი — ისტორიის განუმეორებელი და ნათელი პანორამა; სომხეთი და სომხი ხალხი — სიმბოლო სანყისისა, რარიტეტისა და პროგრესისა; სომხი ხალხი — გამაგრებული დიდი და კეთილშობილური მისიისა; სომხები — გამოჩენილი მოღვაწე, დამფუძნებლები, პირველადმოქმენი, ორგანიზატორები, ნოვატორები, ინიციატორები; სომხი ქალები — გონების, სილამაზისა და სულის დიდებული კავშირი; სომხეთი და სომხები — მიზიდულობის ცენტრი და მიძღვანაობიერება და სხვ.

სომხური „ეროვნული სიამაყის იდეით“ აღფრთოვანებული ს. მამულაშვილი მკითხველს არწმუნებს, რომ თურმე „... ორიდან ერთი სომხი ყოველთვის ხელმოცარული ყოფილა, ყოველი სომხი — ფილოსოფოსი, სომხების ნახევარი კი — საგარეო საქმეთა მინისტრებია“, „გადმოცემის თანახმად, ადამი და ნოე სომხურად ლაპარაკობდნენ“, „სომხური სამზარეულო ყველაზე ძველია“, „ძველ სომხეთში იყო ანატოლის ტაძარი, სადაც კულტმსახურებას ეწეოდნენ ახალგაზრდა გოგონები. უცხოელებს აქ ელოდათ სომხი ქალთა აღერის, დიდი ან მცირე გასამრჯელოს მიხედვით. სომხები არასოდეს ჰქონიათ პარამხანები“, „სომხეთი და სომხი ხალხი — ესაა მჭერმეტყველი ფაქტების პალიტრა, რომელიც უმეტესად გამოავლენს პირველს, საუკეთესოს, განუმეორებელს. სომხეთი კაცობრიობის აკვანია... ადამი და ევა ცხოვრობდნენ სომხეთში, რომელიც სომხეთის ზეგანზე მდებარეობდა“, „სომხეთი სამშობლო ხორბლისა... ვაზისა... გარგარისა... ლუდისა, „სომხეთი მსოფლიოში ერთადერთი ქვეყანაა, სადაც არასოდეს არსებულან კასტები, მონები, ყმები“, „სომხეთი მსოფლიოში ყველაზე ძველი ქრისტიანი ერი“, „ბაბილონისა და ეგვიპტის სახელმწიფოთა შორის პირველი ადგილი სომხებს ეკუთვნოდათ“, „ისტორიის ყველაზე კრატულ მომენტებში მრისხანე სპარსეთს სომხი მეომრები იხსნიდნენ ხოლმე. ბადადისა და მაროკოს არაბმა ხალიფებმა ძალიან ბევრი ქვეყანა სომხების ხელით დაიპყრეს“, „ჯვაროსნები თავის საუკეთესო ბრძოლებს გულად სომხს მეომრებს უმაღლოდნენ“, „ბიზანტიის იმპერიაში მაკედონელთა ანუ სომხური დინასტია რამდენიმე საუკუნის განმავლობაში სათავეში ედგა სახელმწიფოს. იქაურ ტახტზე იჯდა არაბაკლებ 15 სომხი იმპერატორი. ბერძნულს გვერდით, სომხურად დააარსეს ქალაქები: ახალი ჯულფა (ირანი), კალკუტა (ინდოეთი), დუმბორენი და გერლა (უნგრეთი), იაზოვსკი (პოლონეთი), ყიზლარი, მოზდოკი, არმავირი, ბუდიონოვსკი, ნოვოროსიისკი (რუსეთი), კოტოვსკი და გრიგოროპოლი (მოლდავეთი)“, „ევროპაში სომხებს შეუტანიათ გარგარი, ბალი... ხელს უწყობდნენ ყავის ფართოდ გაფრცხვლებას“, მოჭარბებული „პატრიოტიზმით“ შეპყრობილ მამულაშვილს რატომღაც „გამორჩა“ მსოფლიოში განთქმული „სომხეთის მინერალური წყალი „ბორჯომი“ და „სომხური ღვინო „საფერავი““.

თურმე „სომხურმა ხუროთმოძღვრებამ მისცა დასავლეთს გუმბათი, გადამწყვეტი როლი შეასრულა გოთიკის წარმოშობაში. სომხური ხუროთმოძღვრების გავლენა ეტყობა იტალიის, საფრანგეთის, გერმანიისა და ირლანდიის ქალაქებს“, „რუსეთში მხოლოდ სამი ხალხი იყო საიმპერიო: რუსები, გერმანელები და სომხები. ისინი ქმნიდნენ რუსულ კულტურას“, „სომხები იბრძოდნენ ალექსანდრე ნეველის დროშის ქვეშ, ემარებოდნენ რუსებს ყივჩაღების წინააღმდეგ გრიუნვალდთან, გადამწყვეტი როლი შეასრულეს ყაზანის განთავისუფლებაში“, „რუსული ენის ინსტიტუტის თანამშრომლები ს. კოჩარაის რჩევას ეკითხებოდნენ — როგორ გამოეთქვათ სწორად ესა თუ ის რუსული სიტყვა“ და სხვ.

ს. მამულაშვილს თუ დაუფერებთ, სომხები ყოფილან ბულგარეთის მეფე სამუილი, რომინეთის მეფე მიხაი მამაცი, ლიბანის სულთანი დაუდ-ფაშა, ეგვიპტის სულთანი სალადინი და ნაპოლეონის პირადი მცველი რუსტამი, იმპერატორ იუსტინიანეს მხედართმთავარი ნერსესი, იოაჰიმ მიურატი და ნეფერტიტი, ლ. ბრეჟნევი სომხს გადაურჩენია წყალში დახრწოლისაგან, ალ. მატროსოვისათვისაც სომხს გადაუცია კოშკი ვიშნის ბილეთი და სხვ. (იხ. დანწ. დევი ბერძენი-ვილი. „ახალქალაქი ჯავახეთისა“ — ჟურნ. არტანუჯი, 1998, №7, გვ. 31-32).

როგორც ვხედავთ, ს. მამულაშვილის „ნიგნი“ არაფერია მეცნიერული. მის შეთხზვა-გამოგონებაზე ასე დანერგვით იმიტომ შეგჭრდით, რომ იგი ნასაზრდოებია სწორედ ბატონ ლენდრუხის მსგავსი პუბლიკაციებითა და სხვა სომხური ტენდენციური ყალბი ლიტერატურით. ახლა კვლავ მივუბრუნდეთ ლ. სურგულიანის არგუმენტებს. ზემოთ დასახელებულ სტატიაში იგი მიუთითებს, რომ „ხალხებს არ ჰყავთ მუდმივი მტრები. მტრის იდეას ხალხისათვის აქვს არა სტრატეგიული, არამედ ტაქტიკური მნიშვნელობა. ამასთან არის პრობლემები, რომლებიც სამუდამოდ რჩება ხალხების ისტორიულ მესიერებაში. ამ შემთხვევაში მხედველობაში გვაქვს ერთი ხალხის მიერ მეორე ხალხის გენოციდი და მისი სამშობლოს დაპყრობა. ჯალბათი, რომელიც ამა თუ იმ ხალხს გენოციდი ხელმძღვანელობს და მის სამშობლოს იპყრობს, მსხვერპლში მტრის სახით ტრანსფორმირდება და ასეთად რჩება მის ისტორიულ მესიერებაში“.

თანამედროვე რთულ პოლიტიკურ ვითარებაში ამ-იერკავკასიის დამოუკიდებელმა სახელმწიფოებმა ურთიერთშორის და მეზობელ სახელმწიფოებთან სწორი რეალისტური გამანონასწორებელი საგარეო-პოლიტიკური კურსი უნდა განახორციელონ. აუცილებლად უნდა დაიცვან გარკვეული ბალანსი, პოზიტიური ნაბიჯები უნდა გადადგან მისიანი ყარაბაღის პრობლემის მოსაგარებლად, ყოველმხრივ გაანალიზონ იმპერიული რუსეთის სტრატეგია და ტაქტიკა ამ-იერკავკასიაში, ის ისტორიის გაკვეთილები, რომლებიც რუსე-

თისადმი ბრმა ნდობასა და მასზე დაიმედებას მოყვა, სომხეთი როგორმე უნდა განთავისუფლდეს ანტიურტული კომპლექსისაგან, ამიტომ ჩვენი აზრით თანამედროვე ეტაპზე პოლიტიკურად მცდარი და თვით სომხებისათვის წამგებიანი ის, როცა ბატონი ლენდრუხი წერს: „რთულ სიტუაციებში სომხეთის ეროვნული ძალები ყველა შესაძლებლობას იყენებენ, რათა სომხი ხალხის ცნობიერებიდან ამოშალონ თურქის, როგორც ეროვნული მტრის სახე, რაც სომხთა გადარჩენის ინსტინქტს ასუსტებს და აკნინებს, ხალხის დებოროვტაციას იწვევს და საბოლოოდ სომხს ხალხს გარდუვალად დაღუპვისათვის წირავს. ეს სომხი ხალხის ღალატს ნიშნავს“. ეკითხულობ ამ სტრიქონებს და გაცეცხული ვარ, ნუთუ შეიძლება მეცნიერი, მითუმეტეს, აკადემიკოსი ასე მსჯელობდეს? ეს ხომ დაუფარავი ომის პროპაგანდაა და სიძულვილია, რასაც შეიძლება თურქულ-სომხურ დაპირისპირებაში გაუთვალისწინებელი სამხედრო-პოლიტიკური შემდგომი გართულება მოჰყვეს.

ცნობილია, რომ პირველი მსოფლიო ომის დროს რუსეთის მთავრობამ თურქეთში სამხედრო მოქმედების გასაძლიერებლად სომხებს აჯანყება ურჩია. ამასთან, რუსეთი სომხებს ოსმალეთის სომხეთის განთავისუფლებასა და რუსეთის მიმართული სომხების ქვეშ დამოუკიდებლობას შეჰპირდა. სომხურმა ბურჟუაზიამ დაშნაკთა პარტიის უშუალო დახმარებით ომის დროს გაითამაშა „ურაპატრიოტიზმის“ ყველაზე უფრო ველური ვაკანა-ლია. სომხებმა რუსეთის წაქეზება-დაიმედებით ყოველგვარი პოლიტიკური გააზრების გარეშე აჯანყება წამოიწყეს, რისთვისაც განრისხებულმა ოსმალებმა სომხი ხალხის მასობრივი ხოცვა-ჟლეტა მოაწყვეს. 1915 წლის 15 აპრილს ახალგაზრდა თურქთა პარტიამ მისი სულისჩამდგმელის, ვინმე თალიაფ-შას დანაშაულებრივი მეთაურობით მსოფლიო ისტორიაში გაუგონარი ხოცვა-ჟლეტა, გენოციდი მოაწყო. რამდენიმე დღის განმავლობაში ყელი გამოჭრეს ერთ ნახევარ მილიონამდე სომხს.

1987 წელს ვაშინგტონში თურქულ-ამერიკულმა ასოციაციამ ინგლისურ ენაზე გამოსცა ნიგნი — „სომხური გენოციდი“. მითი და რეალობა. ფაქტებისა და დოკუმენტების ცნობარი“, რომელშიც აღნიშნულია, რომ 70-80-იან წლებში სამიზნი ფორმით მსოფლიოში გააქტიურდა სომხების ანტიურტული კამპანია, უკანასკნელი ორი ათეული წლის განმავლობაში დასავლეთ ევროპასა და ამერიკის მეფე რიგ ქვეყნებში სომხი ტერორისტების მიერ მუხანათურად იქნა მოკლული 50-ზე მეტი თურქი მოქალაქე, ძირითადად დიპლომატები და მათი ოჯახის წევრები. მსოფლიოში მოქმედებს სომხთა სხვადასხვა ტერორისტული დაშნაკური ორგანიზაციები: „სომხეთის განთავისუფლების სომხური საიდუმლო არმია“, „სომხური გენოციდის სამართლიანობის კომანდოსი“ და „სომხური რევოლუციური არმია“.

ყველა ეს შეიარაღებული

გაგრძელება მერვე გვერდზე

რა გავდა „TBC-ბანკი“?!

ანუ „გამუშაა საზარადი არაფრად გვაგებდა... ჰგონია თავისი გაინაღდა“?

ჯერ კიდევ 1996 წლის მაისში მასმედიის თითქმის ყველა საშუალება იუნჯებოდა, რომ „თბილისის ცენტრალური უნივერსალური (მარჯანიშვილის ქ. №7) მიმდინარეობდა საპროტესტო აქცია“, „უნივერსალური თანამშრომლები გაიფიცნენ“, „ყველაფერში დამნაშავეა „TBC-ბანკი“ და ა.შ.

დაპირისპირება დღეს უკვე კულმინაციას მიაღწია, ყველაფერი კი მაშინ დაიწყო, როდესაც სააქციო საზოგადოებამ სულ 145000 აქცია გამოუშვა. აქედან აქციების 56% უნივერსალური თანამშრომლები ფლობდნენ, დაახლოებით 31% „TBC-ბანკი“, დანარჩენი საინვესტიციო ფონდებსა და სხვა აქციონერებზე განაწილდა. მაგრამ ერთ-ერთი აქციონერის თქმით: „TBC-ბანკმა“ შემოსვლის დღიდან მიუღებელი ხერხებით დაიწყო თანამშრომლების რბევა, კოლეგების გახლეჩა. დაიწვეს დაპირებები, ვინც მათ მხარეზე დადგებოდა და აქციებს მინდობილობით, ანუ 6 თვით ათხოვებდა, „ოქროს კოშკებს“ პირდებოდნენ... პარალელურად გამოავრეს განცხადებები, რომ ყიდულობდნენ აქციებს, რის შედეგადაც „TBC-ბანკმა“ და მისმა პრეზიდენტმა მამუკა ხაზარაძემ შესძლო თანამშრომლების მოტყუება და საკონტროლო პაკეტის ხელში ჩაგდება, რომელმაც აუქციონზე შეიძინა უნივერსალური აქციების 30%, ესეც არ იკმარა და მიიმხრო კოლეგების ნაწილი, რომელიც ფლობდა აქციების 22%. საერთო ჯამში „TBC-ბანკი“ გახდა აქციების 52% მფლობელი. 52%-ით ზურგგამაგრებული ბანკის მფლობელმა ახალი საბჭოს არჩევნების ჩატარება მათთან შეუ-

თანხმებლად გადანიჭა. მიუხედავად მათი პროტესტისა („პროტესტანტებმა“ კრება დატოვეს) „არჩევნები ჩატარდა“ და „არჩეულ იქნა“ ახალი საბჭო 12 კაცის შემადგენლობით. აქედან 6 — „TBC-ბანკის“ წარმომადგენელია, 4 — გადამხრებული თანამშრომლების, 1 — დიდი პატივების მფლობელი გარე აქციონერი... სურათი საკმაოდ ნათელია, საბჭო დაკომპლექტდა „TBC-ბანკის“ ხალხით. უნივერსალური (მარჯანიშვილი) თანამშრომლების თქმით: „ბანკმა თავიდანვე უნდობლობა დაიმსახურა... ჯერ იჯარით აიღეს შენობის ის ნაწილი, რომელიც ყველაზე საუკეთესო იყო საავტორო (ამჟამად „ბაბილონი“ განთავსებული), შემდეგ „TBC-ბანკის“ წარმომადგენლებმა გააძევეს თანამშრომლების ის ნაწილი, რომლებიც აღნიშნულ ფლიგელში მუშაობდნენ, თანაც ეს ყველაფერი მოტყუებით მოხდა. პირობის თანახმად, ბანკის მიერ წამოწყებული რემონტის შემდეგ, იგივე კადრები უნდა დასაქმებულიყვნენ. ამის ნაცვლად „გამოცხადდა“ კონკურსი და ძველი თანამშრომლები „გრძელდნენ გოგონებმა“ შეცვალეს. ვირილეთ კონტროლის პალატაში, პარლამენტში, სასამართლოში. პარლამენტის წევრებს: ნიკოლაურსა და ონოფრიშვილსაც (დღეს უკვე ფინანსთა მინისტრია) შევხვდით. მამუკა ხაზარაძესთან ერთად, სადაც ხაზარაძემ ამ სიტყვებით „დაგვმოძღვრა“: „ჯერ კაპიტალიზმის წესები ისწავლეთ და მერე საჩივრები წერეთო“... ეგეც ესლა როკფელერების შთამომავალი არა გვყავდეს.

ამრიგად, „TBC-ბანკმა“ აქციების 52% ხელში ჩაიგდო

და შესაბამისად „ხმათა უმრავლესობაც“ ზედ მიაყოლა, რის შედეგადაც უნივერსალური საქმეთა განკარგვა მის კონტროლზე დაექვემდებარა.

მამუკა ხაზარაძეზე და მის მფარველებზე (მფარველიც ამისთანა უნდა...) ვერ გასჭრა საქართველოს ეროვნული ბანკის ვიცე-პრეზიდენტის გ. ჯილაურის მიმართულებით კონტროლის პალატისადმი (1997 წლის 14 თებერვლის №6 სს-1-04-67), რომ ეროვნულმა ბანკმა განიხილა თქვენი წერილი და გაცნობით, საქართველოს კომერციული ბანკების საქმიანობის შესახებ კანონის მე-10 მუხლის მე-2 პუნქტის „გ“ ქვეპუნქტის თანახმად, ბანკს უფლება აქვს შეიძინოს აქციების საკონტროლო პაკეტი, თუ ამის შესახებ ექნება ეროვნული ბანკის ნებართვა, სადაც მითითებული იქნება შეიღობილი ორგანიზაციის საქმიანობის სახეობა. აღნიშნულ შემთხვევაში „TBC-ბანკს“ არა აქვს სს — ცენტრალური უნივერსალური აქციების საკონტროლო პაკეტის ფლობის უფლება, რადგან ეროვნული ბანკისაგან არ გააჩნია შესაბამისი ნებართვა.

„TBC-ბანკის“ და მის მესვეურთათვის არაფრის მოქმედი ყოფილა?? კონტროლის პალატის მიმართ — ქონების მართვის მაშინდელ მინისტრ ა. სილაგაძისადმი (№6-სს-04-1-166 21 აპრილი 1997.), სადაც კონტროლის პალატის თავმჯდომარის მოადგილე ზ. დვალი მიმართავს, რომ „ცენტრალური უნივერსალური“ აქციონერთა ერთი ნაწილის განცხადებაში მოყვანილი საკითხების შემოწმების (1996 წ. 8 ნოემბრის №09 კოდ-1986-60) წერილის შესაბამისად

დადგინდა, რომ „სააქციო საზოგადოება „ცენტრალური უნივერსალური“ საწესდებო კაპიტალის განსაზღვრისას გათვალისწინებული არ ყოფილა ის გარემოება, რომ ქ. თბილისის აღმასკომის 1988 წლის 10 მარტის №06.22-185 გადაწყვეტილებით, ცენტრალური უნივერსალური შენობა წარმოადგენს არქიტექტურული კულტურის ძეგლს და ასეთი ობიექტის პრეზერვაციის საზღვრების 1992 წლის 11 აგვისტოს №827 დადგენილების მე-3 თავის შესაბამისად, აუცილებელი იყო მინისტრთა კაბინეტის გადაწყვეტილების მიღება, რაც არ განხორციელებულა.

ხოლო მინისტრთა კაბინეტის 1993 წ. 14.04. №288 დადგენილებით უნივერსალური შენობა-ნაგებობების ღირებულების შეფასება ხდება ცალკეული ობიექტების მიხედვით, სახელმწიფო ქონების მართვის სამინისტროს სპეციალური გადაწყვეტილებით (ეს უნივერსალური შენობა 1908-16 წლებში აშენებული და არქიტექტურული იშვიათობაა წარმოადგენს), რაც ასევე არ განხორციელებულა.

უნივერსალური, გარდა ამისა, გააჩნია:

- 1) ორსართულიანი საწყობი 1800 კვად. მეტრი ფართობით;
- 2) ეზოში სამსართულიანი შენობა;
- 3) ორსართულიანი შენობა ასევე განთავსებულია ეზოში;
- 4) წყნეთში ორსართულიანი უნივერსალი;
- 5) პანსიონატი შოში;
- 6) საწყობები ლილოში;
- 7) აგრეთვე ჯიხურები უზნაძის ქუჩაზე (ყოფილი კამოს ქ.).

გარდა ამისა, თბილისელებს ისეთი კარგად ცნობილი ანტიკვარული ნივთები, რომელიც ყველა სექციას ამშვენებდა წლების განმავლობაში (უნივერსალი 1936 წელს გაიხსნა). ჩინური უზარმაზარი ლარნაკები (რომლებიც საეჭვოდ დიდი ხანია არავის უნახავს), ასევე ანტიკვარული სარკეები, ბრინჯაოს ქანდაკებები (არც ისინი აღარ ჩანან). აქციონერთა (მომჩინათა) თქმით: „ხაზარაძე უკვე არაფრად გვაგებდა, ჰგონია თავისი გაინაღდა... ჩვენ არაფერს აღარ დავთმობთ. მოვითხოვთ, შევჯამდეს ჩვენი აქციათა რაოდენობა და წილობრივი კუთვნილი ფართი გამოყოფილი იქნას, რათა შევძლოთ ნორმალური ფუნქციონირება, მამუკა ხაზარაძეს და მის „უკან“ მდგომარეობა სურთ გაგვაცოტონ, დაითხოვონ ყველა თანამშრომელი, გადმოგვიტანონ კაპიკები (თითო აქციაში თურმე 1 ლარს სთავაზობს!) და მერე თვითონ იცის და „TBC-ბანკმა“... (ალბათ, მორიგი კაზინო ან სულაც ნივთი ფარგლებით მორთონ ეს უკანასკნელი?!).

P. S. უნივერსალური ნაწილი აპირებს მიმართონ ჩუღურეთის რაიონის მაჟორიტარ დეპუტატს ვახტანგ რჩეულიშვილს (შენობა ჩუღურეთის რაიონს ეკუთვნის), რათა პარლამენტის სხდომაზე გამოიტანოს მათი გასაჭირი და თუ სათანადო რეაგირება არ მოჰყვება ხელისუფლების მხრიდან, იძულებული იქნებიან პროტესტის სხვა ფორმებს მიმართონ.

საინფორმაციო სააგენტო „თბილისი“
საქართველოსათვის

თქმა მართლისა

„... და-გა-გვი-ანდა, საქართველო კარგა ხანია გაყიდულია...“
ლია ჯერილი ხელისუფლებას

დიდი უსამართლობა და ქაოსი დღეს ჩვენს ქვეყანაში. ფულმა დაიპყრო საქმისნების (ახლა საქმიან ადამიანებს რომ ეძახიან) მთელი სამყარო. ვაი, საქართველოვ, რამდენი შვილი გაგიჩენია, მართლოდ თავისთავზე რომ ზრუნავს და სხვისი ბედი არ ანუხებთ, თავის გამდიდრებაზე ფიქრობს და სხვა შიმშილით სულს რომ ღაფავს, არ ენადლეება. მათმა გაუმძღვრებელმა სიხარბემ ისეთ დღეში ჩაგვყარა სოციალურად დაუცველი ფენა მოსახლეობისა, რომ ჩვენი დარდი და მწუხარება, გაჭირვება და უბედურება ფულად რომ იქცეს, ქართულ მინაზე ბალახის ამოსანვერი ადგილიც კი არ დარჩება. ნეტავ, ვიცოდნე იმ ფულიანებს არ ანუხებთ დარდი და ფიქრი?

— რა თქმა უნდა, ანუხებთ! — მეტყვიით, ალბათ, მკითხველო, ფიქრობენ, რა გზით დააგროვონ ფულები, რომ შეიწყიდონ რესტორნები, მაღაზიები, ბინები, აგარაკები, „ქიხები“ საზღვარგარეთ, მნიშვნელოვანი ობიექტები და ვინ მოთვლის, რამდენი რამ, ერთი სიტყვით, ყველაფერი, რისი ყიდვაც კი შეიძლება, დაბანდონ თანხები უცხოეთის ბანკებში და ა.შ.

მდგომარეობა. ამის გამოა, რომ სოციალურად უღერესად მძიმე პირობებში აღმოჩნდნენ მარტო-ელა პენსიონერები, უმწიფრონი და უქონელნი, რომლებსაც ჰუმანიტარული დახმარებით ძლივსძლიობით გაჰქონდათ თავი, სხვა საშუალება, არსებობა რომ შეეძინათ, მათ არ გააჩნდათ. მთლიანად უცხოელებზე იყვნენ დამოკიდებული. გამოდის, რომ უცხოელების დაუხმარებლად არსებობა არ შეგვიძლია. დღე-

ხალხს თვითონ მოგუვლით. ღმერთმა ქნას, ასე იყოს, მაგრამ ასე რომ არ არის? ალბათ, მთავრობა თავის გუნდს გულისხმობდა, ზედმინევენი მდიდრულად და კაპიტალისტური წესით რომ ცხოვრობს. ჩვენ კი რით ვიარსებოთ, ამაზე აღარავინ ფიქრობს.

მიუხედავად მთავრობის დაპირებებისა, რომ უკეთესობისაკენ წაიყვანდა ქვეყანას — უარესობისაკენ მიდის. დღეს ვიშოშობით და ვინ იცის, კიდევ სანამდე ვიშოშობით. სანამდე ვითმენთ მთავრობისა და პარტიების ზოგიერთ ლიდერებს შორის კონკლავებს, დანაშაულებებისა და შეცდომების ერთმანეთისათვის გადაბრალება-გადმობრალებას, შუღლას და მტრობას, დაპირებებისა და სამადლობელი სიტყვებით „დამშვიდებას“.

სოციალურად დაუცველი ადამიანების გასაჭირი მართო პროდუქტების მიღების შეწყვეტით არ ამოიწურება. ფულადი დახმარებაც შეაჩერეს. „საოჯახო დახმარება“ გასულ წელს მხოლოდ 3-4 თვისა გაიცა და ამით დამთავრდა ყველაფერი. ნუ პირდებით უმწიფო ადამიანებს იმას, რისი გაკეთებაც არ შეგიძლიათ. სოციალური დაცვის, შრომისა და დასაქმების სამინისტრო ერთდროულად ფულად დახმარებას რომ გვაძლევდა პენსიონერებს, ისიც

გაგრძელება მე-8 გვერდზე

3 ა ლ ი

— ყველა შევანუხე, ვისი შენუხებაც შემეძლო, ვაი-ვა-ლახით ვიშოვე თხუთმეტპროცენტანი, გადავიხადე ათპროცენტანის ოთხი თვით გადაცდენილი პროცენტის ნახევარი და პატარა ამოვისუნთქე.

— ეგეც საქმეა, შე კაცო.

— მერე, ჩემო ბატონო, ეს თვე რომ ჩამთავრდება და იმ თხუთმეტპროცენტანის პროცენტები მექნება გადასახდელი, სად ვიშოვო, თავი რომელ ქვას ვახალო, რომ არ ვიცი?!

— აუტობუსში ყურმოკრული დიალოგიდან.

— ისე, კაცმა არ იცის, როდის მოგვიკაუნებენ კარებზე მეგობარი სახელმწიფოები, ეს საერთაშორისო ბანკები, თუ გაერთიანებები. და ვინ უნდა გადაიხადოს ეს ვალი... ამბო?

— თავისთვის ლაპარაკობს ჩემი მეუღლე.

— მე რატომ უნდა გადავიხადო საქართველოს ვალი, ბებო? — გაკვირვებით მეკითხება 7 წლის შვილიშვილი და სანთლის შუქზე აგრძელებს ლოცვას.

ჩემი ვალია. დამეთანხმებით, რომ ვალს გასტუმრება სჭირდება. მაგრამ ვერ ვისტუმრებთ. როგორ მოვიქცეთ?

პატივისცემით
ეთერ ქართულიშვილი
2. IV 99წ.

P. S. 1. უძრავი ქონება, რაც ნამდვილად გავაჩნია, თითქმის აღარ იყიდება.
2. ეროვნული ბანკი კრედიტს არ იძლევა.
3. სააქციო-კომერციულ ბანკებს ან შეჩერებული აქვთ კრედიტების გაცემა, ან გირაოში ბინებს აღარ იტოვებენ.

1989 წლის 9 აპრილი

ამ ალიმართება?..

9 აპრილი — რაოდენ ტკივილის, სიამაყის, იმედის აღმძვრელი ეს თარიღი ქართველთათვის. დიდი იყო 9 აპრილის რეზონანსი — მსოფლიო შესძრა საქართველოს დედაქალაქში დატრიალებულმა ტრაგედიამ. ათობით დახრილი, ასობით დაჩეხილი და ათასზე მეტი ქართველი იარაღით მოწამლული — აი, მაშინდელი მშვიდობიანი მიტინგებისა და დემონსტრაციების პასუხი აგონიაში ჩავარდნილ ქვეყნის მესვეურთა მიერ.

ე. ნ. „გარდაქმნა“ — სულაც არ ითვალისწინებდა სსრ კავშირის დაშლას და რესპუბლიკებისათვის დამოუკიდებლობის მიზნებს — „დამოუკიდებლობა“ — დაშლეთ ეგენი და თანაც ისე, რომ ველარავინ გახდეს ასეთი აბსურდული მოთხოვნების ნამოყვება“ — გადანაცვლებს კრემლში და გაიცა სათანადო ბრძანება.

დღის 4 საათზე, მთავრობის სასახლის წინ, თბილისის ისტორიაში უნიკალური — საშინელი ტრაგედია დატრიალდა. რამდენიმე დღის შიმშილით სიკვამლით მოშიშვლებულ და მათ მხარე-დამჭერ რამდენიმე ათას მომიტინგეს თავს დაესხა კარგად განწყობილი, „დუბინკებით“ და ნიჟაბ-ნაჯახებით შეიარაღებული არამზადება არმადი — უკანარაგებში შეატრიალები იდგნენ, მათდა სამხუხაროდ ავტომატები საჭირო არ შეიქნა, მომიტინგეთა შორის არც ერთს არ აღმოაჩნდა არც ცხელი და არც ცივი იარაღი. მოვლენათა ამგვარი განვითარება კრემლშიც ვერ გათვალა, მაგრამ ეს დროებით, ორი წელიც არ გაივლის, რომ ამავე ადგილას რუსული ავტომატები მთელი ძალით ამუშავდებიან, პირველ გასროლას იოსებ სტალინის დაბადების დღეს დაამთხვევენ, საგულისხმოა ხომ? და ამ უთანასწორო ხოცვა-ჟლეტას — სამოქალაქო ომი დაერქმევა. მაშინ კი, მაშინ იმ სისხლიან დარღვევას ომს ვერ უწოდებდით, ეს იყო ერის — ნაციის გაღახვა უფრო დიდი და ძლიერი ნაციის მიერ ჭკუის სასწავლებლად და ჭკუაზე მოსაყვანად.

ნამდვილი დანაშაულის ვინაობა უმაღლეს ნათელი გახდა მსოფლიოსათვის, კრემლი, სამხედროებთან ერთად მხოლოდ ქმიური იარაღის გამოყენების უარყოფასა შეეცადა, მაგრამ ამაოდ, სახეზე იყო ასობით მოწამლული, რომელთა მოწამელის მიზეზსა და ხარისხს ევროპის რამდენიმე ქვეყნის ექიმები ადგენდნენ.

სახეზე იყო დანაშაული, დანაშაული ადამიანის, ერის, კაცობრიობის წინაშე, მაგრამ სამხუხაროდ, როგორც ეს ადრეც მომხდარა (მაგ. 1956 წ. 9 მარტს) არავინ დასჯილა. დაიწყო გათუვებები გადარბალ-გადმობრალები, საქმის შემსწავლელ-გამრჩევი კომისიის დანიშვნა-გამოყოფა, წინაგის ცრემლები, თანაგრძნობა, სინანული და საბოლოო ჯამში საქმის მიუყვება-მიუხედავება. მაგრამ არა, 9 აპრილმა შეკრა, გააერთიანა საქართველო. ყველა, მათ შორის ორთოდოქსი კომუნისტებიც კი დამოუკიდებლობისათვის მებრძოლთა რიგებში ჩადგნენ. დაიწყო კომუნისტური-ნიტელი მანდატების საყოველთაო, მასობრივი და პერმანენტული დანვა-დახვევა და გადართა — ეს კომუნისტური იდეოლოგიის ნამდვილი ამოკალიფი იყო — საქართველოში აზვირთებულმა ანტიკომუნისტურმა ტალღამ მთელ კომუნისტურ მსოფლიოს გადაურა.

ეროვნული გმირები ეროვნული გმირების საკადრისად დაასაფლავა საქართველოში. მთელმა მსოფლიომ დაიტრია 9 აპრილის მსხვერპლი მამულიშვილები. თვით რუსეთის პროგრესულმა ინტელიგენციამ დაგმო მე-20-ე საუკუნის ეს ვანდალიზმი. „ქმიური იარაღის შედეგები შთამომავლობას გადაეცემა“ — და განუკურნად ფსიქოლოგიური ტრავმა მიიღეს მოწამლულებმა. დღესაც კი ოფიციალურ აღიარებაზე და პერიოდულ მკურნალობას საჭიროებს 100-ობით მოწამლული. ხელისუფლებამ კი მათ ის ელემენტარული სოციალური შეღავათებიც კი მოუხსნა, რაც

წინა მთავრობამ მიანიჭა. შეღავათები კი საქალაქო ტრანსპორტზე უფასო მგზავრობას და უფასო სამედიცინო გამოკვლევებს ითვალისწინებდა და ეს მაშინ, როცა ავღანეთის ომის ბევრმა მოწაწილემ, ვინც კი 9 აპრილის ტრაგედიაში მოწამლულები, აღიარა, რომ ის ერთი დამე გაცილებით საშინელი იყო, ვიდრე ავღანეთის ომში გატარებული წლები.

დღეს, როდესაც საქართველო საბოლოოდ დანაწილდა გუბერნიებად, გავლენის სფეროებად. ნითლებად, ყვითლებად, მწვანეებად... მემარჯვენეებად, მემარცხენეებად და ა. შ. ყოველ ხელსაყრელ მომენტში ყველა მათგანი აღნიშნავს, რომ საჭიროა გაერთიანება. — „გავერთიანდეთ, როგორც 9 აპრილს“ ერთნაირი ენთუზიაზმით მოგვინოდებს ხელისუფლების წევრები და ოპოზიციონერებიც, ზვიადისტიც და ანტაზვიადისტიც... მდიდარიც და უფულოც. მაშ ე. ი. 9 აპრილს ტყუილად არ დაღვრილა უმანკო პატრიოტთა სისხლი: — „აქ ალიმართება 9 აპრილს დაღუპულ მაშულიშვილთა მემორალი“ გვამცნობს წარწერა მთავრობის სასახლის წინ დადგმულ გრანიტზე. ე. ი. 9 აპრილს მამულიშვილები დაღუპულან იქ, მაგრამ ვინც გადარჩა? — უცნაურია, მაგრამ ფაქტია, დღეს ქართულ საზოგადოებაში (არაქართულში მით უმეტეს) „9 აპრილს მოწამლული“ ცინიკურ ლიმილს უფრო იწვევს, ვიდრე სიამაყესა და თანაგრძნობას. ეს ხომ ნონსენსია. ეს არ არის და არც შეიძლება იყოს ნორმალური.

9 აპრილის შემდეგ იყო ბაქოს, რიგის, ტალინის... ტრაგედიები, ყველგან ტრაგედიითა მსხვერპლის მიმართ მიდგომა ქვეყნის ხელმძღვანელობის მიერ ერთნაირად იდენტიური და ცილასახა. მხოლოდ საქართველოშია სხვაგვარი, საკვირველი — თუმცაღა ერთი კია — აღნიშნულ რესპუბლიკათან არც ერთს წარმოადგენელი არ ყოფილა იმ პოლიტიკოსის წევრი, რომელმაც აღნიშნულ ტრაგედიითა სანქციები გასცა.

დღეს საქართველო დამოუკიდებელია და დემოკრატიას აშენებს, საქართველოს ხელისუფლება არავის უშლის მიტინგებისა და დემონსტრაციების გამართვას, მაგრამ ამისათვის სპეციალურად გამოყოფილ ადგილებზე, ცივილიზებულად. — „რას მიქვია მიტინგები ცენტრალურ ადგილებში? — ეს ხომ ტრანსპორტის მოძრაობას შეაფერხებს, ამას ხელისუფლება არ დაუშვებს!“ — როგორ არ დაუშვებს? ალბათ ისე, როგორც 9 აპრილს, რა უფლება ჰქონდათ მაშინ მომიტინგეებს მთავრობის სასახლის წინ მიტინგის გამართვისა? ან მთავრობის სასახლის კიბეებზე შიმშილს რა უნდოდა? დამსხდარიყვნენ საკუთარი სახლის კიბეებზე და ეშინშილათ, ვინ უშლიდა? ისინი ქვეყნის სტაბილურობის მტრები, საზოგადოებრივი წესრიგის დამრღვევები და ე. ი. დანაშაულები ყოფილან. აი დღევანდელი რეალობის ლოგიკა.

აბა, მაშინ ვისი ძეგლის აღმართვა გათვალისწინებული, თუ ესეც მორიგი ბლეფი არ არის, მთავრობის სასახლის წინ? — ეტყობა, არც არავის.

9 აპრილმა ხელისუფლებისაკენ გზა გაუხსნა ეროვნულ ძალებს, მაგრამ სამხუხაროდ, ხელისუფლებაში ეროვნულეთან ერთად ეროვნულ-ნილიზანებიც მოვიდნენ. მიტინგისა? — შეიძლება, მაგრამ სამხუხაროდ, ეს ის შემთხვევა იყო, როცა უმცირესობას უმრავლესობა მიეტმანა. ეროვნული მოძრაობა თავისთავად ზნე-მალალი და წმინდა იყო, მაგრამ გათიშეს, გახლიჩეს. ეროვნული მოძრაობაც და ქართველობაც. მათ ეს ეტერსებოდათ. მათ ხომ ათეული წლების განმავლობაში გათიშული ჰყავდათ მთელი ქვეყანა ორ

ბანაკად, პარტიულებად და უპარტიულებად. უპარტიო, ე. ი. არაკომუნისტი მიჩნეული იყო მეორე ხარისხიდან ადამიანად. იგი ვერასოდეს გახდებოდა რაიონის ხელმძღვანელი, მინისტრი, დირექტორი... დღევანდელი ახალგაზრდისათვის ეს ძნელი აღსაქმელია, მაგრამ ასეთს ორკესტრის დირიჟორობის უფლებაც არ ჰქონდა. არაკომუნისტი, არა-სანდო, არა-ამხანაგი, არა-პროვინცია იყო. ეროვნული მოძრაობიდან მოსულმა პრეზიდენტმა აშხილა ისინი, მაგრამ მათ მიმართ სანქციების გატარება არ უცდია. მას ამის ძალა არ ჰქონდა. მთლებაც დიდი გამბედაობა იყო. ესეც არ აპატიეს. კანონიერი ხელისუფლების კანონიერი ოპოზიციის რიგებში ჩადგნენ, ოპოზიციის ავანგარდში გავიდნენ. უკანონო აქციები გა-

ნასორციელეს, ქვეყნის ტრადიციულ მტრებთან, გარე და შიდა მოღალატეებთან და კრიმინალურ ელემენტებთან შეიკრნენ. ხელისუფლება იარაღით დაახშეს, გადაწვეს თბილისის ისტორიული ცენტრი, დაღვარეს ქართული სისხლი, გარეკეს არჩეული ხელისუფლება და გააძევეს არჩეული პრეზიდენტი.

ხალხის გამოდევნებისათვის მებრძოლი რაინდები ერთმანეთს მიყოლებით დააძინეს — სამუდამო ძილში. გაიძარცვა და განადგურდა ქვეყანა. ქართველი ლტოლვილებით აივსო საქართველო, რუსეთი, ისინი გაიფანტნენ მსოფლიოში... ხელისუფლებაში მოვიდა ძველი „ელიტა“ ახალი ამბულთი და ახალი ნიღბით. ყოფილი კომუნისტური რაიკომის მდივანი — რაიონის გამგებლად, რომელიც ახლა უკვე კომუნისტს კი არა, არამედ დემოკრატიას აშენებს. აღსანიშნავია, რომ ეს მხოლოდ ჩვენთან არ მომხდარა, რუსეთშიც და ყოფილი სსრკ-ს სხვა რესპუბლიკებშიც ანალოგიური ამბები ხდება, ერთნაირი სცენარი. ყველა ყოფილი ფუნქციონერი დღეს ერთნაირ ნოტაზე ამღერდა, თურმე არც ერთი მათგანი „კომუნისტი“ არასოდეს ყოფილა, დემოკრატიისათვის იბრძოდა და საკუთარ რესპუბლიკაში, საკუთარი საგამგებლო ტერიტორიის ფარგლებში საბაზრო ეკონომიკის ელემენტებს ნერგავდა. — სიტყვები? ლაპარაკი? — „ტყუილებს ვლაპარაკობდით, სხვა რა ძალა გეკონდა, ასე იყო საჭირო და იმიტომ!“ — ახლა კი სიმართლეს ლაპარაკობენ? თუ ახლა ასეა საჭირო? ხომ არ იმართებიან ისინი იგივე ცენტრიდან, იგივე ძალის მიერ? ნორმალურ საზოგადოებაში მშენებლებს, რომლებსაც სახლი კაპიტალური რემონტის ჩატარებისას თავზე დაენგრევთ, ახალი სახლის მშენებლობას არავინ მიანდობს. ესენი — როგორი კომუნისტები ააშენეს — ისეთ დემოკრატიას აგვიშენებენ. მთელი ცხოვრება ასეთი ტიპის საზოგადოების მშენებლობას სწავლობდნენ და ვერ ააშენეს. მისი ალტერნატიული საზოგადოების აშენება მათთვის არავის უსწავლებია და იმას ააშენებენ? — ერთობ სათუთა.

ლოგიკურია, რომ ხალხი, რომელიც კომუნისტური მმართველობის ოპოზიციად მოისაზრებოდა და დევნას განიცდიდა, ახლაც ჩრდილშია. გაქნილმა კორუმპირებულმა ისტებლიშმენტმა ისინი არა მხოლოდ ფინანსურად და სოციალურად გაძარცვა, არამედ მორალურადაც. იდეებიც მოპარა, წაართვა და მიითვისა. სახელმწიფოს ინსტიტუტი საზოგადოებაში იმისთვის მოიგონა და შექმნა, რომ ერთად და შექმნა, თანხმობით გადაეწყვიტა ადამიანის ადამიანური პრობლემები. ხალხს ყველგან და ყოველთვის ისეთი ხელისუფლება და მთავრობა სჭირდება, რომელიც ქვეყნის პრობლემებს თავს და არა ისეთი, რომელიც მხოლოდ საკუთარ კეთილდღეობაზე იფიქრებს, სამხუხაროდ, ჩვენ ასეთი მხარე რეალობის მოწმენი ვართ.

და, ახლაც ჩრდილშია. გაქნილმა კორუმპირებულმა ისტებლიშმენტმა ისინი არა მხოლოდ ფინანსურად და სოციალურად გაძარცვა, არამედ მორალურადაც. იდეებიც მოპარა, წაართვა და მიითვისა.

სახელმწიფოს ინსტიტუტი საზოგადოებაში იმისთვის მოიგონა და შექმნა, რომ ერთად, თანხმობით გადაეწყვიტა ადამიანის ადამიანური პრობლემები. ხალხს ყველგან და ყოველთვის ისეთი ხელისუფლება და მთავრობა სჭირდება, რომელიც ქვეყნის პრობლემებს თავს და არა ისეთი, რომელიც მხოლოდ საკუთარ კეთილდღეობაზე იფიქრებს, სამხუხაროდ, ჩვენ ასეთი მხარე რეალობის მოწმენი ვართ.

ჯერ კიდევ კომუნისტური მმართველობის პერიოდში გადაწყდა და ფილაც დაიდო წარწერით: — „აქ ალიმართება...!“ შესანიშნავი ასაკრეფი კიდობანაც დაიდგა. იმ ყულაბაში მაშინ დელმა სსრ კავშირის კომუნისტური პარტიის პოლიტიბიუროს წევრმა და სსრ კავშირის საგარეო საქმეთა მინისტრმა ჩაადო ფული. ნუთუ არ აინტერესებს საქართველოს პრეზიდენტი მის მიერ 9 აპრილს დაღუპულთა ძეგლის ასაგებად გაღებული თანხის ბედი? სად წავიდა, რომელმა მგელმა და ტურამ მიითვისა და შეჭამა? ლაპარაკი ხომ

საკმაოდ დიდ ფულზეა? საკვირველია, მაგრამ ფაქტია, 9 აპრილის გმირებს წელიწადში ერთხელ, 9 აპრილს თუ გაიხსენებს ვინმე და 9-შივე დაავიწყდებათ ხოლმე. საქართველოში დღეს კომუნისტურზე უფრო ანტიეროვნული სული ტრიალებს და ზეობს: — „რის ქართველობა, რა ქართველობა“. — „ჩამორჩენილი, ბნელი ხალხი“. — „არაცივილიზებული ბრბო“. — „რა გაქვთ საამაყო — ქართველობა? ხა, ხა, ხა.“ — „ჩანვით ამერიკის სულს!“. — „ეროვნებას კი არა, ბარემ სქესსაც ჩაგინერთ პასპორტში, პომოსექსუალისტი რომ არავის ეგონოთ.“ — აი, რა ლოზუნგები ისმის მაღალი ტრიბუნიდან დღეს საქართველოში და მოპასუხეთ კი

პირში ბურთის სწრიან. — „ლიბერალობა, დემოკრატობა, სალანძღავ სიტყვად არ გაგვისდია“-ო — ამაცობდა ილია ჭავჭავაძე. ვაი, რომ პატრიოტობაც და ჭავჭავაძეობაც სალანძღავ სიტყვად გაგვისადეს და გამკითხავი არავინ სჩანს.

— „არ დავუშვებთ კომუნისტსა და ფაშისტს საქართველოში!“ — არც უნდა დავუშვათ, მაგრამ არც კომუნისტი და არც ფაშისტი, მით უმეტეს ნაციონალისტ-ინტერნაციონალისტი ისე საშიში არ არიან, როგორც ფაშისტები; ე. ი. ყველა დემოკრატიკა უნდა იცოდეს, რომ დემოკრატიის ერთ-ერთი გამოვლინება და მოთხოვნაა რწმენის თავისუფლება. რწმენის, მრწამსის, იდეის მატარებელი და მიმდევარი არასოდეს არ არის საშიში — ურწმუნოსა და უიდეოზო.

კომუნისტთან, ნაციისტთან, სოციალისტთან, დემოკრატთან, მონარქისტთან... ყველასთან შეიძლება ლაპარაკიც, კამათიც, დარწმუნებაც, მაგრამ რა უნდა მოუხერხო ადამიანს, რომელსაც არავფერი არ სწამს და სიტუაციის მიხედვით ხან კომუნისტი, ხან ნაციტი, ხან დემოკრატი და ხან რა...

— ლუსტრაციის კანონი? — ესენი ლუსტრაციის კანონის მიმდევრები? — ლუსტრაციის კანონის მიღება ბევრ საამაყო და განდიდებულ პიროვნებას ჩრდილს მიაყენებდა. დემოკრატიის ცინიზმი ამაზე შორს ვერ წავა. განა იგივე კანონი ბევრ უსამართლოდ დაჩაგრულსა და დაკნინებულს თავის დამსახურებულ და კუთვნილ ადგილს არ დაუშვკიდრებს? — რომელი უფრო სამართლიანია, დამსახურებულისთვის პატივის მიგება თუ გარენერებისა და დაუშვსახურებლის გადმოგდება ყალბი კვარცხლებიდან?

— „ახლა კიდევ 9 აპრილი? — რა დროს 9 აპრილს მოწამლულებია?“ — „ვისი ბრალია, დროშებს რომ აფრიალებდით, აბა, რა გეგონათ.“ — „არ გინდათ რძე და ყველი?“ — „შეღავათები? — რისთვის — პატრიოტიზმისათვის?“

აი, დღევანდელი რეალობის ლოგიკა. როდემდე! მთავრობის აღდგენილი სასახლის კიბეები-ნ დაგდებული ობოლი გრანიტის ნატეხი კი უკვე მეთაუ ნელაა გავიმედებს: — აქ ალიმართება...! რა ალიმართება, როდის ალიმართება, რისთვის?

იგორ აბატარიძე

გოდება სიბსური ჭაბუკისა (ვეფხვისა და მოყმის მოტივზე)

ედგება 9 აპრილს დაეშულთა სხოვნას

მიცმეა პირშიმუღამა მილიონ დაუღასენ მთისანი, სხუ თუხით გადმავიარენ ჯღერ-ღრნი აბხიფისანი. მგლუბ ღრნით გადამოღმნენ ტალღები აბაგისანი აბ დაეშინი, გაესცურა, დანდინ აბ მდინეს ცდისანი, მინდდა ჩაჭად გამოგა ამოში თმისისანი და მინაბსი მთავარი ხალხმზავლ მიდინისანი, ჩამაჟედ დედაქალაქი, დან იყნეს მუღამისანი, მცის ზუსთაუღლედ აღმთენი, მუსონ გამაჟინი მგლისანი. მთავრების სასლთან ჯიხილენ ქაბთილნი ყელა მზისანი, დიანნი მთიმშილნი, მთისთილნი სინაბთისანი. სახლი ლელას და მთიმძიმს ბასკლ ტალღით ზღვისანი, ითხეთეს თავისთილმას, თიძიბ აბ ჭქინდით სხისანი. საფეთაბ გულთან მიიღო ჩემის დრმის და მისანი, იმათ თიძიბ და დენმა ნანატრდ მიდის სნისანი, და ისიც აბის თენდმის დილა ცხაბ აბილისანი გული საგულს თმ დგომის ბაღავა აჟის მისანი. წყულმა ბდიდნთმა გული ჩაიდვა ქვისანი ქაბი დაედა იდეს ქაბთილთა სისხლის ღრისანი. ბუსთით უხმაჟ ჯაბრმი საჭათა აბმისანი, ტანეში ჯაბაბაბითა მამაბმინი სიგდისისანი ბთ დაგუბიენს ჯალათნი, დაცევა იყვა ცისანი ქალაქს ანგარეებს გდრმა დარხილ ქალბისანი მარბით ხდრეს ქალ-ბაბნი, მთავარულ ღვასისანი ზაგუმ ასაბი მასულმ, ზაგუმ თიქსმედი წლისანი. იმათ ხულთ ბქინდეს ცხნთმა, ზადით ნათილ ლთისანი მაჟითი ლდვა-კბთსეჟა ქთიჟან დიდთისანი ღრთ ქალას გადეთარენ, დავა მუჟაბა მისანი დამაბყეს, დაეჟ უდნთი, საგუმ დამვა ქვისანი, გონს ჰალაგამი მაჟეჟენ, ნუმა თუ იყა ლთისანი თავს დამბაბენეჟა მუჟნაბი სუნ მცემეს წამოღმისანი. ნუგეჟ მთისა იყურ, ჯაბ აბ გვაჟამე მდრისანი, „იდიჟა დიბაბენიან ალგთს ლუჟები მგლისანი“.

მ. ჟოლიაპური

თქმა მართლისა

... „ღა-გა-გვი-ანლა, საქართველო ჩაჩა სანია გაყილულია...“
ლია წერილი ხელისუფლებას

მეხუთე გვერდიდან

მეჩვენებოდა სახსრების უქონლობის გამო, პენსიებსაც დიდი დაგვიანებით ვღებულობდი. ბოლოს და ბოლოს, ვილაპარაკე ხომ უნდა ავოს მასხრი ბიუჯეტით გათვალისწინებული თანხების უმისამართოდ ხარჯვისათვის? ჩვენს მინისტრს, ბატონ თენგიზ გახედილას ფულის საბჭადი მანქანა რომ უქონდეს, რამდენიც საჭიროა, ალბათ, იმდენს დაბეჭდებდა და გასცემდა კიდეც. მაგრამ ხომ არ აქვს ეს მანქანა? ვისაც ფინანსების განაწილება ევალება, იმან ხომ უნდა იზრუნოს სახსრების დანიშნულებისამებრ გაცემასზე, რაც მთავარია, დროულად უნდა მოაგვაროს ფულადი დახმარებებისა და პენსიების გაცემა.

კონკრეტული და მომთხოვნელობა რომ იყოს, ქვეყანაში შემოსული უამრავი თანხა დანიშნულებისამებრ გაიხარჯებოდა და არც ასეთი გასაჭირი ჩავარდებოდა მოსახლეობა. არადა, საკითხავია, სად მიდის უცხოეთიდან დახმარებისა თუ კრედიტების სახით, ადგილობრივი გადასახადებიდან თუ გაყიდული მიწებიდან შემოსული მილიონობით თანხები?

ახლა ყოველი ზედმეტი ნაგებობა, ამდენი დელეგაციების მიღება-გაცილება, იუბილეები, სემინარები, მივლინებები სხვა ქვეყნებში, ისეთი საკითხების გადასაწყვეტად კი, რომლის მოგვარება ადვილზე შიძლება, ნავთობისა და აბრეშუმის გზების ძებნისა და გამოყენების საქმიანობა და ვინ მოსთვლის, კიდეც რამდენი რამ, რომლისთვისაც უამრავი თანხა იხარჯება, შეამცირეთ და ეძებთ გზები ადამიანების გადასარჩენად, ანდა საბოლოოდ გამოუტანეთ განწირულობის განაჩენი.

ჩვენ, ბოლოსდაბოლოს, პენსიონერებად კი არ დავადგებულვართ, სახვენარ და მათხოვრულ მდგომარეობაში ჩვენი ცხოვრების წესის გამო კი არ ჩავვარდნილვართ, ახლა მოხუცები რომ ვუძიმშილობდით არა იმის გამო, რომ ტკბილი სიბერე არ დავიმსახურეთ, არა! ჩვენც ვიყავით ახალგაზრდები, ვმრომობდით, ვიღვნიოდით, გვიყვარდა ჩვენი საქმე. შრომასაც ფასი უქონდა და მშრომელსაც, დღეს არაა რაოდენ ვიქცით. საარსებო საშუალებაც კი არ გაგვანია: ახლა საქართველო ფულიანი ხალხის ხელშია, როგორებიცაა: ბიზნესმენები, მენარჩენები, ვაჭრები, სპეკულანტები, ქურდები და ყველა ჯურის არააზრადები; ჩვენი თაობის ნაშრომ-ნაამბაგარს რომ ჰყიდიან და ყიდულობენ, ჩვენ კი არაფერს გვეკითხებიან. გაყიდვა ვასხენ და მომბაგონდა ამას წინათ ერთ-ერთმა მინისტრმა ეთერში რიხიანად რომ განაცხადა: „სინათლის გულისათვის მთელ საქართველოს გავეყიდიო“.

ჩვენი, კეთილისმეტყველო მინისტრო, დაგვაცინდა — საქართველო კარგა ხანია გაყიდულია, სადა არის ქართული საქართველო, არსებობს უცხოური საქართველო, უცხოური წარწერებით, ყოველი ნაბიჯზე რომ გვხვდება; უცხოელებით, ყველგან საქმიანობაში რომ გვერევა და ჩვენს წიაღისეულ სიმდიდრეებსაც ნელ-ნელა რომ ისაუფორებენ. ცოტას კიდევ თუ დაველოდებით, საქართველო მხოლოდ გეოგრაფიულ ცნებად თუ დარჩება ძველ რუკებზე. ეროვნება ქართველი კი ნაიშლება საქართველოს ამჟამინდელი ისტორიიდან.

ვაი, სირცხვილო, სანამდე მივიდნენ სამშობლოს „პატრიოტები“. ვის ეკუთვნის ალამაზოთებული ეს ჩანაფიქრი. ვის აქვს უფლება დაივიწყოს ჩვენი სამშობლოს წარსული, როცა ქართველმა ერმა საუკუნიდან საუკუნემდე მრავალი შემოსევისა, აოხრებისა, წერვისა და სისხლისღვრის ფასად შეინარჩუნა საქართველო, ქართველობა, ეროვნულობა. ჩვენი წინაპრები ეთნოკატორად უმკლავდებოდნენ ყოველგვარ გასაჭირს. მათ შვილებს, შვილიშვილებს, შვილ-

თაშვილებს სამშობლო და ქართველობა რომ შეენარჩუნებინათ. დღეს დამოუკიდებლობა ისე გაიგეს, ვისაც რა უნდა ის აკეთოს, როგორაც სურს, ისე გადაწყვიტოს სამშობლოს ბედი, გაყიდოს კიდეც. ეს არის დემოკრატია? ხალხის ნების გარეშე წყდება ქვეყნისა და ერის ბედი? ჩვენი ხანდაზმულების გაგებით, ეს მოქმედება სამშობლოს ღალატის ტოლფასია. განვითარებულ ქვეყნებს რომ ბაძავთ ასეთ საქმეებში, სჯობს იმაში მიბაძოთ, მოსახლეობა როგორ აცხოვროთ. იქ უმუშევრებიც კი უკეთესად ცხოვრობენ, ვიდრე ჩვენში მოსამსახურენი. ამერიკასთან დატოლება იმას ნიშნავს, უსხენებელს უსუსური ჭიკაყლა რომ დაეტოვოს (რაც არ უნდა გაინდოს, მისი ტოლა მაინც რომ ვერ გახდება, ნელში გაწყდება).

„ქართველი ერის სახელი თეორიული ცნება კი არა, არამედ რეალური ერთეულია, მრავალსაუკუნოვანი წარსულისა და ისტორიის მქონებული ეროვნების სახელია“ (ივ. ჯავახიშვილი).

ეროვნება მოქალაქეობით უნდა

შეიცვალოს — ამბობთ, მაშინ ამ ცნებაში ყველა ეროვნების წარმომადგენელი იგულისხმება, მაგრამ საქართველოში ქართველი რომ ქართველია, ვინ გაარჩიოს იგი. იტყვი, — გვარითი! მაგრამ რამდენი სომეხია, ქართულ გვარს რომ ატარებს.

ერთიანი სახელმწიფო იყოს — ამბობთ. კი, ბატონო, — იყოს, მაგრამ მრავალეროანი ერთიანი სახელმწიფო ასე უფრო კარგად ეფერს (მრავალი ერი ერთად რომ ცხოვრობს).

იყოს საქართველოს მოქალაქე — ეროვნება ქართველი ... ყველა დოკუმენტში.

ასე რომ, ეროვნების საკითხი ხალხმა უნდა გადაწყვიტოს და არა ზოგზოგებმა, რომელთაც ისტორიული და იქიდან გამომდინარე, პოლიტიკური ვითარების განალიზება არ ძალუძთ. მათ იმდენი კეთილგონიერება უნდა გამოიჩინონ, რომ პოლიტიკაში არ ჩაერიონ, საკუთარ ემოციებზე აგებული პოლიტიკით შორს ვერ წავლენ, ერის საქმეს კი ანებენ.

აფერუმ, ბატონო გურამ შარაძე, ისევ თქვენ, ნამდვილმა ქართველმა პატრიოტმა, რომელსაც დიდი ღვაწლი მიგიძღვით საქართველოს ისტორიის ბევრი საკითხების დადგენაში, დღესაც ეროვნების შენარჩუნებისათვის პირველმა რომ აღიმადღე ხმა. ჩვენ ხანდაზმულები თქვენი მაღლობელი ვართ ამისათვის, მთავრობას კი შევასხენებთ, გაუფრთხილდით საქართველოს, ქართველობას, ყველაფერი, რაც ქვეყანას ეხება, გადაწყვიტეთ ადგილობრივი პირობებისა და მდგომარეობის შესაფერისად და არა განვითარებული ქვეყნების მიბაძვით, რა თქმა უნდა, ყველაფერი ხალხის ნებიდან გამომდინარე, ეს იქნება ჩვენი, ხანდაზმულ მოქალაქეთა რჩევა-მოთხოვნა.

რაც შეეხება ჩვენი სოციალურად დაუცველ მოქალაქეთა უკიდურეს ეკონომიკურ სიღატაკზე მოთხოვნას, არა ერთხელ მოგვიმართავს თქვენთვის განცხადებით

თუ პრესის საშუალებით („ლია წერილი ხელისუფლებას“, „კავკასიონი“, 1996წ. 24-27 ივლისი; „ისევ ღია წერილი ხელისუფლებას“, „სამშობლო ფორტი“, 1996წ., 19 სექტ.; „სიტყვა ყველას“, „კავკასიონი“, 1996წ. 27-29 ივლისი; „ჩვენზე ნაკლებად ფიქრობენ“, 1996წ. 27-29 ივლისი. „ლია წერილი საქართველოს პრეზიდენტს ბნედუარდ შევარდნაძეს საქართველოს პარლამენტის თავმჯდომარეს ბნ ზურაბ ჟვინას“, „საქართველო“, 1998წ. 3-6 აპრილი). მაგრამ დღემდე მხოლოდ დაპირებებით გვკვებავთ, შესაძინევი დახმარება ჯერჯერობით არ მიგვიღია, პირიქით, უფრო გაგვიუარესეთ მდგომარეობა.

მაგალითად:

1. მოვითხოვდით გადასახადებისაგან გაგეთავისუფლებით პენსიონერები

— თქვენ კი ტელეფონის გადასახადისაგან განთავისუფლებული დაუწესეთ 50 გადასახადი, უფრო მეტიც, ამბობენ, ამ გადასახადით მხოლოდ 5 წუთით ლაპარაკის უფლება ზოგიერთ რაიონში გვაქვს, დანარჩენ წუთებზე გადასახდელია გაუძღვრებულ სატელეფონო საზღვრიდან 5 წუთი მარტო დასაკავშირებლად არ გვეყოფა.

2. ასევეა სინათლის გადასახადის მიმართაც. გარკვეული დანახარჯის ზემოთ უნდა გადავიხადოთ.

3. პერსონალურ პენსიონერებს, საერთოდ, მოგვისმეცოცხლონ, მოგვისმეცოცხლონ. ეს კატეგორია ჩვეულებრივი პენსიონერებისაგან განსხვავდებოდა მუშაობის სტაჟისა და დამსახურების მიხედვით. დღეს იგი ყოველწლიურად გათანაბრებულია ჩვეულებრივ პენსიონერთან. გამოდის, რომ დაფასება დაკარგა შრომამაც და დამსახურებულმა მშრომელმაც. სულ ერთია, 50 წელი გიმუშავია, თუ 50 დღე, ან საერთოდ, არ გიმუშავია — პენსია ყველას ერთნაირი აქვს.

მოვითხოვთ, პენსია დანესდეს მუშაობის სტაჟისა და დამსახურების მიხედვით.

4. 1995 წლის ნოემბრის კანონი, გათანაბრების შესახებ, რომელიც პარლამენტმა მიიღო არ სრულდება. თუ გათანაბრება თანადასრულებას ნიშნავს, მაშინ იმის მონანილებთან გათანაბრებული კატეგორია მოვითხოვთ ყოველი უფლებით გათანაბრებული ვიყავით იმის მონანილებთან — პენსია იქნება ეს თუ სხვა შეღავათები.

5. მოვითხოვთ: შემსახველ სალონებში წლობით დაგროვილი ანაბრების დაბრუნებას. იგი უნდა გაცივს არა ინვალიდობის ჯგუფის მიხედვით, არამედ ეტაპობრივად — ჯერ 70-80 და მეტი წლის, შემდეგ 60-70 და ა.შ. თანაც იგივე რაოდენობით რა რაოდენობითაც ჩაგაბარეთ ჩვენი შემოტანილი თანხები. ხომ გქონდათ ბრუნვაში და იყენებდით საჭიროებისამებრ.

6. სამედიცინო მომსახურება უნდა იყოს უფასოდ, არა რამდენიმე პროცედურისა, არამედ ყოველგვარი სამედიცინო დახმარებისა.

7. და ბოლოს, რაც პირველ დროულად არის გადასაწყვეტი, პრობლემა გამომდინარეობს საშუალებები, გაუქმებული პუმანიტარული დახმარების სამაგიეროდ ხალხი თქვენგან შევლას ელის და ნუ დააყოვნებთ, შეიბრალოთ მრავალჭირვარამაგადატანილი, ბრძოლისა და შრომის უძნელეს და უმძიმეს ზაგამოვლილი თაობა, რომელთაც ისედაც ცოტა დრო დარჩენიათ, შიმშილით სიკვდილი მათ არ დაუშვას.

ჩვენ თაობას არ ეკადრება მთავრობის საწინააღმდეგო გამოსვლები, მიტინგები, დემონსტრაციები, მაგრამ თუ ჩვენს მოთხოვნებს უახლოეს დროში არ გადაწყვეტთ, მაშინ ვიკადრებთ და კარსმომდგარ არჩევნებში ვიტყვი ჩვენს სიტყვას.

პენსიონერების სახელით
ალექსანდრა არჩაილიძე
შრომის ფედერაციის
მთაწმინდის რაიონული კომიტეტის თავმჯდომარე, ჟურნალისტთა ფედერაციის წევრი.

აკადემიკოსი ლენდრუზ ხურშუდიანი
„დიდი სომხეთის“ აზაროპრივი
აღდგანის შესახებ

მეხუთე გვერდიდან

ორგანიზაცია გაერთიანებული ძალით გამოდიან და საჯაროდ აცხადებენ: თურქეთმა პირველი მსოფლიო ომის დროს წინასწარ მოფიქრებული გეგმით მოაწყო სომეხი მოსახლეობის გენოციდი და რომ თურქეთმა დაუყოვნებლივ უნდა დაუთმოს სომხეთს „დასავლეთის ტერიტორიები“ (ამ ტერიტორიებში გულისხმობენ ისტორიულ ქართულ მიწებსაც) ერთიანი სომხეთის სახელმწიფოს შექმნის მიზნით.

დაშნაკთა მიერ შექმნილი „სომხეთის რევოლუციური ფედერაცია“ აცხადებს, რომ ყველგან და ყველა საშუალებით დაიცავს სომეხი ერის საყოველთაო ინტერესებს, მხედველობაში აქვს რა სომხური ნაციონალური რეალიზები, განზრახული აქვს შექმნას გაერთიანებული, თავისუფალი და დამოუკიდებელი სომხეთი. სომხეთის რევოლუციური ფედერაცია მტკიცედ ისახავს შემდეგ პოლიტიკურ მიზნებს: გაერთიანებული და თავისუფალი სომხეთის შექმნა; გაერთიანებული სომხეთის საზღვრებში უნდა მოექცეს სომხეთის ტერიტორიები: ნახჭევანის, ახალქალაქის და ყარაბაღის რაიონები; განხორციელდეს მსოფლიოში გაფანტული სომეხი მოსახლეობის რეპატრაცია და მთელმა ხალხმა თავი მოიყაროს დამოუკიდებელ, ერთიან ეროვნულ ტერიტორიაზე; დაგეგმილი უნდა იქნას თურქეთის მიერ სომეხი ხალხის მიმართ დანაშაულებრივი გენოციდი და ანაზღაურდეს მიყენებული მატერიალური ზარალი; სომხეთის დაუბრუნდეს ოკუპირებული ტერიტორიები და სომეხ ერს მიეცეს სამართლიანი კომპენსაცია; შემუშავდეს სომხეთის რესპუბლიკის დამუშავებული კრების არჩევის ძირითადი კანონი (იხ. „Армянский геноцид“ миф и реальность. Справочник фактов и документов. Баку, 1992, стр. 6-20-21).

ბოლოს დაბეჭდეთ, რომ ბატონ ლენდრუზ ხურშუდიანის პუბლიკაცია დაშნაკთა პროგრამული მიმართულებისა და მას დენთვის სუნი უდის, იგი არამარტო ანტიურტყული, არამედ მოხერხებულად შენიღბული ანტიქართული დოკუმენტაციაა, რომელიც საქართველოს სომხურ დიასპორას ახალ ავანტურასაკენ აქეზებს და უბიძგებს. მსგავსი სტატიები პირველ რიგში სომხეთისა და სომხებისათვისაა ნამგებიანი. სწორედ ამიტომაც, რომ უკანასკნელ პერიოდში ასეთი ანტიქართული იდეოლოგიური დივერსიისა და პრაქტიკის წინააღმდეგ ხმა აღიმადღეს სომხეთის ქალაქებში ამა პოლიტიკურმა ძალებმა, სომეხმა მეცნიერებმა და კულტურის მოღვაწეებმა. გასული წლის ოქტომბერში ერევანში ჩატარდა სომხეთის საერთოეროვნული მოძრაობის სხდომა ჯავახეთის ცნობილ ამბებთან დაკავშირებით. მათ მიერ მიღებულ განცხადებაში ნათქვამია: „სომხეთის საერთოეროვნული მოძრაობა თვლის,

რომ სომხეთის რესპუბლიკის ხელისუფლებამ, პოლიტიკურმა, საზოგადოებრივმა ძალებმა, რესპუბლიკისა და თვით ჯავახეთის ინტელიგენციამ ყველაზე გადამჭრელი საშუალებით უნდა შეაჩერონ მოვლენების დესტრუქციული განვითარება, აშკარა უნდობლობა გამოუცხადონ ყველა იმ უპასუხისმგებლო ძალას და მოღვაწეს, რომლებიც თავიანთი საქმიანობით და განცხადებებით საფრთხეში აგდებენ სომეხი და ქართველი ხალხების მშვიდობიანი თანაარსებობის მომავალს“ (იხ. გაზ. „საქართველოს რესპუბლიკა“, 1998, 7 ნოემბერი).

სომხურ პრესაში გამოქვეყნდა ცნობილი სომეხი პოეტისა და პუბლიცისტის ბატონ არუთინ ონათიანის, სომხური გაზეთის „ოლიაგირის“ მთავარი რედაქტორის ბატონ ნიკოლ ფანინიანის წერილები, რომლებშიც ხაზგასმითაა მითითებული ქართველ-სომხეთა ისტორიული მეგობრობის შენარჩუნებასა და განმტკიცებაზე. ბატონი არუთინ ონათიანი ამას წინათ წერდა: „რალაც ბნელ ძალებს სურთ, სხვა ასეთივე ძალების დახმარებით, ერთმანეთს დააჯახონ ქართველები და სომხები, შუღლი ჩამოაგდონ ჩვენს ქვეყნებსა და ძმებს შორის, და ამით დააძაბუნონ სომხეთი და საქართველო, ჩირქი მოსცნონ ჩვენს საუკუნოვან მეგობრობას, თავს ლავი დაასხან სომხებსა და ქართველებს. და ვინაიდან, უფალს არ შეუძლებია ზურგი სომხებისა და ქართველებისათვის, ჯანსაღი ძალები იმარჯვებენ, ამოდ აფუსფუსდნენ ვირთაგვები, არიქა, ჩვენი ძმობის ხომალდი კლდეს ასკდებოა. ნუ ოცნებობთ ამავზე, ბატონებო! ზღვა არ ბოხოქრობს, და ხომალდი გულდაჯერებით მიდის მშვიდობიანი კურსით...“ (იხ. იქვე, 1998, 28 ოქტომბერი). ნიკოლ ფანინიანი სტატიაში „საქართველო-თურქეთის რკინიგზა სომხეთის დამოუკიდებლობის კონტექსტით“ მიუთითებს, რომ „თურქეთის მიერ ჯავახეთის ოკუპაციის შესახებ საუბრისას ჩვენ ფაქტობრივად, ვამბობთ: „ჩვენთვის უფრო დიდი ჭსეულობა, რუსეთის ინტერესების გარდა, არ არსებობს. ამგვარად, ისევე, როგორც საუკუნის დასაწყისში, კიდევ ერთხელ მოვუწოდებთ ამით თურქებს გაგველიტონ. საუკუნის დასაწყისისაგან განსხვავებით, მსგავსი მოწოდებით ახლა უკვე ქართველებსაც მივმართავთ“ (იხ. იქვე, 1998, 7 ნოემბერი).

მართლაც რომ უკეთ ვერ იტყვი, გონს უნდა მოვიდნენ დაშნაკთა და სხვა ზოგიერთ „პატრიოტ“ სომეხ მეცნიერთა ბნელი, ანტიქართული ძალები.

ზოთა თათიშაძე

ისტორიის მეცნიერებათა დოქტორი, საქართველოს მეცნიერებათა აკადემიის დამოგრაფიისა და სოციოლოგიური კვლევის ინსტიტუტის ისტორიული დემოგრაფიის განყოფილების მთავარი მეცნიერ-თანამშრომელი.

9 აპრილს დაუჯალთა სსოვნას

თქვენ საქართველოს სიყვარულში დაილენენით, თქვენ ღმერთში დარჩით, თქვენ ვაზში ხართ, როგორც ლერწები. თქვენი სიკვდილი თვით სიკვდილსაც დაგინებია, თქვენგან დათვებულ ცეცხლზე მტრები დაიწვებიან.

ასამთ დარბაზიანი

ქ. თბილისის 99-ე საზ. სკოლის VII კლასის მოსწავლე

სერგია ისტორიულად ჯერ არაა დაუპირისპირი, ანუ რა არის იუგოსლავიის კონფლიქტის მთავარი მიზეზი

მე-4 გვერდიდან

ტერიტორიას, იქ ცხოვრობდნენ ილირიელები, რომლებიც თურქებმა განადევნეს და ჩაასახლეს თურქული ტომის ხალხები. აი, ამ ხალხებთან სასტიკი ბრძოლა პქონდათ სერბებს მრავალი ასეული წელი და ამ ბრძოლებში ისინი ჩამოყალიბდნენ, როგორც აგრესიული მებრძოლი ერი. დასავლეთის დამოკიდებულება სერბების მიმართ, შემდეგნაირად არის არგუმენტირებული, რომ სერბები არის ექსპანსიონატურად განწყობილი ხალხი, ის არის აგრესორი. ეს პრინციპში ასეც არის. სერბები ბალკანეთში ყოველთვის გამაერთიანებელი მთავარი ძალა იყო. როცა 1919 წელს შეიქმნა სერბია-ხორვატია-ბოსნიის ერთიანი სამეფო, მეფე იყო სერბი ეროვნების. მაგ დროიდან სერბებს თავისუფლებისათვის ებრძოდნენ ხორვატები და ბოსნიელები და ხორვატებს რამდენიმე ძლიერი აჯანყებაც აქვთ მოწყობილი და როცა გერმანია შევიდა ბალკანეთში, მაშინ ხორვატებმა გერმანელებს დაუჭირეს მხარი. აქ მთავარ როლს თამაშობდა არა იდეოლოგიური, არამედ ეროვნული მოტივი. მაგრამ, როცა გლაპარაკობთ სერბების აგრესიაზე, არ უნდა ავუროთ ერთმანეთში სხვადასხვა მოვლენები. სულ სხვაა, როცა სერბია ებრძოდა ხორვატებს და ბოსნიელებს, ხოლო სულ სხვაა, როცა იგი იბრძვის კოსოვოს მიწა-წყლისათვის. ალბანელები, რომლებიც არ წარმოადგენენ ჩამოყალიბებულ ისტორიულ ერთეულს და პრეტენზიას აცხადებენ სერბების ძირძველ კოსოვოს ტერიტორიაზე, ამ დროს, რა თქმა

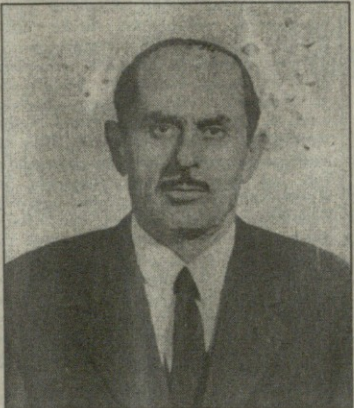
უნდა, სიმართლე სერბების მხარესაა და მე მათ მხარს ვუჭერ. ჩემი მათ-დამი მხარდაჭერის მიზეზი კიდევ სხვა რამეცაა. ამერიკელები სერბებთან დაპირისპირების მთავარ არგუმენტად აცენებენ კოსოვოს ალბანეთის ინტერესების დაცვას, მაგრამ მოდი პარალელური გავევლით საქართველოსთან. ოსების ჩამოსახლება ჩვენს ტერიტორიაზე იწყება მე-17 საუკუნიდან. ამ ტერიტორიას, როგორც ძირძველ ქართულ მიწას, ვუწოდებთ ჩვენ შიდა ქართლს და ვთვით სამართლიანად, რომ ოსებს ამ მიწაზე პრეტენზია არ უნდა ჰქონდეთ, მაგრამ რა დაშავეს სერბებმა? მაშინ, როცა კოსოვოც ისტორიულ ლიტერატურაშიც და ფაქტობრივადაც სერბების ძირძველ შიდა პროვინციას წარმოადგენს. საეჭვო არ უნდა იყოს, რომ სერბებს უფლება აქვთ იარაღით დაიცვან თავიანთი ქვეყნის ტერიტორიული მთლიანობა. მითუმეტეს, რამაუფში ნატოს მიერ ორგანიზებულ სერბთა და ალბანელთა მოლაპარაკებაზე სერბთა პრეზიდენტი მილოშევიჩი, რომელსაც მე პოლიტიკურად და იდეოლოგიურად უარყოფითად ვაფასებ, დაეთანხმა კოსოვოს ალბანელთათვის ავტონომიის მიცემას. მაგრამ ალბანელები ავტონომიას არ ჯერდებიან და ყოველგვარი მოლაპარაკების წინააღმდეგ გაილაშქრეს. ცოტა ხნით ისევ საქართველოში გადმოვიდეთ. განა ქართველი ხალხი დაეთანხმება რომელიმე ეთნიკურ უმცირესობას საკუთარ ტერიტორიაზე დამოუკიდებელი სახელმწიფო შეაქმნევის?

— თუ ეს ასეა, მაშინ ამერიკის ხელისუფლება რატომ უჭერს მხარს კოსოვოელ ალბანელებს და რატომ ადანაშაულებს სერბებს? რატომ არ იცავს ამერიკის ადმინისტრაცია სახელმწიფოთა ტერიტორიული მთლიანობის ხელშეწყობის პრინციპს? — ამასთან დაკავშირებით, მოდით გადავხედოთ ამერიკის სახელმწიფო მდივნის ოლბრაიტის მოღვაწეობას. იგი არის კოსოვოელ ალბანელთა თავგამოდებული დამცველი. მაგრამ იგი ორმაგი სტანდარტის პოლიტიკას მისდევს. ცნობილია, რომ თურქეთის ჯარი წლების მანძილზე ეწევა ავტოქთონური მოსახლეობის, ქურთების გენოციდს. სიტუაცია აბსოლუტურად ანალოგიურია, უფრო მეტიც, ქურთები ავტოქთონური ხალხია თურქეთში, ხოლო თურქები შემოსული დამპყრობელი, თანაც ქურთთა ძირითადი ნაწილი ითხოვს ავტონომიას. რა ხდება? სად იყურება ოლბრაიტი? სად არის ევროპა? — ბატონო ვლადიმერ, ჩვენს საინფორმაციო საშუალებებში და ბევრჯერ ხელისუფლების უმაღლესი წარმომადგენლებიდან მოწოდება ის აზრი, რომ ამერიკის მთავარი მიზანი ამ კონფლიქტში არის ის, რომ რუსეთს ჩამოაშოროს თავისი ისტორიული მოკავშირე ევროპაში სერბია, რაც თქვენი აზრისაგან სრულიად განსხვავებულია. — რა თქმა უნდა, შეიძლება ვიფიქროთ ასეც, მაგრამ ასე რომ ვიფიქროთ, მაშინ არ უნდა ვიცოდეთ სერბიის ისტორია. სერბია აშშ-ს მიერ უბრალოდ არ არის არჩეული. ამერიკას სხვა უფრო მძაფრ კონფლიქტშიც შეეძლოთ ჩარევა ზემოთ მოცემული

მოსაზრებით, მაგრამ მას ეს არ გაუკეთებია, რადგან მათ კარგად უწყია, რომ არცერთ ერს არა აქვს ისეთი, შეიძლება ითქვას, გენეტიკური გამოცდილება საკუთარი ქვეყნის დამოუკიდებლობის დაცვისას, როგორც სერბებს. სხვათაშორის, ამერიკელებს შეეძლოთ კორსიკული კარტი გაეთამაშებინათ და მათთვის დაეჭირათ მხარის საფრანგეთის წინააღმდეგ, მაგრამ, ეტყობა, მათ იციან, რომ კორსიკელთა დამორჩილება შედარებით ადვილად შეიძლება, ხოლო სერბების დამორჩილება პრაქტიკულად შეუძლებელია, მათთან დაპირისპირება ნიშნავს ხანგრძლივი კონფლიქტის გაღვივებას ევროპაში და ამერიკის ხელისუფლება შეგნებულად მიდის ამ ავანტიურაზე. ამერიკამ ისიც იცის, რომ რუსეთი ამა თუ იმ ფორმით აუცილებლად ჩაერევა ამ კონფლიქტში. ამავე დროს, რუსეთში აუცილებლად წარმოიქმნება შინაგანი არასტაბილურობა. კერძოდ, ბორის ელცინი აღმოჩნდება ოპოზიციის დიდი დაწოლის ქვეშ და ის იძულებული გახდება რაიმე ზომები მიიღოს ოპოზიციის დასამშვიდებლად სერბთა მხარდაჭერით. კიდევ ერთი, ამერიკაში არის საკმაოდ გავლენიანი ძალა სამხედრო სამრეწველო კომპლექსის სახით, რომელმაც ოპოლუსიანი მსოფლიოს დარღვევის გამო ბევრი რამ დაჰპარგა და სურს აღიდგინოს თავისი მდგომარეობა. ამიტომ მათ სჭირდებათ რუსეთში არა მგობარი ბორისი,

გაგრძელება მე-11 გვერდზე

გახსენება ლავრენტი თავზაძა

ყველა დარგს ჰყავს თავისი გამორჩეული და თვალსაჩინო წარმომადგენლები, რომელთა მოღვაწეობამ წარუშლელი კვალი დატოვა და მრავალი რამ შესძინა ამა თუ იმ დარგს. ამ მხრივ არც განათლების სისტემაში გამონაკლისი. მოკლედ შევხებით და გავისწავლოთ ბატონ ლავრენტი მიხეილის ძე თავზაძეს, სასიკადალო მამულიშვილს, რომელმაც მთელი თავისი მოღვაწეობა დაუკავშირა მომავალი თაობის აღზრდას. ის ეწეოდა როგორც ფართო პედაგოგიურ საქმიანობას, აგრეთვე აქტიურ საზოგადოებრივ მოღვაწეობას, მომავალ თაობებს უწერდა და მომავლისა და სამშობლოს თავისუფლებისათვის ბრძოლის წინააღმდეგ. იყო ინტელიგენციის თვალსაჩინო წარმომადგენელი, ჰუმანური, მტკიცე, ერუდირებული, თავმდაბალი პიროვნება. ლავრენტი თავზაძემ დაამთავრა თბილისის ივანე ჯავახიშვილის სახელობის სახელმწიფო უნივერსიტეტი, რამდენიმე წელი აქვე მუშაობდა და იღვწოდა, ხოლო სიცოცხლის ბოლომდე მუშაობდა აღმოსავლეთ საქართველოს თითქმის ყველა რაიონში სკოლის დირექტორად. მისი მამამულიური დარიგებები დღესაც ახსოვთ მის ყოფილ მოსწავლეებს და დიდი სიბოძით და სიყვარულით იხსენებენ მას. ბატონმა ლავრენტმა თვალსაჩინოდ დაანახა მის გვერდზე მდგომ კოლეგებს, თუ როგორი ხელმძღვანელობის ნიჭი და უნარი უნდა გააჩნდეთ პიროვნებებს, რომლებიც უნდა ხელმძღვანელობდნენ იმ სათუთ დანესებულებებს, რომელთაც სკოლა ეწოდება. გადაჭარბებული არ იქნება, თუ ჩავთვლი, რომ სკოლა არის სწორედ ის საძირკველი, რომელზეც მნიშვნელოვნადაა დამოკიდებული ის ფაქტორი, თუ მომავალში როგორი თაობა ჩაიზარებს მომავალში ასპარეზს. ბატონი ლავრენტი თავზაძე იყო არაერთი საინტერესო პუბლიკაციის ავტორი, რომელშიც ნათლად წარმოუჩინდა საზოგადოებას იმ პრობლემებსა და მათი გადაჭრის გზებს, რომლებიც დაკავშირებული იყო სკოლებსა და მშობლების ურთიერთობებთან და ასევე მრავალ სხვა აქტუალურ საკითხებთან. ამასთან ერთად არ შეიძლება ხაზი გაუსვა იმ გარემოებას, რომ ბატონი ლავრენტი თავზაძე, რომელსაც ახლობლები გეტყვით ეძახდნენ, ბუნებრივად იყო ქველმოქმედი. იგი დიდ მზრუნველობას იჩენდა და ყოველმხრივ დახმარებას უწევდა ნიჭით დაჯილდოებულ ხელმოკლე ახალგაზრდებს, რათა მათთვის ეკონომიკურ-სოციალურ მდგომარეობას არ შეეშალა ხელი განათლების სრულყოფილად მიღებაში. თუ ბატონ ლავრენტი თავზაძის განვლილ ცხოვრებასა და მოღვაწეობას თვალს გადავავლებთ, ბევრი რამ არის მოსაგონარი და გასასხენელი, როგორც მისი ყოფილი კოლეგებისაგან, ასევე მისი ყოფილი მოსწავლეებისაგანაც. ბატონ ლავრენტი თავზაძის მამულისცემა შეწყდა 1990 წლის 29 დეკემბერს, რამაც თითოეულ ჩვენგანს დააგვწყვიტა გული. ერთი კი უნდა: ბატონმა ლავრენტი თავზაძემ იცხოვრა და იმოღვაწეა ისე, რომ მას დღესაც დიდი სიბოძით და სიყვარულით იხსენებს ყველა, ვისაც მის გვერდში მოუწია მუშაობა და ვინც მისი მოსწავლე იყო. ეს არის სწორედ განვლილი ჭეშმარიტი ცხოვრების სწორი გზა, სადაც ასე უხვადაა დათესილი სიკეთე, სიბოძე, კაცთმოყვარეობა, ღრმა პატრიოტიზმი და მომავალი თაობისადმი უსაზღვრო სიყვარული. არც ის არის შემთხვევითი, რომ ოჯახში შვილების აღზრდისადმი სწორმა მიდგომამ და თავად ბატონი ლავრენტის პიროვნების კეთილშობილურმა გავლენამ თავისი ნაყოფი გამოიღო და მისი ვაჟიშვილი, ბატონი გიორგი თავზაძე დღეს აქტიურ საზოგადოებრივ მოღვაწეობას ეწევა, მტკიცედ დგას ადამიანთა უფლებების სადარაჯოზე და ხელმძღვანელობს ადამიანის უფლებათა დაცვის საქმად სოლიდურ და ქმედითუნარიან არასამთავრობო ორგანიზაციას, რომელიც ხალხ-

ის სამსახურშია და მისგან ყოველთვის ვგრძნობთ პედაგოგები მხარდაჭერასა და ყურადღებას. ბატონ ლავრენტი თავზაძეზე საკმაოდ მრავალი რამის გახსენება და მოგონება შეიძლება, რითვისაც, ვფიქრობთ და გადამწყვეტილი გვაქვს, მათ, ვინც ახლოს ვიცნობდით და ერთად გვიმოღვაწია, გამოვცეთ წიგნი, სადაც გავისხენებთ მის მიერ განეული საქმიანობისა და მოღვაწეობის ამსახველ ფრაგმენტებს, რამეთუ მომავალმა თაობებმა უნდა იცოდნენ, რომ იყვნენ ადამიანები, რომლებმაც თავიანთი საქმიანობით და აქტიური მოღვაწეობით ფასდაუდებელი სამსახური გაუწიეს მომავალი თაობების გახსენებას და გადაჭარბებული არ იქნება, თუ ვიტყვი, რომ მთლიანად განათლების სისტემის ჩამოყალიბებას. ყველას მოესხენება, რომ დღესდღეობით ისე, როგორც არასდროს, უჭირს პედაგოგებსაც, მოსწავლე-ახალგაზრდობას, და ფაქტურად, განათლების სისტემასაც. ამიტომაც, საინიციატივო ჯგუფმა, რომელშიც გავერთიანდით პროფესორ-მასწავლებლები, გადაწყვიტეთ დაეფუძნოთ სრულიად საქართველოს „ლავრენტი თავზაძის სახელობის პედაგოგებისა და მოზარდი-ახალგაზრდობის დახმარების საქველმოქმედო ფონდი“, რომელიც ფაქტურად რამდენიმე თვეში გაივლის რეგისტრაციას, რომელშიც გაერთიანდება პედაგოგები, მოსწავლე-ახალგაზრდობა, ხოლო ფონდის ფილიალები გაიხსნება საქართველოს თითქმის ყველა რეგიონში, რათა ერთობლივად უფრო ქმედითუნარიანი გავხადოთ ჩვენი მუშაობა და ხელი შევუწყოთ განათლების სისტემის განვითარებას. დაგეგმილი გვაქვს გავისხენით და გამოვცეთ მემუარები იმ პედაგოგებზე, რომელთა მოღვაწეობამ წარუშლელი კვალი დატოვა და ბევრი რამ შესძინა განათლების სისტემის განვითარებასა და მოსწავლე-ახალგაზრდობის აღზრდას.

შოთა ჭამბახიძე

დამასახურებული მასწავლებელი. სრულიად საქართველოს „ლავრენტი თავზაძის“ სახელობის პედაგოგებისა და მოზარდი-ახალგაზრდობის დახმარების საქველმოქმედო ფონდის საინიციატივო ჯგუფის წევრი.

მოსაზრება

მოსაზრება «აბრეშუმის გზაზე»

ტრანსკავკასიური დერეფნისა და „აბრეშუმის გზის“ პროექტები გლობალური სასაბჭოთაო. ისინი ყველა სახის ტვირთებისა და საქონლის ტრანსპორტირებას გულისხმობენ. ამ იდეის ხორცშესხმა მართლაც დიდ სოციალურ-ეკონომიკურ სიკეთეს პირდება იმ ქვეყნებსა და მათ მოსახლეობას, რომლებზედაც, ან რომელთა სიახლოვესაც ეს გზა გაივლის. ამ მარშრუტის ჯერჯერობით ყველაზე ქმედითი მონაკვეთია ტრანსკავკასიური დერეფანი. ბოლო ოთხი-ხუთი წელია ამ პროექტით ათობით ქვეყანა დაინტერესდა. სახეზეა პირველი შედეგებიც: უკვე ამოქმედდა ბაქო-თბილისი-სუფსის ნავთობსადენი. იგეგმება ბაქო-თბილისი-ჯეიჰანის მაგისტრალის მშენებლობა და სხვ. ჩვენი ქვეყნის სამთავრობო სტრუქტურების მიერ განეული დიდი ძალისხმევისა და სურვილის მიუხედავად ტრანსკავკასიის დერეფანსა და „აბრეშუმის გზის“ პროექტს შესაძლოა ახლო

მომავალში გარკვეული დაბრკოლება შეექმნას. საქმეს გაართულებს ის გარემოება, რომ ამ გზის ერთ-ერთი დიდი მონაკვეთი გაივლის ირანზე. აქ კი მიმდინარეობს ფართო მასშტაბის რკინიგზის ხაზის მშენებლობა, რომელიც ქვეყანასა და საგარეუდოდ დაგეგმილ „აბრეშუმის გზას“ ჩრდილოეთიდან სამხრეთისაკენ გადაკვეთს არაბეთის ზღვამდე. ეს კი იმას ნიშნავს, რომ ამ რეგიონში, ანუ ცენტრალურ აზიაში კონცენტრირებული ტვირთები პირს იბრუნებენ სამხრეთისაკენ. ამის დამადასტურებელ მასალებს ჩვენ ვიხილეთ ვაშინგტონში გამომავალ ყოველკვირეულ ჟურნალში „EIR“ (Executive Intelligence Review — სამთავრობო ცნობების მიმოხილვა). ჟურნალი მწვავე კრიტიკაში უდგას პრეზიდენტ კლინტონს და განსაკუთრებით ვიცე-პრეზიდენტ ელ გორს. ჟურნალის იანვრის ნომერში გამოქვეყნებულია რუქა სათაურით: — ცენტრალური აზია: მომქმედი და ახლად დამთავრებული

ლი რკინიგზები. ჩვენი ყურადღება ირანში გაშლილმა ყურკინიგზო მშენებლობის ბუშმა მიიქცია. ირკვევა, რომ 1996 წელს დამთავრებულია მაღალი დონის რკინიგზის მშენებლობა, რომელმაც ერთმანეთთან დააკავშირა ირანის სიდიდით მეორე ქალაქი, ხორასანის პროვინციის ცენტრი, — მეშხედი და თურქმენეთის დედაქალაქი აშხაბადი. თურქმენეთის მოსახლეობა 120 კმ ხაზის მშენებლობა თეგენიდან ირანის საზღვრამდე სარაქსამდე, აქედან კი ირანელებმა ააშენეს 150 კმ ხაზი მეშხედიამდე. ასევე, ამ ბოლო ორ წელში დასრულდა ცენტრალური ირანიდან ქ. ბაფკიდან პირდაპირ სამხრეთისაკენ მიმავალი 700 კილომეტრიანი რკინიგზის ხაზის მშენებლობა ომანის უბემდე ქ. ბენდერ-აბასამდე. ამჟამად სწრაფი ტემპით მიმდინარეობს მეშხედი-ბაფკის შემადგენელი ხაზის მშენებლობა, რომელიც

გაგრძელება მე-11 გვერდზე

გაგრძელება. დასაწყისი
„საქართველო“ №7

ზონასთან მისულებს გამოგვიცხადეს, რომ ვიდრე შიგნით შემოწმება არ მოჩვენოდა, მანამდე არავითარი პატიმრობის მიღება არ შეიძლებოდა. მანამდე, ანა, ფეხზე ხომ ვერ ვიდგებოდი, ამიტომაც ეს ათასსუთასამდე კაცი, ნაწილი (ცხადია, უფრო „არესტულები“ ხალხი) ხის მორჩილად ჩამოსხმდნენ და რადგანაც ყველა ვერ მოვთავსდებოდით მორჩილად, ისევე ჩავეყარეთ თოვლში, რომ ცოტა შეგვეცვინა.

დღის თურთმეტი საათის შემდეგ გამოიტანეს მაგიდები, სკამები და იქვე ზონის ალაყაფის კართან ჩადგეს. მაგიდებზე შემოუსხდნენ აქაური ლაგერის უფროსობა და ჩვენი თანხმლები ოფიცერები. იქვე მაგიდებზე დასველებს ჩვენი პირადი საქმიანობები დაიწყო მღერია. გამოძახებული პატიმარი მეორე მხარეს უნდა გასულიყო. ასე შემოწმებული ხალხი, ასამდე რომ მოუქმდებოდა, მათ მიითვლიდა ლაგერის ვახტის მორჩილად. რამდენიმე დამსწრე პირთან, როგორც თავისი ზონის, ასევე ჩვენი გამოყოფილი ოფიცრების თანხმლებით და ამის შემდეგ უშვებდნენ პატიმრებს ზონაში.

იმის გამო, რომ ეს შემოწმება გაშვება ანაწილის მიხედვით მიმდინარეობდა, თითქმის ბოლომდე მომინა აქ ყოფნაში, ბოლოს, როგორც იქნა, დადგა ჩემი ჯერიც, გვარი ამოკითხეს და მეც გავდი, ვუთხარი ყველაფერი: გვარი, სახელი, მამის სახელი, დაბადების წელი, საცხოვრებელი ადგილი, მუხლი და სასჯელი, ასეც მოითხოვდნენ თვითონ.

ერთი ოფიცერი რალაც დაუწინებოდა ჩასტყუროდა ჩემს საბუთებში, ცოტა ახლოს მივიწვი და თვალში მეცა რალაცა მუქი ქაღალდი, რომელიც ორი თითის სიბრტყე თუ იქნებოდა. შიგ რა უნერა, ამის შესახებ არაფერი ვიცი, ეს კი არის, რომ იმ ოფიცერმა, რომელიც ასე დაუწინებოდა ჩასტყუროდა ჩემ საბუთებს, შერა ჩემზე გადმოიტანა და ზოხლით შემეკითხა, რა ჩაიღინე უუკოვსკი ასეთი, რომ ორ კვირაში დაგიმსახურებია უმაღლესი ჯილდო და ტყვიის ღირსად გასახელებნო?

უუკოვსკიდან რომ დიდი პატივით არ გამოვუსტუმრებდარი, ეს მეც კარგად ვიცი, მაგრამ ასეთი საბუთის არსებობა კი მანამდე (ტაიგაში ჩასვლამდე) ჩემთვის უცნობი იყო და მხრები ავიჩქე: — არაფერი არ ვიცი-მეთქი.

არცის, დამიღრწა ოფიცრმა, ჯერ ცინგინი არ შემგრობია და ქვეყანა გადაგიბრუნებია უკვე, ან რა მუხლითა ხარ დაპატიმრებული, მამაც დაგინებელი, ისიც არ იკმარე, უკვე მოგისწრია ადმინისტრაციასთან შეჯახება. იმ დამსახურებისამებრ ჯილდოზე წარუდგინებარ, ეს მითხრა და ორი თითი ზე ასანია ჩემს პირად საქმეში ჩავერბული მუქი ქაღალდი, თანაც გააგრძელა: აფსუს, რომ სხილს საბოლოო კიდევითი გაუქმებული დაგვრტყა, თორემ ალბათ, აქამდის არც მოგიშვებდნენ, მაგრამ რადგანაც დაგვდე პატივი შენი სტუმრობით, ჩვენც ვცვდებით, ღირსეული მასპინძლობა გავწინით, მაღე მოგტყავს კისრის „ლესაპოვლი“, ახლა კი გათვრიე აქედან, ძალიან თითოშორიდან მან და მეც ზურგზე ხელდაწყობილი, ხმამაღლად დაგვადგინებელი გავდი იქით მხარეს, სადაც შემოწმებული პატიმრები იდგნენ.

როგორც კი ზონაში შეგვიშვეს დიდიხლები, აზრზე მოსვლაც ვერ მოვიასწარი, რომ ვილაც „პაცანა“ მომიკადა სახელოში ხელი, ბიძები გაქაბიანო, მითხრა, თან იქით მიმავლი, სადაც რამდენიმე ახალგაზრდა შეგროვილიყო და ჩემსკენ იცქირებოდნენ.

ჩემთვის ვიფიქრე: ნეტა, ვის რაში დაგვიჭირდა, ან აქ ვინ მიცნობს-მეთქი და მინც გავცევი, შეგაუფული ხალხიდან განცალკევებით გავდი, თუ ბიჭებიდან ერთმა, რომელიც თბილ ქურქში იყო გახვეული, ამხედ-დამხედა და მეკითხა: — აა, როგორ ხარ ჯარისკაცი, ხომ არ შეგაშინა ტაიგის სიმკაცრე? ან ის რა იყო, რატომ გიღრმუნდა ის „ქოფი“ ასე გაკაპასებით? ეს მითხრა და თვლით იქით მინწა, საიდანაც ასე გულმოკლული გამომაგრო რამდენიმე წუთის წინ ცოფმორეულმა ოფიცერმა.

მეც დავინწყე. თავიდან ბოლომდე მოუყვივი კი. უუკოვსკი მომხდარი ამბავი ისე, რომ არაფერი არ გამომიტოვებია.

— ნუ გეშინია, — მითხრა მოსაუბრემ. ახალგაზრდა კაცი ხარ და გული არაფერზე გაიჭიბო, თუ ერთად მოგხვდით, იმედი გქონდეს, რალაცაში დაგვმარბენ, სხვათაშორის, დიდ პატივს ვცემ ისეთ პატიმარს, რომელიც ამ „ქაღალდს“ ფეხქვეშ არ ეგება, დიდი სასჯელი ხომ არა გაქვს? — ხო, მეთქი, ვუპასუხე უხალისოდ.

— მაინც რამდენი? — ჩამეძია ჩემი მოსაუბრე.

— ხუთი წელი-მეთქი, ამოვიოხრე ისე, რომ კინაღამ გული ამოვიყალო თან. ამის გაგონებაზე ბიჭებს სიცოლი წასვდათ, მაგრამ ჩემმა მოსაუბრემ მუსტის შეკრით აგრძნობინა თანხმლები, რომ აქ სიცოლი უადგილო იყო. მერე კვ-

ლაც მომიბრუნდა და მითხრა:

— ნუ გეშინია, ხუთი წელი გე „დეტსკი-სროკი“. ერთი დამთავრება შე დალოცვილი, ისე გაივლის ეგ წლები, რომ ვერც კი გაიგებ, ეგრე ბიჭები, თხუთმეტი, ოცი და ზოგა ოცდახუთი წელიც კი აქვთ მისჯილი, მაგრამ არაფერს ნაღვლობენ, იციან, რომ ფიქრი და დარდი საქმეს ვერ უშველის. აგრე, მე ათი წელი მომისაჯეს და სირცხვილით ვერც მითქვამს ბიჭებში, რომ არ დამეცინო. რა მუხლით ხარ გასამართლებული? — შემეკითხა იგი. ვუპასუხე.

— კი, მაგრამ ეგ ხომ პოლიტიკური მუხლია „საპრატივლენი ვლასტი“- განა, რა ჩაიღინე ასეთი? — მე არაფერი, თვითონ ჩაიღინეს ყველაფერი და ისე გამასამართლეს, როგორც სურდათ, ისე გრძელი ამბავია, აგრე იოლად არ ითქმება ყველაფერი, ვუთხარი და ვაგრძნობინე, რომ სულაც არ ვიყავი ლაპარაკის სახითზე, მაგრამ მაინც ვერ მოვიცილე, პატიმრებში ერთი მუა ტანის კაცზე მიმივითა და მითხრა: აგრე ის კაცი, ბენჯი-საყელიანი პალკო რომ ავიკა, ეგ ერთ დროს მოსკოვის კრემლის კომენდატი იყო, გვარად კოლესნიკოვი, ადვოკატი საქმე ხომ არ არის, ახლა პოსტად ადამიანის ჩამოგდება, მაგრამ ვაგონით ვიმგზავრეთ ეტაპში და ორჯერ „გაპაკი“-ც კი იცეკვა. ხალხის მოსალხენად. შენ განა რა დაჰკარგე იმისთანა, რომ გულს თან აყოლებ და შორს აღარ იხედები?

ალბათ, კიდევ დიდხანს გააგრძელებდა ლაპარაკს, ზონის ცენტრში რომ არ გავერკვეთ ზედაზმედველებს, აქ კი ლაგერის უფროსმა ალბაზოვმა პატარა მოხსენება წავიკითხა, იმ საკითხთან დაკავშირებით, თუ როგორ უნდა მოვეცეულოყავით ზონაში. რისი უფლება გვექონდა, ან რა გვეკრძალებოდა, სხვათაშორის, ისაც თქვა, რომ ეს ლაგერი არის გამანაწილებელი პუნქტი და უახლოეს დღეებში გაიგზავნებით დანიშნულებისამებრ.

როგორც იქნა საქმელიც გვაჭამეს, მერე კი, ვისაც როგორ გვინდოდა, ისე მივდექ-მოვდექით ზონაში, გამოვიკითხეთ, რაც ჩვენთვის აუცილებელი და საჭირო იყო. დამხედურებმა სხვათაშორის, ისიც გვითხრეს, რომ ეს ადგილები ადამიანისაგან ხელუხლებელი ყოფილა 1937 წლამდე და როცა კომუნისტებს „ტროცისტების“ გადმოსახლება დაუწყიათ აქეთ, ეს ლაგერებიც მათვე გაუშენებიათ, პირველად მათვე დაუწყიათ ხე-ტყის დამუშავებაც. როგორც აქაურმა პატიმრებმა გვითხრეს, აქ საერთოდ არ ყოფილა თავისუფალი დასახლება. ყოფილან მხოლოდ პატიმრები და მათი დაცვა ოჯახებით, არც მოსავალი მოდის თურმე და არც ადგილებია საიმისო, ამინდებიც ცუდი სცოდნია — ზამთარში ყინვა 55-60 გრადუსს აღწევს.

ასეთი ამბის გაგებაში მამაჩემი გამახსენა (მე ხომ არ ვიცოდი მისი ალსასრული), ვიფიქრე, იქნებ აქ რაიმე კვალს მიგავლი-მეთქი, იმ დროს კიდევ იყვნენ შემოქმედნილი თითო-ორი წელი პატიმრები და არ შეიძლებოდა, რომ მათ არ სცოდნოდათ ამა თუ იმ პიროვნების შესახებ, მითუმეტეს, ქართველებმა. ამიტომ მეფრება, რომ მამის შესახებ რაიმეს გავიგებდი.

ასე ხეტილში და ცაცნობა-გამოცნობაში დაღამდა ის დღე, საცხოვრებელი ბარაკების გადატვირთვის გამო, რამდენიმე პატიმართან ერთად აბანოს შენობაში მომინა იმ ღამის გათენება, მაგრამ მტერს და დუშმანს ისეთი ღამისთევა, რაც გადაგვხდა თავს.

ღამის სამი საათი იქნებოდა, რომ რალაც ღრანცელმა, სროლამ და ხრიგინმა ზეზე წამოგვყარა ყველა, აბანოდან გარეთ გამოვიყვით და რაც იქ ენახეთ, ყოველგვარ მოლოდინს გადააჭარბა. ზონაში შვიდზე ბარაკი ცეცხლის ალში იყო გახვეული. ბარაკებიდან კისრისტებით გამოჩნდნენ ახლადგაგებებული პატიმრები, ისე კი ყველა ერთიმეორეს ვეკითხებოდით, რა მოხდა, საიდან გარნდა ასე ერთდროულად შეიდეგ ბარაკში ცეცხლი? ლაგერის ადმინისტრაციის დაფეთებული პერსონალი უთავბოლოდ დარბოდა და თვითონაც არ იცოდა, უფრო სწორად, ვერ მოეფიქრებინა, როგორ მოქცეულიყო ან რა ძალით უნდა დაპირისპირებოდა გამძვინვარეულ ცეცხლს, რომელიც საშიხლი ძალით მოსდებოდა ფიჭვის მორებისაგან ნაგებ ბარაკებს.

ზონის მომსახურე სახანძრო რაზმი ამაოდ ცდილობდა გაგვებული სტეკონის დამარცხებას, აილი უკვე ბარაკების სახურავებს სწვდებოდა, სახურავი კი ხის ყავარის იყო. ამიტომ მისი გადარჩენა წარმოუდგენელი ჩანდა, ძლევა მოსილი ცეცხლი სისინება, ტკაცუნობა, ნიოდა და ტაიგის ცის კაბადონს პროფეტურივით სვრავდა. უკუნიღამე დღესათი იყო განათებული. მაინც საიდან გარნდა შეიდეგ ბარაკში ცეცხლი? ასე ერთდროულად? როგორც გაირკვა, ჩვენი

ეტაპით ამავე ლაგერში მოეყვანათ შვიდი კაცი, რომელთაც იმ დროს სასჯელის უმაღლესი ზონა (25-55-355) პქონიათ შეფარებული (იმ დროს დახვრეტა აღარ არსებობდა). ამ შვიდ პატიმარს მოუწყვიათ ეს სახანძრო — შეიდეგ ბარაკი-სათვის ცეცხლი გაუჩენიათ მაშინ, როდესაც ადმინისტრაციაც და პატიმრებიც ღრმა ძილს მისცემოდნენ, და როცა სათვალთვალო კომპლექსიდან გუშავებმა ცეცხლი შენიშნეს, სროლა ატყეს, მაშინ გახდა ცნობილი ყველასათვის ამ ხანძრის შესახებ.

ასეთ განაშენიანებაში გაილია ის ღამე, როგორც იყო გათენდა, საშიხელი სახანავი იყო ნახანძრალი ადგილები, რომელიც კვლავ იწოდება, ტკაცუნობდა ცეცხლმოკიდებული ფიჭვი.

ბედზე გადარჩენილი სახანძრო, პროდუქტის საწყობი, აბანო და კიდევ რამდენიმე სათავსო შესაძლებელი ხდოდა გვევარსება სანამ უფროსობა სადმე ახალ ბინას მიგვიჩენდა. ლაგერის უფროსობა სასწრაფოდ დაუკავშირდა ზემდგომ ორგანოს, რომლებსაც უბრძანებიათ გადაეწინაღობინათ სხვადასხვა ზონებში, ჩემი ჩათვლით 45 კაცი

ნარსულს გახსენება

გაგვგზავნეს ტაიგის სიღრმეში, დაახლოებით ასორმოთდათ კილომეტრზე. როგორც შემდეგში შევიტყვეთ, ჩვენ ვიმყოფებოდით იმავე საკომენდატო ლაგერის სადგურ ლაპანაში, (იქამდე „ტეალუშის“ ვაგონით მივდივით). აქ ბაღრაგებმა დაგვხვდა ხე-ტყის საზიდარ ღია მანქანაზე და სადაც ნავეყვანეს. მთელ იმ გზაზე, რაც ვიარეთ (35კმ), სულ ფიჭვარი იყო დაგებული. როგორც შემდეგ გავიგე, აქ სხვაგვარად ტრანსპორტი ვერ მოძრაობს, რადგან ან ჭაობია საშიხელი, ან ღამიანი ადგილი, რაც შეუძლებელს ხდის ტრანსპორტის მოძრაობას.

ტაიგაში, მკითხველი დაინტერესდება, თუ რა ბედი ეწიათ იმ შვიდ პატიმარს, რომლებმაც ბარაკები გადანგვეს. მათ მიმართ ვერავითარ სასჯელს ვეღარ გამოიყენებდნენ სამართალდამცავი ორგანოები იმის გამო, რომ სასჯელის უმაღლესი ზონა პქონდათ შეფარებული, ალბათ, ერთი ლაგერიდან მეორეში გადაგზავნიდნენ ლაგერებში ხშირად ხდებოდა ასეთი რამ.

გვიან ღამით მივადექით ერთ პატარა ზონას, როგორც მანქანის მძღოლმა გვითხრა, ეს ყოფილა მეშვიდე ლაგერის მორე „პოდკომანდროვკა“. გადაგვთვალეს ცხვრებივით და შეგვრევს ზონაში. აქ ერთ-ერთ თავისუფალ ბარაკში მოგვათავსეს, გამოგვიცხადეს, რომ უნდა გავველოთ ათლიანი სავადღებო კარანტინი და ასე გაგრძელდებოდა ეს ათი დღე.

ყოველივე ამ ახსნა-განმარტების შემდეგ ბარაკის კარი გარედან დაგვიკეტეს. ბარაკში იდგა წყლით სავსე ხის კასრი. აქვე იყო ორსართულიანი ხის საწოლები, რომლებზეც მხოლოდ ლეიბები ეგო. იქვე ბარაკის შუაგულში იდგა აგურის დიდი ლუმბი, რომელიც საიმედოდ ათბობდა ბარაკს და კარგა გულსინადად მეძინა ჩემს საშხდრო მახარაში გახვეულს.

დღითი ექვს საათზე კარის ბრახუნმა ყველანი ზეზე წამოგვყარა, სამუშაოთა მწარმოებელმა გა-

მოგვიცხადა, რომ საუზმეს აქვე შემოგვიტანდნენ, ხოლო შემდეგ ყველანი უნდა წავსულიყავით სამუშაოდ, უღონდ სხვებისგან განცალკევებით, როგორც კარანტინში მყოფნი.

სასაუზმეს, სამი ბაღრაგი მოგვიჩინეს და მართლაც გავიყვანეს ვახტაზე, ვიარეთ ფეხით დაახლოებით რვა კილომეტრი, რის შემდეგ მივადექით ჩვენ სამუშაო ადგილს — ახოს, სადაც დარჩენილი კუნძების ამორმირკვავზე უნდა გვემუშავა, საჭირო იარაღები, ნერაქვი, ცული და ძალაყინი გავიყვალეთ თან.

ამოდენა გზის გავლის შემდეგ ცხადია, დასვენება გვეჭირდებოდა, სულის მოსაქცევად კუნძებზე ჩამოვსხედით. ზემოთ გამოჩნდა მთიქვა, რომ ჩვენს ბრიგადაში რამდენიმე ახალგაზრდა ქურდების კატეგორიას (ენ. „შავების“) მიეკუთვნებოდა. ასეთი პროფესიის ხალხს პატიმრობაში აუცილებლად ჰყავთ ენ. „შუსტრააკები“, ანუ ხელზე მოსამსახურენი, „შავებმა“ ხელის ბოჭებს პურ-მარილი გააშლევინეს და ჩამოშვეს შემოუსხდნენ. პურის ჭამის შემდეგ პაპროსი გააბოლეს, თან ანეგდოტები წამოიწყეს,

მუშაობაზე არავინ ფიქრობდა. ჩვენ კი, ამ არივებს, აბა, რა უფლება გვექონდა, მათი ნებართვის გარეშე შევედგომოდით სამუშაოს.

ბოლოს, როგორც ჩანს, ბაღრაგების უფროსმა საჭიროდ ჩათვალა შეესხნებინა, მუშაობაზე არავინ შევედგომოდით და არც თუ ბრძანებით მოგვმარათა:

— ბიჭებო, გვეყვით და დავერბა, ახლა ცოტა ნაწიუმართ, მერე კიდევ დაიწვინეთ და ამასობაში დაღამდება კიდევ. ისე ექნათ, რომ არც თქვენ გადაიღალეთ და არც უფროსობა დარჩეს მომდურავი.

— მოიცადე, უფროსო, მუშაობას რა განქარებ? ცოტა დაიწვინეთ და ენახეთ, რა ხასიათზე დაგვებოდა, — უპასუხეს შავებმა.

ბაღრაგების უფროსმა არაფერი უპასუხა და კვლავ გაჩუმება არჩია, ოღონდ დროებით, მერე კი ისევ გვთხოვა, გვემარა დასვენება და მუშაობას შევედგომოდით, მაგრამ „შავები“ ბიჭებმა კვლავ სიცილი დააყარეს.

როგორც ჩანს, ამ ამბავმა დაცვის უფროსზე ძალიან ცუდად იმოქმედა, ერთი გულიანად მეგვიკურთხა, კარაბინი პაერში ორჯერ ისროლა და ღრიალით სველ მინაზე დაწოლა გვიბრძანა. ორჯერ იარაღის გასროლა კი განგზნის გამოცხადებას ნიშნავდა, თურმე, იმათებურად დაახლოებით ნახევარი საათი ვიყავით პირველ დამხობილი თოვლსა და სისველში, თავზე მდგომი ბაღრაგები იმის საშუალებასაც არ გვაძლევდნენ, რომ ზეზე, ოდნავ მაინც წამოგვეწიათ.

მოულოდნელად ატეხილმა ძაღლების ყვება და ცნენების თქარათქარა მაინც წამოგვასხდა ზეზე. უფროსი ლეიტენანტის სამხრებში ოფიცერი და მისი თანხმლები ოთხი ჯარისკაცი, ავტომატებით ალჭურვილი ცხენებზე ამხედრებული, თავს წამოგვადგომოდნენ (იმ დღეებში ლაგერიდან პატიმარი გაქცეულა და ეს ჯგუფიც სწორედ გაქცეულს ეძებდნენ, საგანგაშო სროლის ხმაზე კი აქეთ წამოსულან).

ჩვენი დაცვის უფროსმა უპატიუროდ უფროს-ლეიტენანტს სროლის მიზეზი, უთხრა, რომ უარს ვაცხადებდით მუშაობაზე.

უფროსი ლეიტენანტი ცხენიდან ჩამოგვევითადა, ადგომა და მწყობრში ჩადგომა გვიბრძანა. ჩვენც სასწრაფოდ გავეწკროვით მის წინ. ოფიცერმა ზურგზე ხელდებამყობილმა, ამაყად თავანულებმა გაიარ-გამოიარა ჩვენ წინ, თანაც ყველას სათითაოდ გვათვალერებდა, მერე გვერდზე გადაგა და რალაც შერბილებული ტონით გვითხრა: — აბა, ბიჭებო, ვისაც მუშაობა არ გინდათ, აქეთ, ჩემს მხარეს გადმოდით, ხოლო ვისაც მუშაობა გინდათ, ისინი ადგილზე გაჩერდით.

დაიწყეს „შავებმა“ გადასვლა ოფიცრის მხარეს, მათ ჩვენ არივებიც მივყევით და სულ მალე ყველა ოფიცრის მხარეს აღმოჩნდით. ოფიცრის მაცდურმა ღიმილმა გადაუღრმინა სახეზე, ასევე გაღიმილებული მოგვიახლოვდა და

გვითხრა: — ასე, არ, გინდათ ბიჭებო, ასე, არ, ჩვენც ვართ, მაგალითად, შენც, ან სხვებიც, ერთ-ერთი გადმოსვლებზე პატიმარს მოჰკიდა ხელი, რა ხელს გაძლევს მაგ მუქთახორებთან ყოფნა? (ეს რომ თქვა, შავებზე მიუთითა), გადადი იქით მხარეს, იქ არის შენი ადგილი. ეს უთხრა და თან ხელით უბიძგა მეორე მხარეს გადასასვლელად. ან შენ, ან შენ? ასე ჩამოყვავა და სულ პირმინდად გამოგვარჩია არივები შავებისაგან.

მეორე მხარეს კი დარჩა სისხლმორცითა და ჯანდლონით დასველები ახალგაზრდა პატიმარი, რომელნიც „შავებად“ ეი. ქურდობის კანდიდატებად სთვლიდნენ თავს და მათთან მუშაობაზე ლაპარაკი ზედმეტი იყო.

თქვენ ეგ ხალხი ნაიყვანეთ და ამუშავეთ! — უთხრა ოფიცერმა ბაღრაგების უფროსი და ჩვენზე მოულო ხელი, თან იქვე გააგრძელა, — ამ უქნარებს კი ჩვენ მივხედავით. ამ სიტყვების შემდეგ მასვე გამოართვა იმ შეიდეგლის ბარათები და ჩვენც ვიშვადექით მუშაობას. მთელი დღე ვმუშავეთ. მართალია, დიდი დატვირთვით არა, მაგრამ მაინც საკმაო ფართობი გვამწინდეთ კუნძებისაგან. საღამოს მოვლილი გავედექით რვაკილომეტრიან გზას ზონისაკენ. იქ კი ასეთი ამბავი დაგვხვდებოდა. ის შეიდეგული, რომელიც დიღას გამოარჩიეს ჩვენი ბრიგადიდან, თითქმის ცოცხალ-მკვდრები მოუტრეკიათ ზონაში. გზად მიმავლებს, დაგვითილი, მაქებარა ძაღლები მოუტრეკიათ პატიმრებზე (ეს ძაღლები ხორცზე არ კბენენ ადამიანს, მაგრამ ტანსაცმელს კი მთლად შემოაფლეთენ ხოლმე), თვითონ ბაღრაგებს ცხენებზე ამხედრებულებს, მათთან ცემით სულ გაუჭირვებიათ, ასეთი ჩამოგლეჯილ-ჩამოწეწილი პირდაპირ კარცერში შეუტრიათ მაშინვე.

ზონაში მოსულები ისევე ჩვენ ბარაკში შეგვრევს, ვახშამიც იქ მოგვიტანეს და კვლავ ჩაგვიკეტეს კარი.

მეორე დღითი მე აღარ გავუყვანივარ სამუშაოდ, ბარაკში დამტოვეს „დენეკონის“ მოვალეობა დამავალეს. მენარაღდემ ამისნა, რაც მევალებოდა, წყლის ალბა, ლუმბის გახურება, დილით პატიმრების გაღვიძება და მათი სამუშაოზე გასვლის შემდეგ ბარაკის დასუფთავება, თითქმის არც ერთი საქმე არ იყო სამიმო და არც მეზარებოდა, მაგრამ ძალიან მიჭირდა პატიმრების გაღვიძება დილით, რომელნიც ღრმა ძილით ჩაძინებული გულიანად ხვრინავდნენ.

მესამე დღეს პატიმრები რომ სამუშაოდ გაიყვანეს, ის იყო ბარაკის სექცია წესრიგში მოვიყვანე, რომ უფროდ რალაც მოხვდა ბარაკის უკანა სარკმელს და მთელი მინები სულ ჩაიღვნა, ჩაბჭურული სარკმლიდან ორი უცნობი ახალგაზრდა გადმოხტა, გამარჯობა მითხრეს, თანაც მკითხეს, თქვენი ეტაპი საიდან არის მოსული, ვუთხარი, მოსკოვის ეტაპი-მეთქი.

— მაშ, „მოტყევი“ იქნება ბოლომდე განა? — მკითხა ორთაგან ერთმა, რომელიც ტანითაც და ასაკითაც უფროსი ჩანდა მეორეზე. — ვერ გატყევი, — სხვისა არ ვიცი და პირადად მე რაც ტანზე მაქვია, ეს არის ჩემი ავლადი მატყა, ვაერისკაცის ტანსაცმელი.

— შენ თვითონ მოსკოველი ხარ? შემეკითხა იგივე. — არა, მოსკოვში გავდიოდი სავადმდებლო სამხედრო სასპანქურს და იქ დამაპატიმრეს, — წარმოშობით კი საქართველოდან ვარ, მივუთხრე მე.

— საქართველოდან! — ქართველი ხომ არა ხარ? — მკითხა მან და ინტერესით დამამტყედა.

— ქართველი ვარ, ქართველი — უფრო სწორად ხევსურთ, თინათის რაიონიდან, თუ გაგიგინებ, მივუთხრე თავის ქნევით.

ვა, აგრე გეთქვა შე დალოცვილი, რალა ამ ძალღერ ენაზე მაღაპარაკებ, მითხრა მომხდურმა და ახლომდებელი გამიმინა.

— როგორ, განა შენც ქართველი ხარ? დავეინტერესდი მისი წარმოშობით.

— ქართველი ვარ, დიახ, გვარად ბარათაშვილი, — მითხრა და თან ხელი გამომწინა. მის ხელს ხელი შევაგებე და ჩემი გვარიც ვუთხარი, თანაც ვკითხე, რა მუხლით ზიხარ-მეთქი.

— ჩემი ამბავი გრძელია, — მითხრა ბარათაშვილმა, წარმოშობით თბილისელი ვარ, პროფესიით — ქურდი, საქართველოში დავინვით ერთ საქმეზე, ჩვიდმეტი წელი მომისაჯეს და აქეთ გამომაგზავნეს, ჩვენმა თანამემამულემ, ულვაშმა (იგულისხმება სტალინი) მეორე საქართველო გაგზავნა აქ, ტაიგაში, საქართველო დააქცია, რუსეთი აშენა ქართველი პატიმრებით, მაგრამ ახლა შევეშვათ პოლიტიკა — შენ თვითონ რა მუხლით ზიხარ? შემეკითხა იგი. მეც ვუთხარი.

— ეგ რა მუხლია, ბიჭო? — ალბათ, „საიუზისა“. საქართველოში ასეთი მუხლი არ გამოიგონია, — გაიკვირა ბარათაშვილმა.

— ეს საშხდრო მუხლია-მეთქი, ვუთხარი და მოკლედ მოუყვივი, თუ როგორ დამაპატიმრეს ბერის საკითხთან დაკავშირებით.

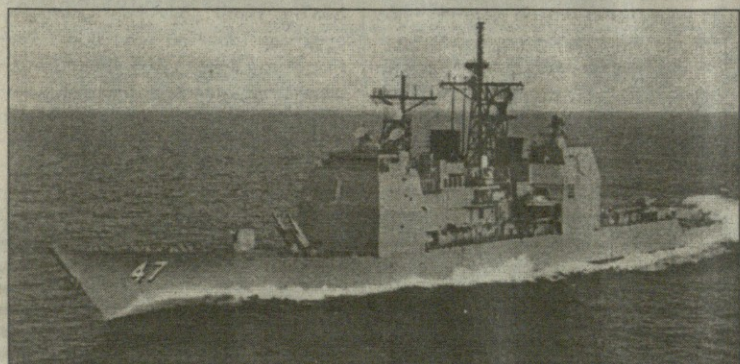
საქართველს ისტორიულად ჯერ არავის დაუბარებია, ანუ რა არის იუგოსლავიის კონფლიქტის მთავარი მიზეზი

მე-4 გვერდიდან

არამედ მტერი, მაგრამ სერიოზული პიროვნებები და არა კლოუნები, როგორც, ვთქვათ, უირონოვსკია. მათ უნდა ჰქონდეთ სათქმელი, რომ რუსეთში აღარ არის მეგობარი ბოროტი, მეგობარი ჩუბაისი, რომ ეს რუსები იცავენ აგრესორ სერბებს და რომ რუსეთი აღარ არის კომუნისტური, მაგრამ სამაგიეროდ, არის ნაციონალისტური და მათ წინაშე ყოველთვის უნდა ვიყოთ მზად. ეს კი ნიშნავს მრავალმილიარდობის დაფინანსების მოპოვებას სამხედრო სამრეწველო კომპლექსისათვის.

მთავარი კი მაინც ის არის, რომ ამერიკა დაინტერესებულია შეინარჩუნოს მსოფლიოში თავისი პეგემონია და ამ მიზნით იგი ევროპას ითრებს ხანგრძლივ დამაძაბუნებელ კონფლიქტში. ამ კონფლიქტში სტატუს-კვო შენარჩუნებული იქნება, რითაც ამერიკა გაიხანგრძლივებს თავის დომინირებულ მდგომარეობას.

მაშასადამე, აღმოსავლეთში მტრის ხატის შექმნა წარმოადგენს ამერიკის სტრატეგიულ გეგმას. ყველაზე უკეთ ამისთვის გამოდგება რუსეთი, რადგან რუსეთი არის გაწესებული რუსეთის პოლიტიკის ქვეყანა, შეიძლება ითქვას, ქვეყანა უშიშარი გიგანტისა და ბანდიტისა, ამ ქვეყანაში ყველაფერი მოსალოდნელი, ამიტომ რუსეთი, იცინა, რომ გადადგამს გადაწყვეტ ნაბიჯებს სერბების მხარდასაჭერად. ამის ნიშანია, თუნდაც ის, რომ რუსეთის პოლიტიკური პოლიტიკის შეფი და ამჟამად პრემიერ-მინისტრი პრიშკოვიც შუა გზიდან უკან მობრუნდა და მოლაპარაკებაზე არ ჩავიდა ამერიკაში. არის ინფორმაცია, რომ სამხედრო გემი გააგზავნეს ბალკანეთის ნაპირებისკენ. მოკლედ, ყველაფერი ამერიკული გეგმის მიხედვით ვითარდება.

— თქვენ ფიქრობთ, რომ რუსეთის თავიანთი დღევანდელი გეოპოლიტიკური კრიზისიდან გამომდინარე, ჭკუა მაინც არ ეყოფა და უკან მაინც არ დაიხევს?

— მე თქვენ გეტყვით, რომ იყო გენიალური პუბლიცისტი ილიროვსკი, რომელმაც დაწერა: რუსეთის ეუჭრებად ორი განსაცდელი — ქვევით სიბნელის ბატონობა და ზევით ხელისუფლების სიბნელება. ეს არის გენიალური გამოთქმა. ხელისუფლების სიბნელება ეს არის უკონტროლო ხელისუფლება, რომლისგანაც რაიმე გარკვეულ, გააზრებულ ნაბიჯს ელოდო, ყოველთვის რთულია. რუსეთის ამგვარი შეფასების შემდეგ ამერიკის შესახებაც ვიტყვი, რომ მას გააჩნია, ცინიკურ-ამორალური მიზანი ამ კონფლიქტის დაწყებით, არავითარი კეთილშობილი იდეოლოგია აქ არ არის, აქაც მხოლოდ კაცობრიობის ომების ისტორია, რომლის საფუძველი იყო ყოველთვის მერკანტილური ქება გრძნობები, თუმცა ეს იფარებოდა ლამაზი ფრაზეოლოგიით და იდეოლოგიით.

ჩვენთან და არა მარტო ჩვენთან ყველაფერი პოლიტიზირებულია. აქედან გამომდინარე, ძალები, რომლებიც თავიანთ თავს პროდასავლურად თვლიან, მიზანშეწონილად მიიჩნიათ ყველაფერში გააპართიონ და მხარს დაუჭირონ დასავლეთს და ამერიკას, ხოლო ძალები, რომლებიც თავს პრორუსულად თვლიან, ყველაფერში რუსეთის გვერდით დგომას არჩევენ. არადა, მეცნიერისათვის

და მითუმეტეს, მეცნიერ-ისტორიკოსისათვის, მთავარი ობიექტურობა უნდა იყოს და ჩვენ ამ ობიექტურობიდან უნდა გამოვდიოდეთ.

— პატონო გლადიშვილ, ჩვენ ყველაფერს ვუკავშირებთ საქართველოს მდგომარეობას, ასე ვთქვათ, პარალელს ვავლებთ საქართველოსთან და ამ კუთხით მინდა დავსვა შეკითხვა: მონინალმდეგ ძალასთან შედარებით, ნატოს ალიანსზეა ლაპარაკი, პატარა და სუსტი სერბების ხელისუფლებამ თუ გაბედა ასე უშიშრად საკუთარი ტერიტორიის დაცვა, წარმოვიდგონოთ, საქართველოშიც რომ ყოფილიყო დიდი ეროვნული შემართების და სიმტკიცის მქონე ხელისუფლება, რომ მოეხდინა მთელი ერის ყველანაირად მობილიზება აფხაზეთისა და სამაჩაბლოს დასაცავად, ჰქონდა თუ არა ამას აზრი და იყო თუ არა გამარჯვების შანსიც, მოგვსენებათ, რომ ჩვენს წინააღმდეგ ძირითადად გამოდიოდა რუსეთი.

— მე პირდაპირ გეტყვით. დიას, ჩვენ გვერდნა შინა, მაგრამ ეს შინა ჩვენ ხელიდან გავუშვით. როცა რუსეთმა ჩვენთვის დაუწყა ომი, ამ დროს რუსეთში იყო პოლიტიკური ქაოსი, რომელსაც არ შეეძლო ეფექტურად ემოქმედა და ჩაეხშო ჩვენთან გამოსვლა. ჩვენ უფრო მეტე შესაძლებლობები გვქონდა ვიდრე ჩვენებს, ხელისუფლებას რომ ორგანიზება გაეკეთებინა მთელი ხალხისათვის და საომრად განეწყო, მაშინ ჩვენ არ დავმარცხდებოდით. დიას, იქნებოდა დიდი მსხვერპლი, მაგრამ, როცა მიმდინარეობს სამკვედრო-სასიცოცხლო ომი, იქ მსხვერპლის გარეშე წარმოუდგენელია მშვიდობიან მოსახლეობაშიც კი, ეს ისტორიული კანონ-ზომიერებაა. ჩვენში კი ხელისუფლების წრეებიდან ისმოდა ჩვენთვის ხელისუფლების დაგმობა, რომ ვითომ მათ თავიანთი ხალხი რუსეთის

ბომბების ქვეშ დააყენეს. ამავე დროს, ჩვენთვის და აფხაზეთის პრობლემა ერთიან ქრონოლამ განიხილეს. ამიტომ იყო შევარდნაძემ მხარი დაუჭირა რუსეთს ჩვენთვის ომის დაწყებისას, მაგრამ ეს იყო უდიდესი შეცდომა. ვინც ცოტა რამ მაინც თუ იცის კავკასიის ისტორიისა, მან უნდა უწყოდეს, რომ ჩვენთვის არის რუსეთის მიერ მე-19 საუკუნეში დაპყრობილი ტერიტორია, ჩვენების ომი რუსეთთან იყო სამართლიანი, და ყველა მოსაზრებით უმჯობესი იქნებოდა, თუ საქართველო მხარს დაუჭერდა ჩვენებს ამ ომში. რაც შეეხება აფხაზეთს, ის საქართველოს ძირძველი მიწა-წყალია ისტორიულად და აქ ქართველების მხარეს არის სიმართლე. მაგრამ ჩვენი მეთაური, მიუხედავად იმისა, რომ ყაზახეთში მინაჩეს ისტორიის მეცნიერებათა ბაკალავრის წოდება, ეტყობა მოიკოჭლებს ამ საგნის ცოდნაში.

რაც შეეხება ჩვენი ტერიტორიული მთლიანობის დაცვას, ჩვენ უპირველესად უნდა გაეაზრკეთ, ვართ თუ არა მზად ბრძოლისათვის და თუ საჭიროა თავის განირვისათვის, სხვანაირად არაფერი გამოვა. ჩვენ პრინციპში ვართ მისი ხალხი და ბრძოლის უნარი არ გვაკლია, მაგრამ, მიუხედავად ამისა, სამარცხვინოდ დავკარგეთ აფხაზეთი, ეს უკვე ხელისუფლების შესაფასებლად ბევრ რამეს ამბობს.

ესაუბრა
გია თვალაშაძე

მოსაზრება

მოსალოდნელი დაბრკოლება «აბრეშუმის გზაზე»

მე-9 გვერდიდან

გადაკვეთს მსოფლიოს ერთ-ერთ დიდ უდაბნოს დემიტელ-ულუს. უდაბნო მთლიანად გაუკაცრიელებულია, არავითარი ოაზისი, არავითარი სასმელი წყალი და სიცოცხლის ნიშანწყალი. როგორც ჩანს დიდი მოგების ინტერესები უბიძგებს ირანულ და მათ პარტნიორ აზიელ ბიზნესმენებს არ შეუშინდნენ ბუნებრივ სიძნელებს და ფოლადის მაგისტრალი გადონ უდაბნოზე. ასევე დაგეგმარების პროცესშია პაკისტანი საზღვრიდან ქ. ზაჰედანიდან ქ. ქერმანამდე 300 კმ რკინიგზის ხაზის მშენებლობა, ხოლო ქერმანიდან კვლავ სამხრეთისაკენ არაბეთის ზღვისკენ ქ. ჩახ-ბესარამდე გეზს იღებს 600 კმ რკინიგზის ხაზის მშენებლობა. შევნიშნავთ, რომ პაკისტანი არაბეთის ზღვას რკინიგზით მხოლოდ ერთგან, ქ. ყარაში უდგება. მის დასავლეთით ირანამდე დიდი ტერიტორია მთავრობისა, ზღვაზე მიუდგომელი. აქ მხოლოდ საავტომობილო გზა გადის მთებში. პაკისტანი ირანს მხოლოდ ერთი რკინიგზის ხაზით უკავშირდება, ჩრდილო-დასავლეთ პაკისტანზე გავლით ქ. ზაჰედანიდან.

რუქაზე აშკარად იკვეთება რკინიგზის ხაზის მშენებლობის მთავარი მიმართულება, — ჩრდილოეთიდან სამხრეთისაკენ. მშენებლობა სხვა მიმართულებით, მით უმეტეს ირანის დასავლეთისაკენ აქ ამიერკავკასიისაკენ არსად აღინიშნება. თუმცა შევნიშნავთ, რომ ორივე ამ მიმართულებით ირანს ძველი მაგისტრალი აქვს, მაგრამ მათი გაფართოება-რეკონსტრუქცია არაა გათვალისწინებული.

უდავოა, რომ შუა აზიის ხუთივე ქვეყნიდან საექსპორტოდ გაიზნული საქონელი ამ ახლადშენებული რკინიგზით სამხრეთის მიმართულებით დაიძრება ბენდერ-აბასისა და ჩახ-ბესარის პორტებისაკენ, აქედან სუეცის არხით, ხმელთაშუა ზღვაში და ევროპისაკენ. თუ არა ასეთი მიზანი, სხვანაირად რით აიხსნება ის ფაქტი, რომ ირანელები ბოლო დროს გამძალებული ტემპით აშენებენ ორი ათას კილომეტრამდე სიგრძის რკინიგზის ხაზებს?

არ არის გამორიცხული, რომ რუსეთმა სამხრეთ-დასავლეთ აზიიდან, აღმოსავლეთ აფრიკიდან და არაბული სამყაროდან ურალში და ციმბირში საქონელი ამ რკინიგზით შეიტანოს თურქმენეთ-ყაზახეთზე გავლით და პირუტყვ გაამგზავროს თავისი ტვირთები. საქმე ისაა, რომ აფრიკა-აზიის მოსხენიებული რეგიონებიდან რუსეთამდე (შუა რუსეთამდე) ეს მაგისტრალი ყველაზე მოკლე და მოხერხებული მარშრუტია. ცნობილია, რომ ბოლო დროს რუსეთი ავსტრალიიდან და ახალი ზელანდიიდან დიდი რაოდენობით ხორცის პროდუქტებს ეზიდება ციმბირის მოსახლეობის მოთხოვნილების დასაკმაყოფილებლად. აღნიშნული რკინიგზა კი მათთვის ზედმისწრებაა. თუ მშვიდობა იქნა, ავღანეთისთვისაც ყველაზე მოხერხებული მარშრუტი გარე სამყაროსთან დასაკავშირებლად ირანის სარკინიგზო მაგისტრალი იქნება.

ტვირთების დიდ ნაწილს, რომლებსაც შუა აზიის ქვეყნები ევროპიდან ფოთისა და ბათუმის პორტებში იღებენ და მერე აქედან ხდება ტრანსპორტირება ტრანსკავკასიური დერეფნით და კასპიის ზღვით, სავარაუდოა, რომ ამიერიდან ისინი მიიღებენ ბენდერ-აბასში ან ჩახ-ბესარში. ეს

გარემოება, ბუნებრივია, მნიშვნელოვნად შეამცირებს ტრანსკავკასიური დერეფნისა და ტრასეკას პროექტის როლს. შედეგად კი ჩვენი ქვეყანა ძლიერ დაზარალდება. საქართველოს სარკინიგზო არტერიით ინტენსიურად ისარგებლებს მხოლოდ ჩვენი ორი მეზობელი აზერბაიჯანი და სომხეთი, რომლებიც

ევრაზიულ პოლიტიკაში ისიც გასათვალისწინებელია, რომ თურქმენეთს შუა აზიის ქვეყნებიდან ყველაზე ახლო და საქმიანი ურთიერთობა აქვს ირანთან. უზბეკეთ-ყაზახეთ-ყირგიზეთი ერთმანეთთან დაკავშირებულია „სამუდამო მეგობრობის ხელშეკრულებით“. თურქმენეთი მისი მონაწილე არაა. იგი უფრო

ჯერ ერთი არაბეთის ზღვიდან შორს იმყოფებიან და მეორეც, მათ მოკლე გზა ესაჭიროებათ ევროპასთან.

ტრანსკავკასიური დერეფნისა და „აბრეშუმის გზის“ მომავალი ბედის საქმეში განსაკუთრებული როლი განეკუთვნება თურქმენეთს. სამწუხაროდ უნდა აღვნიშნოთ, რომ ეს როლი მთლად დადებითი არაა და სამომავლოდაც მაინც და მაინც კარგს არაფერს გვაპრდება. საქმე ისაა, რომ თურქმენეთის პოზიცია რეგიონალურ თუ საერთაშორისო საკითხებში გარკვეულწილად განსხვავდება შუა აზიის დანარჩენი ქვეყნების პოზიციებიდან, თუნდაც იმ ფაქტის აღნიშვნა, რად ღირს, როდესაც გასული წლის 29 ოქტომბერს ე. წ. „ანკარის დეკლარაციაზე, რომელიც მხარს უჭერს ბაქო-თბილისი-ჯეიჰანის მარშრუტს და რომელსაც ხელი მოაწერეს თურქეთის, აზერბაიჯანის, საქართველოს, ყაზახეთის, უზბეკეთის პრეზიდენტებმა და აშშ-ს ენერგეტიკის მინისტრმა, ბოლო წუთებში ხელი არ მოაწერა თურქმენეთის პრეზიდენტმა ს. ნიაზოვმა.

სამხრეთისკენ იყურება, ვიდრე შუა აზიისკენ. როდესაც 1990-1994 წლებში თურქმენეთს ეკონომიკურად, განსაკუთრებით კვებისა და სხვა პროდუქტების თვალსაზრისით უჭირდა, ერთადერთი ქვეყანა, ვინც დიდი და უანგარო დახმარება გაუწია ამ საქმეში, ირანი იყო. ასე რომ მათ შორის კეთილშეზოთხილ და სარფიან ურთიერთობას საფუძველი უკვე ჩაყრილი აქვს, რასაც ვერ ვიტყვით თურქმენეთის ურთიერთობებზე შუა აზიის დანარჩენ ქვეყნებთან. კასპიის ნავთობის ტრანსპორტირების საკითხშიც ამჟამად იგეგმება ორი ახალი მარშრუტი თურქმენეთ-ირან-თურქეთი და თურქმენეთ-ავღანეთ-პაკისტანი.

არ გვიჩვენებს ვითარება მუქ ფერებში წარმოდგენილი, მაგრამ გარემოებანი ისეთია, რომ ტრანსკავკასიური დერეფნის და განსაკუთრებით „აბრეშუმის გზის“ პროექტს აღმოსავლეთისაკენ სვლისას გარკვეული დაბრკოლებები აუტყლივლად შეექმნება.

გიორგი გაშაშვილი

პიცინოთ, თუ პიტიროთ?...

ლია კარის გაკვეთილი ენერგეტიკის თემაზე

გაკვეთილი №1

აბა, მოეშველო და კოლეგებო, ვინ მტყვეს, რა სარგებლობა მოაქვს „საქენერგოს“?

პასუხი: სადარაჯოზე, მათი შიშით გადამცემ ხაზებზე ფრინველი და ფუნდამენტზე ჭიანჭველაც კი ვერ ეკარება. კიდევ — თავიანთ ხალხს სიბნელეში ამყოფებს, ჩვენ კი გვანდის შუქს და ყველაფერ ამას მუქთად და ძმურად გვიკეთებს.

პიტესპა №2

რა სარგებლობა მოაქვს ამერიკაენერგოს?

პასუხი: ხარისხიან ელ. ენერგიას შემოიტანს რესპუბლიკაში. ადგილობრივი ენერგეტიკის ნათლიმამები ამით მრავალ „კურდღლებს“ დაიჭერენ. თავისი ბაჭიებით. შუქს მიანვდიან „სასიცოცხლო“ მომხმარებლებს, აბა, სასიკვდილოს ხომ არ მიანვდიან. ამით მეტ ძლევას მოიპოვებენ და თავიანთ ავტორიტეტს მთავრობის წინაშე კიდევ უფრო ზევით აწევენ.

პიტესპა №3

ვინ არიან ენერგო ნათლიმამები?

პასუხი: ურიცხვი უძრავ-მოძრავი ქონების და ნაყიდი ავტორიტეტის მქონე. ქვეყნის სხვადასხვა კონტინენტებზე მოქმედი მოლაპერნი. საბანკო ანგარიშზე ხელფასის გასაცემად ერთი ლარისაც არ მქონენი.

პიტესპა №4

რა არის ძირითადი ენერგეტიკაში?

პასუხი: კორუფცია ანუ ბიზნესის ისეთი სახე, რომელიც სახ. ბეგარას არ ექვემდებარება.

პიტესპა №5

რა სარგებლობა მოაქვს საქენერგო გენერაციას?

პასუხი: ჰიდრო რესურსებიდან მიღებულ ელ. სიმძლავრეს თავად მიითვისებენ. ამით მაზუტში ხელს არ დაისვრიან, ადგილზევე რელიზაციას გაუკეთებენ და სულ ასე სუფთა ხელებით იმუშავენ. 9-10 ბლოკის საქარხნო საგარანტიო მუშაობის დრო 10-ჯერ შეამცირეს. ამით უცხოური ვალუტის გემოვნებაც მოსინჯეს.

პიტესპა №6

რა უსარგებლობა მოაქვს ენერგო ნათლიმამებს?

პასუხი: დასანანია, რომ ისე როგორც მეზობელი ქვეყნები არ იყენებენ ბირთვულ რეაქციას, თორემ ჩერნობილზე უარეს მდგომარეობას შექმნიდნენ. არც შუქი დაჭირდებოდა მოსახლეობას, არც პენსია და ხელფასი.

პიტესპა №7

როგორ ანაწილებენ გამომუშავებულ ელ. სიმძლავრეს?

პასუხი: იძულებითი მეთოდით. თავიანთი დაკვირვებით, სადენის კვეთის შემცირებით, მანძილის გაზრდით და ასიმეტრიული განაწილებით. შედეგი დიდია. გამომუშავებული სიმძლავრის ნახევარი გადაცემაში იკარგება; თითქმის ყველა ოჯახს დაუზიანდა მაყივარი, ტელევიზორი და სხვა.

პიტესპა №8

არა სასიცოცხლო, ე. ი. სასიკვდილო მომხმარებლებმა გრაფიკით რომ მიიღონ შუქი, რა არის საჭირო.

პასუხი: რესპუბლიკაში შემოსული ნავთი ჭირდებათ თუ არ ჭირდებათ, უნდა შეისყიდონ. შემდგომში 1 ლიტრი ნავთის ფასი და 1 კვტსთ ელ. ენერგიის ფასი გათანაბრდეს.

პიტესპა №9

რა სარგებლობა მოაქვს უხელფასობას ენერგეტიკაში?

პასუხი: ბევრითი ქცევის შედეგად უხელფასობამ 1 წლის ზღვარი დაარღვია, კიდევ უფრო შემარბივითი ვარჯიშით შესაძლოა მრავალწლიური ზღვარი დაარღვიოს.

ყველას აქვს უფლება ლატაკი გახდეს, პროლეტარად იქცეს. მარა შეერთების უფლება არა აქვთ.

პიტესპა №10

როდის ეწეება საქართველოს მოსახლეობას 24 საათიანი ელ. მომარაგების გრაფიკი.

პასუხი: ამისათვის საჭიროა 400 მილიონი ლარი, კიდევ 400 მილ. დოლარი, კიდევ 400 მილ. სტერლინგი. კიდევ არა-

ფერი არაა საჭირო, მხოლოდ... — საჭიროა 400 ნათლი მამები გაცათვისუფლოთ სამუშაოდან.

პიტესპა №11

რა ცვლილება გამოასწორებდა ენერგეტიკაში საქმეს?

პასუხი: ილია ჭავჭავაძის „კაცია-ადამიანის“ გმირების მიხედვით თუ ვიმსჯელებთ. ბატონი ლუარსაბი და ქალბატონი დარეჯანი ჭამა-სმაში თანაბრად ერკვეოდნენ. მაგრამ საქმეში დარეჯანი უფრო „გამჭრიახი“ გონების იყო, თუნდაც ბუზების დათვლაში. ამიტომ ენერგო ნათლიმამების ნაცვლად ნათლი დედები უფრო წარმართავდნენ საქმეს.

პიტესპა №12

რა სიკეთე შეუძლიათ მოიტანონ ნათლი დედებმა?

პასუხი: რესპუბლიკაში ძლიერი იურისტები საკმაოდ არიან. მაგრამ ძლიერი, თუნდაც საშუალო ელექტროტექნიკის სპეციალისტი არაა და არც უნდათ რომ იყოს. ნათლი დედები დაიქირავენდნენ მეზობელი რესპუბლიკიდან სპეციალისტს, საბოლოო ენერგეტიკის სამინისტროსათვის.

კიდევ სადგურებსა და ქვესადგურებში ელ. ენერგიის გარდა, აღრიცხავდა გადაცემაში კარგვებს, შეამცირებდა მას, ხშირი ჩართვა-გამორთვის ოპერაციებს მოსახლეობის მიმართ, რომელიც მაქსიმალური გამომავლისკენაა მიმართული, აღმოფხვრიდა. ეს უკანასკნელი სახ. ბიუჯეტის სასარგებლოდ გადაწყდებოდა და კიდევ მონეველი სპეციალისტის დახმარებით ელ. ენერგიის მიწოდების სტანდარტს დაიცავდა.

პიტესპა №13

რას ნიშნავს ენერგო-ობიექტების პრივატიზაცია?

პასუხი: 1000-ობით ტონებში ფერადი ლითონების სადენები და სხვა მოწყობილობა გაიყიდა რესპუბლიკის გარეთ. ამით საკმაოდ დიდი თანხა დაგროვდა, რომ შეისყიდოს ენერგო-ობიექტები იმან, ვინც განაკულავა.

პიტესპა №14

ვინ იყიდის ამ ობიექტებს?

პასუხი: ელ. სადგურების და ქვესადგურების უფროსების სიდერები და სიმამრები. იგივე ობიექტებს საბოლოოდ გაძარცვავენ, მასში ჩადებულ თანხას ორმაგად ამოიღებენ და მერე ისევ გაყიდნიან და ამას დიდი ბიზნესი დაერქმევა.

პიტესპა №15

რა იქნება მომავალში?

პასუხი: მომავალი არ იქნება და ფიქრიც არ არის საჭირო ამაზე.

პიტესპა №16

როგორ მოიქცეს სასიკვდილო მომხმარებელი, რომელიც ჯერ კიდევ ცოცხალია.

პასუხი: ისარგებლოს ელ. ქსელის დამახინჯებული ექსპლუატაციით. „გამოიყენოს მოხეტიალე“ დენები — კანალიზაციის მილსადენია, „პოტენციალსა“ და სასმელი წყლის მილსადენს შორის. მუქი შუქის მიღება შეიძლება და საერთოდ, თეორიულად თუ დედაქალაქის მიწისქვეშა ნაგებობის პოტენციალს დაუშვავებთ აბრეშუმის გზით გამავალ მილსადენის პოტენციალს, შეიძლება კომუნიზმს კი არა, დემოკრატიაზეც გავასწოროთ.

ო. ოდილაური

ტელევიზიას „ჩუსთავი-2“

ლია ჯარილი

ბატონებო და ქალბატონებო!

შაბათს, 3 აპრილს ვუყურებთ თქვენი ტელევიზიის პროგრამა „ესიქოს“, რომელშიც ნაჩვენებია იყო პაპოლინის ფილმი „მედეა“, ხოლო შემდეგ მოხდა ამ ფილმის განხილვა კინოკრიტიკოს ბატონ გვასარიას ხელმძღვანელობით და აუდიტორიის მონაწილეობით. ამ განხილვიდან ჩემთვის ნათელი გახდა, რომ მისმა მთავარმა მონაწილეებმა, რომლებიც ეკრანზე ჩანდნენ, ფილმი ვერ გაიგეს. კერძოდ, მათ დაინახეს ფილმში მედეას ფიგურის, როგორც სხვადასხვა ცივილიზაციათა და კულტურათა შორის მდგომარეობის, ისტორიული ადგილი, მისი ინტერპრეტაციის სხვადასხვა შესაძლებლობები, დაინახეს სტილისტური დეტალები, მოგვასენეს საინტერესო ცნობები მედეას შესახებ არსებულ ისტორიულ თუ მითოლოგიურ წყაროებზე, მაგრამ მათ ვერ შენიშნეს ფილმში ის, რაც მასში მთავარია და რაც მას ხელოვნებად ხდის — სახელ-

ისაონთან, როცა მას თავისი გეზი, ფაქტობრივად, უკვე არჩეული აქვს), ამ ფილმის დრამატურგიის ღერძია. ამ დრამატურგიის მსახიობურ რელიზაციაში — და მხოლოდ მასში — დევს მედეას როლის ის სირთულე ამ ფილმში, რომლისთვისაც საჭირო გახდა გენიალური მონაცემების მქონე მსახიობის — მარია კალასის მონევა. (თორემ ეს რომ სასწაულო ფილმი ყოფილიყო ცივილიზაციათა ისტორიის შესახებ, ამ ამოცანას რეგითი პროფესიონალი მსახიობიც დაძლედა). თუ ე. წ. დიდი ხელოვნება, ზოგადად, ადამიანში და ადამიანთა ურთიერთობაში იმ ეგზისტენციალური განზომილებების გაშიშვლებაა, რომლებსაც ყოველდღიურობაში ვერ ვამჩნევთ ან თვალს ვერ ვუსწორებთ მათი შემზარავი სიღრმისა და სიდიადის გამო (დიდი ხელოვნება კი სწორედ ესაა და მისი არსებობის უფლებაც მეცნიერების ან ადამიანური საქმიანობის სხვა რაციონალურ ფორმათა გვერდზე მხოლოდ მისი ამ თვისებითაა გამართლებული და განპირობებული), მაშინ მაყურებელს პირველ რიგში ხელოვნების ნაწარმოების ეს მხარე უნდა მიეჩიოს და კომენტატორის მიერ, ხოლო თუ არ მიეჩიოდება, მაშინ ჯობს მაყურებელი ისევ თავის ნებაზე მიუშვათ და არასწორი კომენტარის ნაცვლად ფილმი უკომენტაროდ ვუჩვენოთ.

თუმცა, სამწუხაროდ არ მაქვს საშუალება, თქვენს პროგრამას ხშირად ვუყურო, სამწუხაროდ, არაერთხელ მეცა თვალში იგივე მოვლენა — ფილმის მთავარი მოტივების ვერდაჭერა კომენტატორის მიერ, მაყურებლის ყურადღების მიპყრობა მის მხოლოდ მეორე და მესამეხარისხოვან ელემენტებზე. ხომ არ გიფიქრიათ იმაზე, რომ „ესიქოს“ პარალელურად (მაგრამ არა მის საზარალოდ) მაყურებლისთვის თანამედროვე კინოხელოვნების გასაცნობად სხვა, უფრო აკადემიური პროგრამაც შემოიღოთ, რომელიც „ესიქოს“ ცალმხრივობას დაბალანსებს?

6. ნათაძე

ზოგადი სალუშპაძის!

შევაღებთ რედაქციის კარებს და სიბოს შემოგვაგებებ. შენი ღიმილი არავისას ჰგავს, იგი შენეულია, შენი სულის ნაწილია. ძალიან გვიყვარხარ!

დაბადების დღეს გილოცავთ მზიკო და კეთილი სურვილებით გლოცავთ.

ზღვა სიხარულს და ბედნიერებას გისურვებთ.

რედაქცია

ბატონ ბიორგი ნადირაძის!

უდიდეს ქრისტიანულ დღესასწაულს — ხარებას და დაბადების დღეს გილოცავთ წინსვლის, წარმატების სურვილებით

იოულდა ცირდავა ნათია ჭანტურია

განცხადება

გაზეთ „საქართველოს“ რედაქციას ესაჭიროება ინიციატივებიანი სარეკლამო აგენტი. ანაზღაურება პროცენტული. ტელ.: 93-20-36

რედაქცია: ვია თვალაძე (რედ.მოდელი), ელგუჯა ჩხაიძე (რედ. მოდელი — დარგობრივი ეკონომიკა), გიორგი ბეჟუაშვილი — უცხოური ინფორმაცია, ზაზა ალადაშვილი — კომერციული დირექტორი, პოლიტიკა — მანანა ლოხვაძე, რეგონალური პოლიტიკა — ნანა ბეჟაია, ინფორმაცია — იოულდა ცირდავა.

კორესპონდენტები: ქეთი ჩაღუნელი, ნათია ჭანტურია, კორესპონდენტი: აპალია გოგრაშვილი, ამრისა ჯანაშია

კომპიუტერული უსაწესაწესო:

აპალია ჯანაშია

სოსო გენაშვილი

ზაზა აპალია

ნანა ჩხიშვილი

პარინა შარაძე

ირაკლი გვარამია

მთავარი რედაქტორი სერგო ჯანაშია

გაზეთი ხელმძღვანელობს თავისუფალი პრესის პრინციპებით. გამოქვეყნებულ მასალებზე პასუხს ავტორები აგებენ.

რედაქციის მისამართი:

თბილისი, თავისუფლების მოედანი, კუბიძის ქ. 5
გაზეთის ინდექსი 66447

შ.პ.ს. გაზეთი „საქართველო“

რეგისტრირებულია თბილისის კრწანისის რაიონის სასამართლოს მიერ. №06/4-444

ტელ.: რედაქტორი: 93-20-36, რედაქცია: 93-18-41